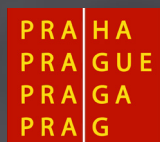

AKČNÍ PLÁN

školské primární prevence rizikového chování
v hlavním městě Praze na rok 2019 s výhledem pro rok 2020

Magistrát hlavního města Prahy
Odbor sociálních věcí

Obsah

I. ÚVOD	3
II. POPIS SOUČASNÉ SITUACE	4
A. HLAVNÍ AKTÉŘI ŠKOLSKÉ PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ V HL. M. PRAZE	5
1. Školní metodik prevence	5
2. Metodik prevence v pedagogicko-psychologické poradně	5
3. Protidrogový koordinátor městské části hl. m. Prahy	7
4. Krajský školský koordinátor prevence	7
5. Nestátní neziskové organizace	7
6. Centrum sociálních služeb Praha, oddělení Pražské centrum primární prevence	7
III. VÝZKUMNÁ ŠETŘENÍ	8
A. ŠETŘENÍ V RÁMCI PROJEKTU „BEZPEČNÉ KLIMA V PRAŽSKÝCH ŠKOLÁCH“	8
B. DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ U ŽÁKŮ PRAŽSKÝCH ŠKOL	8
IV. LEGISLATIVA	11
V. PLNĚNÍ CÍLŮ AKČNÍHO PLÁNU PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ V HL. M. PRAZE NA OBDOBÍ 2017 – 18	12
1. Fungující a účinná koordinace specifické primární prevence s jasně vymezenými kompetencemi subjektů	12
2. Optimalizace a stabilizace sítě realizátorů programů specifické primární prevence	16
3. Monitorování v oblasti školské prevence	18
4. Zvýšit podíl organizací poskytujících certifikované programy školské prevence	18
5. Zajištění odborného růstu subjektů vstupujících do oblasti specifické primární prevence	19
6. Sledování kvality a podpora při tvorbě a realizaci preventivních programů škol	20
7. Zapojování žáků pražských škol do preventivních aktivit	21
8. Zajištění finančních prostředků na realizaci akčního plánu školské prevence na období 2017-18	21
VI. CÍLE AKČNÍHO PLÁNU ŠKOLSKÉ PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ V HL. M. PRAZE NA ROK 2019 S VÝHLEDEM PRO ROK 2020	22
A. EFEKTIVNÍ KOORDINACE ŠKOLSKÉ PREVENCE V HMP	22
B. OPTIMALIZACE SÍTĚ REALIZÁTORŮ PROGRAMŮ ŠKOLSKÉ PREVENCE	24
C. ANALÝZA SYSTÉMU ŠKOLSKÉ PREVENCE A AKTUÁLNÍCH FENOMÉNŮ RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ	25
D. ZVÝŠENÍ ZNALOSTI, DOVEDNOSTI A KOMPETENCE JEDNOTLIVÝCH SUBJEKTŮ ZAPOJENÝCH DO ŠKOLSKÉ PREVENCE	26
E. KVALITNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY	27
F. ZAPOJOVÁNÍ ŽÁKŮ PRAŽSKÝCH ŠKOL DO PREVENTIVNÍCH AKTIVIT	27
G. STABILNÍ A DOSTATEČNÉ FINANCOVÁNÍ ŠKOLSKÉ PREVENCE V HMP	28
VII. ZÁVĚR	30

I. Úvod

Akční plán školské primární prevence rizikového chování (dále jen „Akční plán školské prevence“) v hl. m. Praze na rok 2019 s výhledem pro rok 2020 (dále jen „AP 2019-2020“) vychází z Národní strategie primární prevence rizikového chování na období 2019 - 2027 a Akčního plánu realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2021. Zároveň navazuje na Koncepti primární prevence rizikového chování v hlavním městě Praze na období 2014 až 2020, která byla schválena Zastupitelstvem HMP usnesením číslo 37/25 ze dne 27. 3. 2014.

Školská PPRCH je na úrovni hlavního města Prahy (dále jen „HMP“) zahrnuta do protidrogové politiky hlavního města Prahy, ale je řešena samostatně a řídí se vlastními strategickými a koncepčními materiály. Patří do gesce odboru sociálních věcí (do 30. 4. 2019 odbor zdravotnictví, sociální péče a prevence) a je zaměřena zejména na prevenci šikany, kyberšikany, gamblingu, užívání drog, alkoholu a tabáku, týrání a zneužívání, poruch příjmu potravy, negativní působení sektoru, rizikového sexuálního chování, rasismu a xenofobie, netolismu, rizikového chování v dopravě a dalších druhů rizikového chování dětí a mládeže. Prevence je primárně cílena na děti a mládež na všech typech pražských škol a sekundárně také na pedagogy a rodiče.

Hlavním cílem a účelem školské primární prevence v HMP je předcházení výskytu rizikového chování ve školách a školských zařízeních, snižování jeho výskytu a zamezování jeho dalšímu rozvoji.

Systém školské prevence je na národní úrovni v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT), které stanovuje základní strategie, priority na budoucí období, podporuje vytváření vazeb a struktury subjektů realizujících vytyčené priority a podporuje vytváření materiálních, personálních a finančních podmínek nezbytných pro vlastní realizaci primární prevence ve školství, včetně nezbytné metodické podpory subjektů působících v primární prevenci. Systém školské prevence je postaven na spolupráci, předávání odborných informací a metodickém vedení jednotlivých aktérů (MŠMT, krajský školský koordinátor prevence, metodik prevence v pedagogicko-psychologické poradně, školní metodik prevence).

V systému školské prevence je nezastupitelná také činnost nestátních neziskových organizací, Policie ČR, Městské policie hl. m. Prahy, školských poradenských zařízení, OSPOD a dalších úzce spolupracujících organizací.

Školská prevence by měla splňovat následující kritéria:

- Partnerský a společný postup - poskytovatelé primární prevence by měli postupovat společně a vzájemně respektovat své kompetence. Preventivní programy je nutné koncipovat komplexně v koordinované spolupráci různých institucí.
- Kontinuitu působení - preventivní působení musí být kontinuální a dlouhodobé. Jednorázové aktivity, které často působí velmi atraktivně, nejsou prokázány jako příliš efektivní.
- Kvalitu a efektivitu preventivních programů - financované aktivity musí splňovat kritéria kvality (certifikace) a efektivitu (cena/výkon).
- Cílenost a adekvátnost informací i forem působení - realizované preventivní aktivity musí odpovídat cílové skupině a jejím potřebám.

- Pozitivní orientaci - pozitivně laděné preventivní aktivity působí efektivněji než používání negativních příkladů.
- Včasný začátek preventivních aktivit - čím dříve prevence začíná, tím je účinnější. Osobnostní zaměření, názory a postoje se formují již v nejranějším věku. Formy působení musí být přizpůsobeny věku a možnostem dětí.
- Orientaci na kvalitu postojů a změnu chování - cílem prevence je změna postojů a chování jedince.

II. Popis současné situace

Preventivní programy ve školách se soustředí zejména na prevenci agresivního chování, šikany, kyberšikany, násilí, vandalismus, antisemitismus, extremismus, rasismus, xenofobii a homofobii, dále na záškoláctví, závislostní chování, netolismus, gambling, rizikové sporty a rizikového chování v dopravě, poruchy příjmu potravy, negativní působení sekt a také na rizikové sexuální chování.

V rámci Programů primární prevence ve školách a školských zařízeních pro rok 2018 byla školám, školským zařízením a neziskovým organizacím rozdělena podpora ve výši 13 mil. Kč, v roce 2019 ve výši 14 mil. Kč. Efektivita grantového programu je postavena na požadavku certifikace poskytovaných programů a akreditace vzdělávacích programů a kvalifikovanosti lektorů. V grantovém řízení jsou podporovány následující programy:

- Akreditované vzdělávání v oblasti primární prevence rizikového chování pro pedagogické pracovníky škol a školských zařízení.
- Komplexní programy všeobecné specifické primární prevence rizikového chování realizované ve školách.
- Programy selektivní a indikované primární prevence pro školská zařízení a speciální školy.
- Programy všeobecné, selektivní a indikované primární prevence ve školách realizované organizacemi a školskými zařízeními s certifikací odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence rizikového chování.

Preventivní semináře ve školách jsou také realizovány Státním zdravotním ústavem, Městskou policií hl. m. Prahy a Oddělením tisku a prevence Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy. Některé školy si preventivní programy realizují samy, za pomoci školního poradenského pracoviště se školním metodikem prevence.

Každá škola musí mít Preventivní program školy (vyhláška 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních), jehož přípravu koordinuje školní metodik prevence. Program vychází ze stávající situace ve škole ohledně rizikového chování, na kterou se nastavuje. Preventivní práce směřuje k žákům, pedagogům a rodičům. Část prevence se realizuje v rámci výuky, část nad rámec.

K naplňování cílů školské prevence významně přispívá vzdělávání pedagogů ve školách a školských zařízeních.

1. Školní metodik prevence

Školní metodik prevence (dále jen „ŠMP“) koordinuje tvorbu, realizaci a evaluaci preventivního programu školy a participuje na realizaci aktivit školy. Zároveň metodicky vede pedagogy školy, koordinuje jejich vzdělávání v oblasti školské prevence a spolupracuje se specializovanými organizacemi. Standardní činnosti školních metodiků prevence jsou popsány v přílohách vyhlášky 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních (aktuální znění je platné od 1. 9. 2016).

Potřeba kompetentního školního metodika prevence na škole je nezastupitelná. Metodici prevence v pedagogicko-psychologických poradnách v poslední době pozorují na školách vzrůstající agresi nejen mezi žáky, ale i mezi žáky a pedagogy, objevují se nové typy a formy nežádoucího chování. Objem práce školního metodika prevence tak neustále narůstá, a to i v souvislosti s inkluzí a zvyšujícím se výskytem poruch chování, velmi náročná je i práce s rodiči.

Přestože činnosti ŠMP byly významně rozšířeny, stále nemají sníženu přímou vyučovací povinnost, a tedy fakticky ani časový prostor pro preventivní práci na škole.

HMP se snaží o zvýšení odbornosti a kvalifikovanosti ŠMP a pořádá pro ně vzdělávací akce a semináře, v rámci dotačního řízení jim přispívá na specializační studium. Podle šetření mapujícího rizikové chování v pražských školách z pohledu pedagogů z listopadu roku 2017 mělo 61 % školních metodiků prevence hotové specializační studium a 16 % zahájilo studium. 23 % metodiků v té době dosud studium nezačalo.

Podle SWOT analýzy z roku 2018 (příloha č. 1), kterou realizoval krajský školský koordinátor prevence (dále jen „KŠKP“) spolu s Centrem sociálních služeb Praha - Pražským centrem primární prevence (dále jen „CSSP, oddělení PCPP“). ŠMP vnímají jako slabé stránky školské prevence zejména nárůst administrativy, častou nespolečnou spoluprací zákonných zástupců žáků při řešení krizových situací, vysoké nároky na poradenské pracoviště školy při nedostatečném ohodnocení a nárůst počtu žáků s depresemi a žáků užívajících antidepresiva.

Jako silné stránky školské prevence vnímají úzkou spolupráci výchovného poradce, metodika prevence a školského poradenského zařízení a speciálně pedagogického centra. Pozitivně také hodnotí podporu vedení školy a individuální řešení problémů žáka.

Jako příležitosti hodnotí zvyšující se nabídku preventivních programů, jejich pestrost a dostupnost. Dále vidí jako příležitost možnost získat finanční prostředky na prevenci z grantů a pravidelná metodická setkání v pedagogicko-psychologických poradnách. Jako externí hrozby vnímají zhoršující se chování ve společnosti, nesnížení přímé vyučovací povinnosti ŠMP a velkou administrativní zátěž.

2. Metodik prevence v pedagogicko-psychologické poradně

Metodik prevence v pedagogicko-psychologické poradně (dále jen „MP v PPP“) zajišťuje koordinaci a metodickou podporu ŠMP, organizuje pro ně pravidelné pracovní porady a semináře a poskytuje jim individuální odborné konzultace. Část ŠMP není doposud navázána na MP v PPP.

Na žádost školy a školského zařízení pomáhá ve spolupráci se ŠMP a dalšími pedagogickými pracovníky řešit aktuální problémy související s výskytem rizikového chování.

V pražských PPP pracuje 16 metodiků prevence na 7,6 přepočtených úvazků. Tento stav neodpovídá rozsahu požadovaných činností.

MP v PPP se pravidelně v oblasti primární prevence vzdělávají, HMP pro ně pořádá řadu školení a vzdělávacích akcí. V roce 2018 se účastnili semináře Krizová intervence II. a pravidelných supervizí, hrazených z rozpočtu HMP.

Shrnutí závěrečných zpráv MP v PPP - školní rok 2017/18

- MP v PPP uskutečnili 485 konzultací se žáky, v průměru 69 na poradnu. Nejvíce konzultací poskytly metodičky prevence v PPP pro Prahu 5 (193).
- MP v PPP realizovali 183 konzultací s rodiči, v průměru 26 na poradnu. Nejvíce konzultací poskytly metodičky prevence v PPP pro Prahu 5 (61).
- MP v PPP provedli 617 konzultací s pedagogy, v průměru 88 na poradnu. Nejvíce konzultací poskytly metodičky prevence v PPP pro Prahu 5 (171).
- MP v PPP realizovali 32 setkání se školními metodiky prevence, v průměru 5 na poradnu. Nejvíce ŠMP chodilo na setkání v PPP pro Prahu 1, 2 a 4.
- MP v PPP uskutečnili celkem 91 intervencí ve třídách, v průměru 13 intervencí na poradnu. Nejčastěji řešili podezření na šikanu nebo kyberšikanu, špatné vztahy ve třídě. Nejvíce intervencí realizovala PPP pro Prahu 1, 2 a 4 (32).

SWOT analýza

Jako nejvíce pozitivní hodnotili MP v PPP spolupráci a podporu MHMP, pozitivně také hodnotili navýšení svých úvazků a supervize a možnosti dalšího vzdělávání, které organizuje MHMP. Jako příležitosti vyhodnotili posílení počtu psychologů na školách a jejich zapojení do systému prevence a rozšířenou nabídku vzdělávacích akcí pro subjekty participující na školské prevenci. Jako výrazně slabé stránky systému vyhodnotili neangažovanost MŠMT. Dále jako slabinu hodnotili demotivaci některých škol, špatné postavení ŠMP a podfinancování systému. Jako hrozby identifikovali dosud nesníženou přímou vyučovací povinnost ŠMP, nezáměr nebo formalismus MŠMT a nepropojenost oblastí prevence mezi MŠMT, MHMP, PPP a školami.

Nejvíce by MP v PPP ocenili vzdělávání v oblasti šikany, extrémních projevech agrese a spektru poruch příjmu potravy. Pro ŠMP vyhodnotili jako nejdůležitější vzdělávání v oblasti šikany a s odstupem také v oblasti prevence záškoláctví. Z průřezových témat by pro své vzdělání uvítali MP v PPP především oblast mediace. Pro ŠMP a pedagogy pak uvádějí jako nejdůležitější průřezová témata vedení náročných rozhovorů, dovednosti v práci se skupinou.

3. Protidrogový koordinátor městské části hl. m. Prahy

V hl. m. Praze působí 22 protidrogových koordinátorů (Městská část Praha 1-22) zařazených do organizačních struktur úřadů jednotlivých městských částí. Úzce spolupracují v oblasti školské prevence s KŠKP a školami, které územně spadají do jejich působnosti. KŠKP se pravidelně schází s protidrogovými koordinátory (dále jen „PK“) a podává jim aktuální informace z oblasti prevence. KŠKP zároveň organizuje i společná setkání s MP v PPP.

4. Krajský školský koordinátor prevence

KŠKP na úrovni HMP zabezpečuje koordinaci aktivit v oblasti školské prevence, vypracovává koncepční materiály, metodicky vede a podporuje MP v PPP a ŠMP všech typů škol na území HMP, spolupracuje s NNO, koordinuje činnosti související s podáváním žádostí o podpory a dotace v oblasti školské prevence, monitoruje síť organizací pracujících

v primární prevenci, realizuje odborné semináře a konference a vykonává další činnosti směřující ke kvalitní a efektivní prevenci ve školách. V posledních letech absolvoval KŠKP specializační studium pro metodiky prevence, dále kurz Minimalizace šikany, kurz Krizová intervence, kurz Motivační rozhovory, Kurz Mediací a další vzdělávací akce. KŠKP se účastní vzdělávání, které pro něj organizuje MŠMT a celé řady odborných konferencí.

KŠKP je metodicky veden MŠMT a pravidelně se účastní společných porad s ostatními krajskými koordinátory. Zároveň se KŠKP pravidelně setkává s MP v PPP, PK městských částí a informuje je o aktuální situaci v oblasti prevence. KŠKP se také účastní porad s řediteli pražských škol. Společná setkání slouží vzájemné informovanosti, sdílení dobré praxe monitorování situace v oblasti prevence.

5. Nestátní neziskové organizace

Prevence ve školách je postavena jak na preventivních aktivitách pedagogických pracovníků škol a školských zařízení (v rámci výuky i mimo ni), tak na programech poskytovaných NNO a dalšími specializovanými organizacemi. Díky Pražskému fóru primární prevence a dalším vzdělávacím akcím se daří školy a školská zařízení průběžně seznamovat s činnostmi specializovaných organizací a jejich nabídkou pro školy. Programy NNO jsou finančně podporovány z Grantového programu hl. m. Prahy pro oblast primární prevence ve školách a školských zařízeních.

6. Centrum sociálních služeb Praha, oddělení Pražské centrum primární prevence

CSSP, oddělení PCPP poskytuje pedagogům metodickou podporu, konzultace, supervize a vzdělávání v jednotlivých oblastech rizikového chování. Připravuje také analýzy a šetření z oblasti rizikového chování, které jsou podkladem pro vytváření koncepčních materiálů v oblasti školské prevence v HMP. CSSP, oddělení PCPP spolupracuje s KŠKP na přípravě a realizaci vzdělávacích akcí a seminářů, dotazníkových šetřeních a některých koncepčních materiálech HMP.

III. Výzkumná šetření

B. Šetření v rámci projektu „Bezpečné klima v pražských školách“

Průzkum realizovalo CSSP, oddělení PCPP ve spolupráci s KŠKP v rámci projektu „Bezpečné klima v pražských školách“ podpořeného grantem MŠMT v listopadu 2017. Respondenty byli pedagogové základních a středních škol na území hlavního města Prahy.

Cílem průzkumu bylo zmapovat, které oblasti rizikového chování nejčastěji řeší pedagogové pražských škol. Dále bylo cílem zjistit, jak kompetentní se považují pedagogové pro řešení jednotlivých oblastí rizikového chování a zjistit jejich vzdělávací preference (potřeby). Zcela dotazník vyplnilo 1022 respondentů. 14 % dotazovaných působí na základních školách a 16 % na víceletých gymnáziích. 70 % respondentů pracuje na středních školách a učilištích.

Shrnutí výsledků:

Nejvíce pedagogů řešilo v uplynulém roce záškoláctví, nejčastější řešenou oblastí je závislost na internetu, hrách, mobilech. Nejsou zásadní rozdíly ve frekvenci řešených témat mezi třídními učiteli a ostatními pedagogy. Nejvíce pedagogů považuje své kompetence za dostatečné v oblasti záškoláctví, nejméně v oblasti CAN. Nejvíce respondentů má zájem o vzdělávání v tématu zvládnání stresu a syndromu vyhoření, z oblastí prevence rizikového chování jde o téma závislosti na internetu, hrách a mobilních telefonech a téma kyberšikany. Ve vzorku studuje či studium pro školní metodiky prevence dokončilo 77 % pedagogů, kteří vykonávají funkci školního metodika prevence.

C. Dotazníkové šetření rizikového chování u žáků pražských škol

Šetření realizovalo CSSP, oddělení PCPP společně s KŠKP v listopadu 2018. Šetření se zaměřovalo na výskyt jednotlivých druhů rizikového chování u žáků základních a středních škol v Praze ve věku 11 až 21 let. Za účelem zpřesnění výpovědní hodnoty dat bylo před jejich zpracováním provedeno čištění. Z původního počtu 10 510 odpovědí jich bylo vyřazeno 2 028. Celkově bylo tedy v šetření zpracováno 8 482 dotazníků.

Užívání návykových látek

Celkově je mezi respondenty nejrozšířenější návykovou látkou dle užití v uplynulém roce alkohol. Alespoň jednou ho pilo 63,2 % respondentů. Na druhém místě jsou cigarety, alespoň jednou je kouřilo 30%. Marihuanu alespoň jednou kouřilo 20 % žáků. U dalších sledovaných látek je prevalence menší než 4%. Před běžnými drogami (extáze a kokain) vede zneužívání léků. Nejčastěji užívanou návykovou látkou z dalších položek nabízených v dotazníku je kombinace alkoholu a léků a léky na uklidnění. Pouze tyto položky se dostaly nad 3 % z celkového vzorku 8 482 žáků. Na dalších místech se nachází extáze s 2,6 %, dále pak kokain, pervitin a látky užívané čicháním. Prevalence jejich užívání dosahuje cca 1,5 %.

Alkohol

Celkově je mezi žáky nejrozšířenější konzumace alkoholu. Alespoň jednou ho pilo 63 % respondentů, přičemž 12 % ho pije pravidelně (skoro každý týden nebo téměř každý den). To, že byli v minulém roce alespoň jednou opilí, uvedlo 38 % respondentů.

Vztah mezi typem školy a konzumací alkoholu je statisticky významný u žáků základních škol v porovnání se stejně starými dětmi z víceletých gymnázií (ty konzumují alkohol méně často). U žáků středních škol již typ školy na míru

konzumace alkoholu nemá vliv. Z pohledu struktury domácností alkohol častěji konzumují ti, kteří bydlí v domácnosti jen s jedním rodičem a jeho partnerem. Respondenti, kteří bydlí s oběma rodiči, konzumují alkohol nejméně.

Četnost výskytu opilosti výrazně souvisí s věkem respondenta. S rostoucím věkem roste počet žáků, kteří opilost zažijí alespoň jednou nebo dvakrát ročně. Pomyslným zlomem se přitom stává konec povinné školní docházky. Zatímco

v devátých ročnících zažila opilost jen přibližně čtvrtina žáků, v prvních ročnících SŠ je to již skoro polovina, ve druhém ročníku 61 %, ve třetím a čtvrtém ročníku téměř tři čtvrtiny všech dotazovaných. Pravidelnou opilost uvádí 19 % žáků 4. ročníků SŠ, ve většině případů se tedy jedná o jednorázové či výjimečné opití.

Tabák

Podle šetření alespoň jednou kouřilo 30% dotazovaných, 10% z nich kouří denně nebo téměř denně. Mezi kouřením cigaret a věkem existuje statistická závislost. S rostoucím věkem roste počet kuřáků a to jak těch příležitostných, tak těch pravidelných. Oproti konzumaci alkoholu vidíme mezi jednotlivými ročníky nárůsty plynulejší a pomalejší. U osmých ročníků je i jednorázové kouření cigarety pod 20 % respondentů, v devátých ročnících již na 25 %, v prvních ročnících SŠ na 36 %, ve druhých na 46 % a ve třetích na 52 % žáků, kteří v uplynulém roce alespoň jednou kouřili cigarety. V posledních ročnících SŠ výskyt kuřáků signifikantně neroste, a to ani u kategorií pravidelných kuřáků. Stěžejní se opět ukazuje hranice přechodu z povinné školní docházky na sekundární vzdělávání.

Marihuana, hašiš

Alespoň jednou si kouření marihuany zkusilo 20 % žáků. Kouření marihuany (popř. hašiše) výrazně závisí na věku žáků. Dochází ke skokovému nárůstu při přechodu žáků ze základní školy (v 9. třídách marihuanu alespoň jednou užilo 11 % žáků) na první ročník střední školy (25 %), pak růst pokračuje u žáků druhého ročníku (34 %), následně se zvyšuje již jen nepatrně. Respondenti ze třetích ročníků uvedli, že alespoň jednou marihuanu za uplynulý rok kouřili ve 41 % případů, u žáků čtvrtých ročníků to bylo 40 %. Počet pravidelných (skoro každý týden nebo téměř každý den) uživatelů je v obou případech 9 %.

Kouření marihuany (nebo hašiše) je statisticky významně rozšířenější u žáků středních odborných učilišť a středních odborných škol v porovnání s ostatními typy škol. Respondenti, kteří bydlí s oběma rodiči, se (podobně jako u alkoholu a kouření cigaret) profilují jako nejméně častí uživatelé marihuany (nebo hašiše). Jinak nejsou mezi respondenty statisticky významné rozdíly založené na typu domácnosti.

Ostatní návykové látky

Alespoň jednu návykovou látku (jinou než alkohol, cigarety a marihuanu) vyzkoušelo v uplynulém roce celkem 12,9 % žáků. Nejčastěji užívanou látkou z položek nabízených v dotazníku je kombinace alkoholu a léků a léky na uklidnění. Pouze tyto položky se dostaly nad 3 % z celkového vzorku 8 482 žáků. Na dalších místech se nachází extáze s 2,6 %, dále pak kokain, pervitin a látky užívané čicháním. Prevalence jejich užívání dosahuje cca 1,5 %. U všech látek platí, že většina respondentů je užila pouze jednou či dvakrát. Počet uživatelů návykových látek roste v závislosti na věku, který je statisticky významný. Nejvíce uživatelů návykových látek je ve 3. ročníku střední školy, a to 21,1 %. Z hlediska typu školy nejsou mezi žáky po standardizaci věkem statisticky významné rozdíly. Možná překvapivě zde, na rozdíl od alkoholu a cigaret, nevedou střední odborné školy a učiliště, ale čtyřletá gymnázia.

Záškoláctví

Výskyt záškoláctví statisticky významně souvisí s navštěvovaným ročníkem, alespoň jednou si ho vyzkoušelo 21 % žáků. Zkušenost se záškoláctvím se zvyšuje s rostoucím věkem. Nárůst mezi jednotlivými ročníky je přitom relativně plynulý. V 6. třídách se jedná o 3 % žáků, v 7. třídách o 5 %, v 8. třídách o 7 % a v 9. třídách o 11 % žáků. Při přechodu žáků na první ročník střední školy dojde ke zvýšení na 20 %, ve 2. ročníku SŠ se jedná o 33 %, ve 3. ročníku záškoláctví

přiznalo 45 % a ve 4. ročníku 53 % žáků. Jedná se přitom převážně o záškoláctví jednou nebo dvakrát za rok. Téměř čtvrtina žáků nejstarších ročníků ale přiznává opakované záškoláctví.

Slovní napadení

Slovní napadání od spolužáků zažilo 67 % respondentů, přiznalo se k němu 64 % žáků.

Fyzické napadení

Fyzické napadení ze strany spolužáků uvedlo 24 % žáků, naopak napadení spolužáka přiznalo 20 % respondentů.

Slovní napadení pedagoga (nadávání, urážení) ze strany žáka

25 % respondentů v posledním roce alespoň jednou slovně napadlo pedagoga.

Fyzické napadení pedagoga ze strany žáka

1 % respondentů v poslední době alespoň jednou fyzicky napadlo pedagoga.

Slovní ponížení žáka pedagogem

Celkem 53 % žáků se cítilo být poníženo nebo zesměšněno učitelem či učitelkou, ale ve většině případů k tomu došlo jen jednou nebo dvakrát.

Netolismus

S časem stráveným na internetu a hraním her mělo problém 53 % žáků, 15 % dokonce pravidelně či denně.

Rizikové chování na internetu

Osobní schůzku během posledního roku s někým, s kým se žák/žákyně seznámil/a na sociálních sítích, přiznalo celkem 25 % respondentů. Při porovnání jednotlivých typů škol se osobní schůzky s cizí osobou objevují nejvíce u žáků středních odborných učilišť (42 %).

Z hlediska porovnání jednotlivých typů škol se posílání vlastních fotek, videí či jiných materiálů se sexuálním obsahem objevilo více u žáků středních odborných učilišť. Proměnná koreluje s užíváním návykových látek a celkově rizikovými vzorci chování v dalších aspektech.

Rizikové sexuální chování

Pohlavní styk bez kondomu s neznámou osobou uvedlo cca 4 % z celkového počtu 8 482 respondentů. Z hlediska porovnání jednotlivých typů škol se nechráněný pohlavní styk objevil statisticky významně více u žáků středních odborných učilišť oproti ostatním typům škol. Dále platí (i po kontrole věku respondentů) slabá pozitivní korelace ve frekvenci nechráněného pohlavního styku a užíváním návykových látek, tzn., bez ohledu na věk uživatelé návykových látek provozují pohlavní styk bez kondomu ve větší míře.

Poruchy příjmu potravy

Na otázku, jak je respondent spokojený se svou váhou a postavou, odpovědělo z celkového počtu všech účastníků šetření 24 % žáků, že jsou úplně spokojeni, 46 % žáků, že jsou spíše spokojeni, 23 % žáků, že jsou spíše nespokojeni a 7 %

žáků, že jsou úplně nespokojeni se svou váhou a postavou. Z hlediska změn v rámci jednotlivých ročníků vidíme mírné zhoršování celkové spokojenosti v průběhu druhého stupně základní školy, nicméně v rámci střední školy se již spokojenost žáků se svou váhou a postavou prakticky nemění.

Vztahy ve škole a v rodině

Celkem 30 % žáků uvedlo, že se ve třídě mezi spolužáky cítí výborně, 41 % spíše dobře, 24 % někdy dobře a někdy špatně, 3 % spíše špatně a 2 % žáků špatně. Nejlépe se cítí žáci v 6. třídách ZŠ a 1. ročnících SŠ, naopak nejhůře se cítí v 9. třídách ZŠ a 3. ročnících SŠ. Počet žáků, kteří se cítí spíše špatně nebo špatně, se pohybuje od 4 % až k hodnotě 7 % mezi žáky 3. a 4. ročníků SŠ. U všech typů rizikového chování je zřejmý a statisticky významný vztah mezi cítěním se ve třídě a inklinací k vyššímu výskytu rizikového chování. U žáků, kteří chodí za školu, je tento vztah nejvýraznější - je jich až 43 % z těch, kteří se ve škole cítí špatně oproti 27 %, kteří se ve škole cítí dobře. U zkušeností s alkoholem rozdíly nejsou tolik znatelné, u užívání marihuany a dalších návykových látek je pak vždy lehký nárůst v četnosti u respondentů, kteří se ve škole cítí špatně.

Celkově uvádí 44 % respondentů, že ve škole mezi učiteli nebo dalšími pracovníky (psycholog, speciální pedagog apod.) nemají nikoho, komu by se případně svěřili se svým problémem. Od 6. do 9. třídy základní školy s přibývajícím věkem mírně klesá počet těch, kteří by se se svým problémem učiteli či jinému pracovníkovi školy svěřili.

Celkem 56 % žáků uvedlo, že se doma cítí výborně, 23 % spíše dobře, 18 % někdy dobře a někdy špatně, 2 % spíše špatně a 1 % žáků špatně. Nejlépe se doma cítí žáci 6. a 7. tříd ZŠ, naopak nejhůře se cítí doma žáci 2. a 3. ročníků SŠ. Počet žáků, kteří se doma cítí spíše špatně nebo špatně, se pohybuje od 1 % až k hodnotě 5 % u žáků 1. a 4. ročníků SŠ.

S čím potřebují žáci pomoc

Žáci nejvíce v rámci šetření žádali o pomoc nebo informace k tématům závislosti na internetu, hrách a mobilních telefonech, finanční gramotnosti a poruchám příjmu potravy. Další častěji uváděná témata byla např. bezpečnost na internetu nebo informace týkající se bezpečnosti sexuálního styku a používání antikoncepce. Dále žádali o podporu a pomoc se zvládnutím stresu ze zkoušení a písemek, plánováním a plněním školních úkolů a zvládnutím učiva. Další častěji uváděné téma byly např. vztahy se spolužáky, ale o pomoc a podporu v nich žádalo výrazně méně žáků, než u třech hlavních oblastí.

IV. Legislativa

Zákony a vyhlášky vztahující se k oblasti primární prevence rizikového chování:

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, je základním legislativním dokumentem, který upravuje oblast primární prevence rizikového chování ve školách a školských zařízeních, zejména tím, že ukládá povinnost vytvářet podmínky pro zdravý vývoj dětí, žáků a studentů a pro předcházení vzniku rizikového chování.

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška vymezuje základ systému školské prevence, definuje kompetence aktérů primární prevence (školní metodik prevence a metodik prevence v pedagogicko-psychologické poradně), dále ukládá školám za povinnost zpracovávat a uskutečňovat preventivní program školy a stanovuje rozsah a standardní činnosti školských poradenských zařízení.

Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění pozdějších předpisů se zabývá problematikou dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (ve vztahu k primární prevenci zejména oblast sociálního znevýhodnění).

Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, která v §2 přímo stanovuje, že školská zařízení pro zájmové vzdělávání uskutečňují zájmové vzdělávání i formou činností vedoucích k prevenci rizikového chování dětí, žáků, studentů.

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů stanovuje pozici metodika prevence v pedagogicko-psychologické poradně.

Vyhláška 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška stanovuje nezbytné kvalifikační předpoklady pro výkon specializované činnosti školního metodika prevence.

Nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 109/2002 Sb., o zařízeních ústavní výchovy, ochranné výchovy a zařízeních preventivně výchovně péče, ve znění pozdějších předpisů, upravuje oblast preventivně výchovně péče. Do analýzy stávajícího právního rámce primární prevence rizikového chování je nutné zahrnout i analýzu tohoto zákona, zejména pak se zaměřením na střediska výchovně péče, jež mají naplňovat svou preventivně-výchovnou funkci.

Zákon č. 65/2017 Sb. o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek. Zákon vymezuje zákaz konzumace alkoholických nápojů a tabákových výrobků ve vnějších i vnitřních prostorách všech typů škol a školských zařízení. Nová zákonná právní úprava se mimo jiné zabývá i testováním dětí - žáků na přítomnost návykových látek vyplývá z ní, že pedagogický pracovník není definován jako osoba pověřená k testování žáků.

V. Plnění cílů akčního plánu primární prevence rizikového chování v hl. m. Praze na období 2017 - 18

1. Fungující a účinná koordinace specifické primární prevence s jasně vymezenými kompetencemi subjektů

Koordinovaná podpora a rozvoj programů, které zajišťují specifickou primární prevenci

Grantový program hl. m. Prahy pro oblast primární prevence ve školách a školských zařízeních pro rok 2017

Rozpočet: 11 mil. Kč.

I. program - Akreditované vzdělávání	Celkový počet projektů	89
	Celkový počet podpořených projektů	83
	Požadovaná částka	1 618 156 Kč
	Přidělená částka	1 183 600 Kč
II. program - Komplexní programy	Celkový počet projektů	160
	Celkový počet podpořených projektů	152
	Požadovaná částka	6 955 105 Kč
	Přidělená částka	4 298 100 Kč

III. program - Programy všeobecné a selektivní PP	Celkový počet projektů	12
	Celkový počet podpořených projektů	11
	Požadovaná částka	1 474 100 Kč
	Přidělená částka	1 135 700 Kč
IV. program - Programy všeobecné, selektivní a indikované PP (NNO)	Celkový počet projektů	10
	Celkový počet podpořených projektů	7
	Požadovaná částka	3 895 204 Kč
	Přidělená částka	2 682 600 Kč

Grantový program hl. m. Prahy pro oblast primární prevence ve školách a školských zařízeních pro rok 2018
Rozpočet: 11 mil. Kč a 2 mil. Kč z jiných zdrojů odboru ZSP MHMP

Přehled finanční podpory v rámci grantového programu pro rok 2018 podle jednotlivých oblastí podpory:

I. program - Akreditované vzdělávání v oblasti PP	Celkový počet projektů	87
	Celkový počet podpořených projektů	78
	Požadovaná částka	1 742 320 Kč
	Přidělená částka	1 000 000 Kč
II. program - Komplexní programy všeobecné specifické PP	Celkový počet projektů	166
	Celkový počet podpořených projektů	154
	Požadovaná částka	9 999 338 Kč
	Přidělená částka	6 048 900 Kč
III. program - Programy selektivní a indikované primární prevence pro školská zařízení a speciální školy.	Celkový počet projektů	11
	Celkový počet podpořených projektů	10
	Požadovaná částka	1 005 125 Kč
	Přidělená částka	951 100 Kč
IV. program - Programy všeobecné, selektivní a indikované PP (NNO)	Celkový počet projektů	9
	Celkový počet podpořených projektů	9
	Požadovaná částka	7 945 150 Kč
	Přidělená částka	4 300 000 Kč

Vzhledem ke vzrůstající potřebě systematické prevence na školách, byly částky schválené na Grantový program hl. m. Prahy pro oblast primární prevence ve školách a školských zařízeních v rozpočtu HMP navyšovány z jiných rozpočtových zdrojů odboru zdravotnictví, sociální péče a prevence. V roce 2018 se jednalo o 2 mil. Kč, v roce 2019 o 3 mil. Kč. Požadavky škol i organizací ale byly i tak pokryty v roce 2019 pouze z cca 65 %.

Navýšení úvazků metodiků MP v PPP

K navýšení úvazků MP v PPP v uplynulých dvou letech nedošlo. Při stoupajícím objemu jejich práce ve školách, je třeba úvazky navýšit, aby jich mohlo ve školách a v poradnách pracovat více a mohli více času věnovat metodické podpoře ŠMP.

Na všech školách v hl. m. Praze podpořit činnost ŠMP s ukončeným specializačním studiem

Specializační studium ŠMP je i nadále financováno z Grantového programu hl. m. Prahy pro oblast primární prevence ve školách a školských zařízeních pro rok. Školy si také mohou hradit náklady na studium ŠMP z šablon Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

Podle šetření mapujícího rizikové chování v pražských školách z pohledu pedagogů z listopadu roku 2017 mělo 61 % ŠMP hotové specializační studium a 16 % zahájilo studium. 23 % metodiků v té době dosud studium nezačalo.

Pravidelná jednání pracovní skupiny „Sekce primární prevence při Protidrogové komisi RHMP

Sekce se scházela podle potřeb a možností jejích členů v Pražském centru primární prevence při Centru sociálních služeb Praha. Sekci vedl Mgr. Jan Žufníček, vedoucí CSSP, oddělení PCPP. Sekce byla tvořena odborníky pro oblast primární prevence a byli v ní zastoupeni hlavní aktéři na úrovni kraje (KŠKP, protidrogový koordinátor, vedoucí PCPP, zástupce ŠMP, zástupce MP v PPP, zástupce Městské policie hl. m. Prahy, zástupce městské části).

Přímá podpora organizací pracujících v oblasti školské prevence je realizována v rámci Grantového programu hl. m. Prahy pro oblast primární prevence ve školách a školských zařízeních. HMP přispívá organizacím na certifikační programů primární prevence. Organizace jsou také nepřímo podporovány prostřednictvím škol, které si o jejich programy žádají v rámci vlastních grantových žádostí. Ve výjimečných případech jsou organizacím poskytovány i individuální neinvestiční dotace.

Pravidelná metodická a koordinační setkání s metodiky prevence v PPP

KŠKP zorganizoval pro MP v PPP podle plánu čtyři setkání za rok. Schůzek se účastnili i zástupci CSSP, odd. PCPP a přizvaní hosté (např. pracovníci Národního ústavu pro vzdělávání, Kliniky adiktologie 1. LF UK v Praze, zástupci NNO). KŠKP také pořádal pro MP v PPP vzdělávací výjezdy mimo Prahu. KŠKP předával PK informace z MŠMT a MHMP, informoval o legislativních změnách, grantových programech, výsledcích šetření a výzkumů z oblasti prevence

a novinkách v oblasti rizikového chování. MP v PPP předávali KŠKP informace o výskytu rizikového chování ve svých spádových oblastech.

KŠKP dále průběžně předává emailem MP v PPP informace z MŠMT a MHMP, informuje o legislativních změnách, grantových programech, závěrech šetření a výzkumů z oblasti školské prevence. V případě potřeby s MP v PPP telefonicky či osobně konzultuje.

Pravidelná účast KŠKP na poradách ředitelů pražských škol

KŠKP se účastnil porad s řediteli pražských škol, kde prezentoval novinky z oblasti prevence rizikového chování, preventivní aktivity HMP a výsledky šetření výskytu rizikového chování u žáků pražských škol. Některé problémy související s výskytem rizikového chování ve škole konzultovali ředitelé s KŠKP telefonicky nebo osobně na oddělení prevence ZSP.

Metodická a koordinační setkání s protidrogovými koordinátory

KŠKP se účastnil setkání s PK městských částí, které organizoval protidrogový koordinátor a realizoval dva společné vzdělávací výjezdy pro MP v PPP a PK městských částí.

KŠKP předával PK informace z MŠMT a MHMP, informoval o legislativních změnách, grantových programech, výsledcích šetření a výzkumů z oblasti školské prevence. PK předávali informace o situaci v jejich obvodech a sdíleli své zkušenosti.

Problémem spolupráce je nestabilita sítě protidrogových koordinátorů, ve které dochází každoročně až k 50 % obměně pověřených osob. Někteří koordinátoři řeší školskou prevenci jen okrajově, vzhledem ke kumulaci svých funkcí na městské části.

Spolupráce s CSSP, odd. PCPP

KŠKP průběžně spolupracuje s CSSP, odd. PCPP na vytváření koncepčních materiálů, na přípravě a realizaci vzdělávacích akcí a seminářů a na sběru dat o výskytu rizikového chování a jejich hodnocení.

Spolupráce HMP s ústředními orgány státní správy v oblasti školské prevence

KŠKP se pravidelně účastnil porad a vzdělávacích akcí, které organizovalo MŠMT nebo Národní ústav pro vzdělávání. Dále KŠKP pracoval v pracovní skupině MŠMT pro přípravu a realizaci Národní strategie primární prevence rizikového chování na období 2019-2027 a Akčního plánu realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2021. Dále KŠKP pracoval ve fokusní skupině projektu MPSV „Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí“, která byla zaměřena na školskou prevenci. KŠKP také vypracoval za oblast primární prevence část Výroční zprávy o stavu protidrogové politiky v hl. m. Praze pro Radu vlády pro koordinaci protidrogové politiky.

Spolupráce s odborem školství a mládeže MHMP

KŠKP předává odboru školství a mládeže MHMP informace, účastní se porad s řediteli škol a školských zařízení. Preventivní aktivity HMP každoročně prezentuje na Schole Pragensis. KŠKP rozesílá prostřednictvím Odboru školství a mládeže na školy informace z oblasti prevence rizikového chování, pozvánky na vzdělávací akce a dotazníková šetření.

Vytvoření systému včasné pomoci školám v případě závažného výskytu rizikového chování

Systém včasné pomoci školám se zatím nepodařilo vytvořit, vzhledem k jeho personální a finanční náročnosti. Jednalo by se o pracoviště, pod kterým by byli soustředěni zejména odborníci na šikanu, agresivní chování, návykové látky a krizovou intervenci. V případě závažného výskytu rizikového chování ve škole by měli být schopni rychle škole pomoci se s nastalou situací vyrovnat. Pracoviště by mohlo vzniknout v rámci CSSP, oddělení PCPP.

2. Optimalizace a stabilizace sítě realizátorů programů specifické primární prevence

Podpora specializovaných organizací

Přímá podpora organizací pracujících v oblasti školské prevence je realizována v rámci Grantového programu hl. m. Prahy pro oblast primární prevence ve školách a školských zařízeních. HMP také přispívá organizacím na certifikaci programů primární prevence. Organizace jsou rovněž nepřímo podporovány prostřednictvím škol, které si o jejich programy žádají v rámci vlastních grantových žádostí. V mimořádných a odůvodněných případech jsou také organizace podporovány individuálními účelovými dotacemi z rozpočtu hl. m. Prahy.

Organizace	Dotace 2016	Dotace 2017	Dotace 2018
Magdaléna, o. p. s.	-	100 000 Kč	190 000 Kč
Jules a Jim, z. ú.	300 000 Kč	471 000 Kč	400 000 Kč
Prevalis, z. s.	380 000 Kč	180 000 Kč	300 000 Kč
Prev-Centrum, z. ú.	900 000 Kč	897 800 Kč	980 000 Kč
PROSPE z. s.	400 000 Kč	433 100 Kč	250 000 Kč
Proxima Sociale o. p. s.	820 000 Kč	1 600 000 Kč	1 020 000 Kč
Život bez závislostí z. s.	700 000 Kč	700 000 Kč	400 000 Kč

Individuální účelové neinvestiční dotace 2017

Název organizace	Název projektu	Přidělená částka
Prev-Centrum, z. ú.	Místo, kde se cítím dobře	30 000 Kč
Život bez závislostí z. s.	Podpora funkčních vztahů (bezpečné klima ve školách)	200 000 Kč
PPP pro Prahu 1, 2 a 4	Poznej sám sebe	30 000 Kč

PPP pro Prahu 7 a 8	Dokážu to!	9 000 Kč
PPP pro Prahu 6	Poradenské skupiny pro ZŠ (1. a 2. stupeň) a SŠ	50 000 Kč
Křesťanská pedagogicko-psychologická poradna	Posilování pozitivních hodnot a postojů	180 000 Kč
Univerzita Karlova	Podpora systému výkaznictví	200 000 Kč
PPP pro Prahu 5	Prevence pro Prahu 5,13 A 16	40 000 Kč

Individuální účelové neinvestiční dotace 2018

Název organizace	Název projektu	Přidělená částka
PROSPE z. s.	Růstové - terapeutické skupiny	108 000 Kč
Univerzita Karlova	On-line systém evidence preventivních aktivit	192 800 Kč

Certifikace programů

Certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování zajišťuje posouzení a formální uznání v tom, že poskytovatel a jím realizovaný program odpovídá stanoveným kritériím kvality a komplexnosti – tzv. Standardům odborné způsobilosti. Na webových stránkách Národního ústavu pro vzdělávání lze podle zadaných kritérií vyhledávat certifikované programy na všechny typy prevence a pro všechny věkové kategorie žáků.

Organizace poskytující školám v HMP programy je průběžně certifikují pro různé cílové skupiny a typy prevence a mohou žádat HMP o příspěvek na certifikaci. V HMP se ustálila nabídka certifikovaných programů školské prevence (15 všeobecná primární prevence, 8 selektivní a 1 indikovaná). Certifikované programy všeobecné primární prevence poskytují na území hl. m. Prahy hlavně následující organizace: Život bez závislosti z. s., Proxima Sociale o. p. s., Prev-Centrum, z. ú., Prevalis, z. s., PROSPE z. s., ProPrev, z. s., Jules a Jim, z. s., Křesťanská pedagogicko-psychologická poradna, Projekt Odyssea, z. s., Agentura Wenku s. r. o., Elio, z. s., Do světa, z. s., Centrum prevence rizikové virtuální komunikace UPOL a Hope4kids, z. s.

Sledování a hodnocení kvality preventivních programů škol

Kvalitu preventivních programů škol průběžně sledují MP v PPP a zároveň poskytují konzultace k jejich tvorbě a realizaci. Preventivní programy škol jsou také sledovány v rámci grantového programu, kde jsou jednou z povinných příloh. Odbor ZSP kontroluje vyúčtování a závěrečné zprávy z realizace preventivních programů na školách.

Sledování sítě služeb školské prevence a jejich průběžná aktualizace

Síť služeb mapuje jak KŠKP, tak CSSP, oddělení PCPP, na jehož webových stránkách jsou odkazy na jednotlivé organizace.

3. Monitorování v oblasti školské prevence

Sběr dat ze škol v HMP – dotazníkové šetření mapující výskyt rizikového chování

CSSP, oddělení PCPP ve spolupráci s KŠKP každoročně rozesílají ve spolupráci s MP v PPP a odborem školství a mládeže na školy online dotazníky pro žáky i pedagogy (více viz kapitola 3 Výzkumná šetření).

Sběr dat ze škol prostřednictvím systému evidence preventivních aktivit

Data o prevenci ve školách lze čerpat také ze Systému evidence preventivních aktivit Národního ústavu pro vzdělávání. Do systému je ale zatím zapojeno pouze 32 pražských škol. Systém nově umožňuje kromě evidence preventivních aktivit školy a výskytu rizikového chování i vytváření Preventivního programu školy. Využívání systému sběru dat (online systém evidence) v primární prevenci se zaměřením na výskyt rizikového chování je i jedním z cílů Akčního plánu MŠMT v oblasti primární prevence rizikového chování. Na rozvoji systému a jeho implementaci se aktivně podílí pracovníci CSSP, oddělení PCPP.

Sběr dat ze závěrečných zpráv MP v PPP

MP v PPP každoročně předávají KŠKP závěrečnou zprávu o své činnosti. Zpráva se nově stala součástí Výroční zprávy PPP. Data ze zpráv jsou sumarizována a dále využívána ke koncepční činnosti.

Sledování výsledků šetření a výzkumů realizovaných v ČR v oblasti školské prevence

KŠKP a CSSP, oddělení PCPP sledují výroční a tematické zprávy České školní inspekce, aktuální šetření a výzkumy v oblasti školské prevence a zveřejňují je na stránkách prevence-praha.cz. Výsledky šetření jsou také předávány MP v PPP a ŠMP.

4. Zvýšit podíl organizací poskytujících certifikované programy školské prevence

Nabídka certifikovaných programů v hl. m. Praze zůstává na stejné úrovni jako v minulém hodnoceném období. Jedním z možných důvodů je nasycení trhu v oblasti všeobecné primární prevence, kterou si začínají školy realizovat samy. V oblasti selektivní prevence se organizacím nedaří vzhledem k vysokým finančním požadavkům získat dostatek odborně fundovaných lektorů na selektivní a indikovanou prevenci.

Zajistit informovanost poskytovatelů i škol o procesu certifikací

KŠKP pravidelně informuje MP v PPP i ŠMP o procesu certifikace na grantovém semináři k Programům primární prevence ve školách a školských zařízeních a také na dalších vzdělávacích akcích. O systému certifikace také informuje Národní ústav pro vzdělávání, který je certifikační autoritou.

Podpora pouze certifikovaných programů školské prevence

V rámci Programů primární prevence ve školách a školských zařízeních jsou podporovány pouze organizace, které poskytují certifikované programy, které splňují standardy kvality.

5. Zajištění odborného růstu subjektů vstupujících do oblasti specifické primární prevence

Podpora specializačního studia u ŠMP

Specializační studium pro ŠMP je finančně podporováno v rámci Programů primární prevence ve školách a školských zařízeních. Nově mohou školy žádat o finanční prostředky na studium také v rámci šablon MŠMT.

Podpora vzdělávání v oblasti specifické primární prevence pro pedagogické pracovníky, podpora v oblasti vzdělávání práce se třídou

Z programů primární prevence ve školách a školských zařízeních lze rovněž financovat vzdělávání pedagogických sborů a třídních učitelů.

Oddělení prevence ZSP MHMP realizovalo v letech 2017 - 2018 pro ŠMP, MP v PPP a další odborníky následující akce:

Rok	Datum	Název akce	Organizátor	Počet účastníků
2017	27. – 28. 4.	Výjezdní zasedání protidrogových koordinátorů MČ P 1 – 22 a obvodních metodiků prevence v PPP	HMP	30
	10. 5.	Pražské fórum primární prevence rizikového chování na téma „Bezpečné klima v pražských školách“	HMP, CSSP - PCPP	150
	18. – 19. 9.	Konference primární prevence rizikového chování 2017 na téma „Prevence v resortech jako části jedné skládačky“	HMP, SCAN, z. s.	250
	18. – 19. 9.	Workshop „Prevence a řešení šikany“ (v rámci Konference PPRCH 2017)	HMP, SCAN, z. s.	50
	25. 9.	Seminář ke Grantovému programu hl. m. Prahy pro oblast primární prevence	HMP	120
	5. 10.	Kurz DVPP - Primární prevence užívání tabáku, marihuany a alkoholu	HMP, Jules a Jim, z. ú.	15
	25. 10.	Workshop k preventivnímu filmu JAKUB	HMP, David Vigner	50

Celkem				665
Rok	Datum	Název akce	Organizátor	Počet účastníků
2018	24. – 25. 4.	Výjezdní zasedání protidrogových koordinátorů MČ P 1 – 22 a obvodních metodiků prevence v PPP	HMP	30
	16. 5.	Pražské fórum primární prevence rizikového chování 2018 na téma „Nebezpečí kyberprostoru“	HMP, Univerzita Palackého v Olomouci	150
	v průběhu roku	Supervize pro metodiky prevence v pedagogicko-psychologických poradnách	HMP, PhDr. Petr Hrouzek PhD.	18
	v průběhu roku	Kurz Pokračovací krizová intervence tváří v tvář (96 hodin)	HMP, REMEDIUM Praha o.p.s.	18
	24. 9.	Grantový seminář - Programy primární prevence ve školách a školských zařízeních pro rok 2019	HMP	100
	15.– 16. 10.	Konference primární prevence rizikového chování 2018 na téma „Vzdělávání v prevenci“	HMP, SCAN, z. s.	350
	31. 10. – 1. 11.	Výjezdní zasedání protidrogových koordinátorů MČ P 1 – 22 a obvodních metodiků prevence v PPP	HMP	30
	26. 11. – 3. 12.	Seminář „Bezpečnost, právo a rizikové chování“	HMP, SCAN, z. s.	60
Celkem				756

V rámci projektu Škola pro všechny, který organizuje z podpory operačního programu Praha pól růstu ČR organizace AISIS, z. ú. ve spolupráci s odd. prevence ZSP MHMP bylo proškoleny 446 pedagogů v programu Minimalizace šikany.

6. Sledování kvality a podpora při tvorbě a realizaci preventivních programů škol

Dodržování doporučené struktury preventivních programů škol

Doporučená struktura Preventivního programu školy je školami většinou dodržována. Nově z ní vychází i systém evidence preventivních aktivit, v němž může škola program vytvářet. ŠMP pomáhají s tvorbou programů MP v PPP a CSSP, oddělení PCPP. Škola program nastavuje podle aktuálního výskytu rizikového chování ve třídách a věku žáků. Preventivní aktivity se zaměřují na žáky, pedagogy a rodiče. Součástí programu je také vzdělávání pedagogů v oblasti prevence rizikového chování a důležité kontakty na pomáhající instituce a organizace.

Podpora realizace vhodných programů dle stanovených kritérií a cílů

Preventivní programy hrazené z Programů primární prevence ve školách a školských zařízeních musí být certifikované nebo realizované školou, jejíž ŠMP má specializační studium. Škola program nastavuje podle aktuální situace výskytu

rizikového chování ve třídách a věku žáků. Nově může zažádat o změnu v účelu dotace grantu a využití dotace na selektivní prevenci.

Sledování souladu realizovaných preventivních aktivit s obsahem preventivního programu školy

Školy každý rok vyhodnocují realizaci Preventivního programu školy. Vyhodnocení je součástí Výroční zprávy školy. Realizace konkrétních preventivních aktivit je vyhodnocována jak samotnými realizátory, tak žáky či případně pedagogy. Preventivní aktivity hrazené z Programů primární prevence ve školách a školských zařízeních jsou vyhodnoceny v závěrečných zprávách o realizaci projektu, které odevzdávají školy i organizace.

7. Zapojování žáků pražských škol do preventivních aktivit

V roce 2017 a 2018 organizovalo oddělení prevence ZSP MHMP celopražské kolo amatérské filmové soutěže Antifetfest, v rámci které natáčeli žáci pražských škol filmy s tematikou rizikového chování.

Některé školy využívají k prevenci programy, na kterých jsou přítomni připravení vrstevníci. Smíchovská střední průmyslová škola například pořádá na základních školách v Praze a okolí peer program zaměřený na kybernetickou bezpečnost a kyberšikanu. Díky tomu, že lektoři přednášek jsou studenti, tady vrstevníci žáků základních škol, dokáží se posluchači lépe ztotožnit s přednášejícím a poměrně snadno nabyté dovednosti a postoje uplatnit v praxi.

8. Zajištění finančních prostředků na realizaci akčního plánu školské prevence na období 2017-18

V roce 2017 bylo z rozpočtu HMP celkově uvolněno na prevenci ve školách 12 246 827 Kč, v roce 2018 13 755 884 Kč. Kromě navýšení úvazků MP v PPP se podařilo zafinancovat všechny plánované aktivity.

VI. Cíle Akčního plánu školské primární prevence rizikového chování v hl. m. Praze na rok 2019 s výhledem pro rok 2020

D. Efektivní koordinace školské prevence v HMP

Kroky k naplnění cíle:

Činnost	Termín	Gesce	Indikátor
A. 1 Podpora efektivní spolupráce všech subjektů podílejících se na systému školské prevence v HMP	Průběžně	SOV, MP v PPP, PK MČ, MP, P ČR, OSPOD, PMS, CSSP-PCPP	Počet společných setkání, počet pracovních skupin
A. 2 Podpora škol a organizací v realizaci kvalitních preventivních programů v oblasti školské prevence	2019 2020	SOV, grantová komise, MP v PPP	Programy primární prevence ve školách a školských zařízeních - počet podpořených žádostí v jednotlivých oblastech, výše podpory
A. 3 Podpora škol v realizaci třídnických hodin	2019 2020	SOV, grantová komise, MP v PPP, CSSP-PCPP	Programy primární prevence ve školách a školských zařízeních - počet žádostí v jednotlivých oblastech, výše podpory
A. 4 Navýšení úvazků MP v PPP	2019 2020	SOV, SMS, ROZ, PPP	Navýšení úvazků MP v PPP PPP pro Prahu 1, 2 a 4 – 2 úvazky PPP pro Prahu 3 a 9 – 2 úvazky PPP pro Prahu 5 – 2 úvazky PPP pro Prahu 6 - 1,5 úvazku PPP pro Prahu 7 a 8 - 1,5 úvazku PPP pro Prahu 10 - 1,5 úvazku PPP pro Prahu 11 a 12 - 1,5 úvazku

A.5 Metodická a koordinační setkání s metodiky prevence v PPP, vzdělávací výjezdy	4x – 5x ročně	KŠKP	Počet setkání, účast na jednáních; počet výjezdů, předávání informací; spolupráce při realizaci preventivních opatření na místní úrovni
A.6 Pravidelná účast KŠKP na poradách ředitelů pražských škol	2x ročně	KŠKP, SMS	Počet porad, předávání informací; zapojení do systému koordinace školské prevence v rámci kraje
A.7 Metodická a koordinační setkání s protidrogovými koordinátory MČ Praha 1–22	4x ročně	KŠKP, KKPP, CSSP, odd. PCPP	Počet setkání, účast na jednáních; předávání informací; zapojení do systému koordinace školské prevence v rámci kraje; spolupráce při realizaci preventivních opatření na místní úrovni
A.8 Spolupráce s CSSP, odd. PCPP	Průběžně	SOV, CSSP, odd. PCPP	Sběr dat a jejich vyhodnocení; metodická podpora; spolupráce na tvorbě koncepčních materiálů HMP; hodnocení projektů v grantovém programu; spolupráce při realizaci vzdělávacích seminářů pro pracovníky v primární prevenci
A.9 Spolupráce s městskými částmi	Průběžně	SOV, CSSP, odd. PCPP, MP v PPP, PK MČ, SMS	Sběr dat z městských částí, předávání informací o školské prevenci; distribuce informací na základní školy zřizované městskými částmi, spolupráce při realizaci preventivních opatření na místní úrovni, účast KŠKP na poradách s řediteli odborů školství
A.10 Spolupráce HMP s ústředními orgány státní správy v oblasti školské prevence (MŠMT, RV KPP, MV, MPSV, MZ)	Průběžně	SOV, MŠMT, RV KPP, MV, MPSV, MZ	Počet porad, setkání, seminářů, předávání informací, počet připomínkových materiálů
A.11 Spolupráce s odborem školství, mládeže a sportu MHMP	Průběžně	SOV, SMS	Předávání informací; distribuce informací na školy v hl. m. Praze, podpora činnosti ŠMP, navýšení úvazků MP v PPP, sběr dat ze škol, řešení výskytu rizikového chování ve školách

A.12 Vytvoření systému včasné pomoci školám v případě závažného výskytu rizikového chování	Průběžně	HMP, SOV, CSSP, odd. PCPP, SMS, PPP	Vytvořit systém, který by školám umožnil rychle se dostat k odborné pomoci v případě závažného výskytu rizikového chování.
A.13 Rozšíření práce školních psychologů ve školách a jejich zapojení do systému školské prevence v HMP	2020	HMP, SOV, CSSP, odd. PCPP, SMS, ředitelé škol	Počet psychologů na školách v HMP

E. Optimalizace sítě realizátorů programů školské prevence

Kroky k naplnění cíle:

Činnost	Termín	Gesce	Indikátor
B.1 Podpora realizátorů programů školské prevence	2019 2020	HMP, grantová komise, SOV	Programy primární prevence ve školách a školských zařízeních - počet podpořených žádostí realizátorů v jednotlivých oblastech, výše podpory
B.2 Zvýšit podíl realizátorů programů selektivní a indikované prevence	2019 2020	HMP, grantová komise, SOV	Programy primární prevence ve školách a školských zařízeních - počet podpořených žádostí realizátorů selektivní a indikované prevence, výše podpory
B.3 Certifikace programů školské prevence	2019 2020	Organizace, NÚV, SOV	Počet certifikovaných programů v oblasti všeobecné, selektivní a indikované prevence dostupný v hl. m. Praze; počet finančních příspěvků na certifikaci (30% nákladů)
B.4 Sledování sítě služeb školské prevence a její průběžná aktualizace	Průběžně	SOV, CSSP, odd. PCPP, organizace	databáze na internetových stránkách MHMP a CSSP, odd. PCPP

F. Analýza systému školské prevence a aktuálních fenoménů rizikového chování

Kroky k naplnění cíle:

Činnost	Termín	Gesce	Indikátor
C.1 Sběr dat ze škol v HMP – dotazníkové šetření mapující výskyt rizikového chování	2019 2020	CSSP, odd. PCPP, SOV	Počet šetření, počet respondentů
C.2 Sběr dat ze škol prostřednictvím Systému evidence preventivních aktivit (Národní ústav pro vzdělávání a Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze)	2019 2020	NUV, SOV SMS, MP v PPP, PK, ŠMP	Počet zapojených škol do Systému evidence preventivních aktivit; Výstupy ze systému evidence
C.3 Sběr dat ze závěrečných zpráv MP PPP	2019 2020	SOV, SMS, MP v PPP	Data ze závěrečných zpráv MP v PPP
C.4 Sledování výsledků šetření a výzkumů realizovaných v ČR v oblasti školské prevence	2019 2020	CSSP, odd. PCPP, OP SP	Počet šetření a výzkumů, zveřejňování výsledků šetření na internetových stránkách hl. m. Prahy a CSSP, odd. PCPP
C.5 Sledování sítě služeb školské prevence a její průběžná aktualizace	Průběžně	SOV, CSSP, odd. PCPP, organizace	Databáze na internetových stránkách MHMP a CSSP, odd. PCPP
C.6 Sledování sítě služeb pro sekundární prevenci	Průběžně	SOV, CSSP, odd. PCPP, organizace	Databáze na internetových stránkách MHMP a CSSP, odd. PCPP
C.7 Analýza sebraných dat	Průběžně	SOV, CSSP, odd. PCPP, organizace	Zpracované zprávy, plány, analýzy
C.8 Analýza školních poradenských služeb s ohledem na zapojení školních psychologů a speciálních pedagogů	2019	SOV, CSSP, odd. PCPP, SMS	Zpráva mapující školní poradenská pracoviště

G. Zvýšení znalosti, dovednosti a kompetence jednotlivých subjektů zapojených do školské prevence

Kroky k naplnění cíle:

Činnost	Termín	Gesce	Indikátor
D.1 Podpora specializačního studia ŠMP	Průběžně	SOV, SMS, vzdělávací instituce, MP v PPP, PK	Procento ŠMP s ukončeným specializačním studiem
D.2 Podpora dalšího vzdělávání pedagogů v oblasti školské prevence	Průběžně	HMP, SOV, SMS, CSSP, odd. PCPP, MP v PPP, PK	Počet žádostí v rámci grantového programu, počet vzdělávacích akcí
D.3 Zvýšit znalosti, dovednosti a kompetence ŠMP	Průběžně	HMP, SOV, SMS, CSSP, odd. PCPP, MP v PPP, PK	Počet vzdělávacích akcí, počet účastníků, počet žádostí v grantovém programu
D.4 Supervize ŠMP	Průběžně	HMP, SOV, SMS, CSSP, odd. PCPP, MP v PPP, PK	Počet supervizí
D.5 Supervize MP v PPP	Průběžně	HMP, SOV, SMS, CSSP, odd. PCPP, MP v PPP	Počet supervizí
D.4 Zvýšit znalosti, dovednosti a kompetence MP v PPP	Průběžně	HMP, SOV, SMS, CSSP, odd. PCPP, MP v PPP, PK	Počet vzdělávacích akcí, počet účastníků, počet žádostí v grantovém programu
D.5 Zvýšit znalosti, dovednosti a kompetence KŠKP	Průběžně	MŠMT, PER, SOV	Počet vzdělávacích akcí, kvalita vzdělávacích akcí
D.6 Zvýšit znalosti, dovednosti a kompetence realizátorů programů prevence ve školách	Průběžně	MŠMT, SOV	Počet vzdělávacích akcí, kvalita vzdělávacích akcí
D.6 Pražské fórum primární prevence	1x za rok 2019, 2020	SOV, CSSP, odd. PCPP, organizace, MP v PPP, ŠMP	Počet účastníků; kvalita příspěvků
D.7 Konference primární prevence rizikového chování	1x za rok 2019, 2020	SOV ve spolupráci s Klinikou adiktologie 1. LF UK a VFN, MŠMT, SCAN, z. s.	Počet účastníků; kvalita příspěvků

H. Kvalitní preventivní program školy

Kroky k naplnění cíle:

Činnost	Termín	Gesce	Indikátor
E.1 Dodržování doporučené struktury a obsahu preventivních programů škol	Průběžně	MP v PPP, CSSP, odd. PCPP, ŠMP	Kvalita preventivních programů škol
E.2 Podpora ŠMP při tvorbě preventivních programů škol	Průběžně	MP v PPP, CSSP, odd. PCPP, ŠMP	Počet konzultovaných programů
E.2 Podpora realizace vhodných preventivních programů dle stanovených kritérií a cílů (efektivita, vhodnost, přiměřenost, interaktivita, dlouhodobost atd.) ve vztahu k cílové skupině	Průběžně	MP v PPP, CSSP, odd. PCPP, ŠMP	Počet škol zapojených do grantového řízení, počet certifikovaných programů poskytovaných v HMP
E.3 Sledování realizovaných preventivních aktivit	Průběžně	SOV, MP v PPP, CSSP, odd. PCPP, PK, ŠMP	Počet zkontrolovaných závěrečných zpráv z realizace projektu

I. Zapojování žáků pražských škol do preventivních aktivit

Kroky k naplnění cíle:

Činnost	Termín	Gesce	Ukazatel
7.1. Filmová soutěž Pražský filmový kufr - sekce (Ne)bezpečnej svět	2019 2020	SOV, SMS, DDM Praha 6	Počet přihlášených snímků; kvalita snímků; zpětná distribuce nejlepších snímků do škol; prezentace akce na veřejnosti
7.2. Podpora peer mediace ve školách a peer prvku	2019	SOV, SMS, CSSP, odd.	Počet zapojených škol

v preventivních aktivitách škol	2020	PCPP, PK	
---------------------------------	------	----------	--

J. Stabilní a dostatečné financování školské prevence v HMP

Oblast finanční podpory	Termín	Gesce	Indikátor	Předpokládané náklady HMP v Kč
Grantové řízení				
G.1 Programy primární prevence ve školách a školských zařízeních	2019 2020	HMP, SOV, ROZ	Počet podpořených programů, výše podpory	2019 – 15 000 000 2020 – 15 000 000
Podpora mimo grantové řízení				
G.2 Certifikace programů školské prevence	2019 2020	Organizace, MŠMT, HMP, SOV	Počet podpořených certifikovaných programů	2019 – 150 000 2020 – 150 000
G.3 Navýšení úvazků MP v PPP	2019 2020	SOV, SMS, ROZ, PPP	Počet úvazků MP v PPP	2019 – 2 000 000 2020 – 4 000 000
G.4 Vzdělávání MP v PPP v jednotlivých oblastech školské prevence, supervize	průběžně	SOV, CSSP, odd. PCPP, organizace	Počet účastníků; zvýšení znalostí, dovedností a kompetencí MP v PPP	2019 – 100 000 2020 – 100 000
G.5 Vzdělávání ŠMP v jednotlivých oblastech školské prevence, supervize	průběžně	SOV, CSSP, odd. PCPP, organizace, MP v PPP	Počet účastníků; zvýšení znalostí, dovedností a kompetencí ŠMP	2019 – 300 000 2020 – 300 000
G.6 Pořádání sekce PFK (Ne)bezpečnej svět	2019 2020	HMP, SOV, DDM Praha 6, městské části	Počet přihlášených filmových snímků; kvalita filmových snímků; zpětná distribuce nejlepších snímků do škol; prezentace akce na	2019 – 200 000 2020 – 300 000

			veřejnosti	
G.7 Pražské fórum primární prevence	2019 2020	HMP, SOV, CSSP, odd. PCPP	Počet účastníků, počet organizací, kvalita příspěvků	2019 – 100 000 2020 – 100 000
G.8 Konference primární prevence rizikového chování	2019 2020	HMP ve spolupráci s Klinikou adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze a SCAN, z.s.	Počet účastníků; kvalita příspěvků	2019 – 100 000 2020 – 100 000
G.9 Vytvoření systému včasné pomoci školám v případě závažného výskytu rizikového chování	Průběžně	SOV, CSSP, odd. PCPP, PPP	Počet intervencí ve školách, počet konzultací	2019 – 0 2020 – 2 000 000
G.10 Sběr dat ze škol v HMP – dotazníkové šetření mapující výskyt rizikového chování	2019 2020	CSSP, odd. PCPP, SOV, SML	Počet šetření, počet respondentů	2019 – 100 000 2020 – 100 000

Finanční náklady v roce 2019	18 050 000
Finanční náklady v roce 2020	22 150 000

VII. Závěr

V rámci preventivních aktivit na školách v HMP je třeba se více zaměřit na prevenci užívání alkoholu a tabáku, agresivního chování a šikany, kyberšikany, rizikového chování na internetu a sociálních sítích, netolismus, záškoláctví a poruchy příjmu potravy.

Mezi nejdůležitější podmínky, které jsou nutné pro realizaci kvalitní a efektivní školské prevence na území hl. m. Prahy a které je třeba postupně v následujících letech zajistit, patří:

- fungující školské poradenské pracoviště s kvalifikovaným ŠMP na každé škole, zvýšení počtu psychologů/speciálních pedagogů v pražských školách
- kvalitní preventivní programy škol,
- dostatečná časová dotace a odpovídající prostory ve škole pro práci ŠMP,
- dobré klima ve školách,
- průběžné vzdělávání a požadavek na kvalifikovanost všech aktérů školské prevence,
- úvazek MP v PPP odpovídající počtu škol, které metodicky vede,
- postupné rozšiřování sítě specializovaných organizací zaměřených na selektivní a indikovanou prevenci,
- pravidelný sběr dat o výskytu rizikového chování dětí a mládeže a systému prevence v HMP,
- kontrola kvality školních preventivních programů a jejich evaluace.

Seznam použitých zdrojů:

- a) *Výsledky šetření o rizikovém chování žáků 2. stupně ZŠ a SŠ v Praze, ZSP, CSSP, odd. PCPP 2017*
- b) *Výsledky šetření o rizikovém chování žáků 2. stupně ZŠ a SŠ v Praze, ZSP, CSSP, odd. PCPP 2018*
- c) *SWOT analýza školské PPRCH z pohledu školních metodiků prevence, ZSP, CSSP, odd. PCPP, 2018*
- d) *SWOT analýza školské PPRCH z pohledu metodiků prevence v PPP CSSP, odd. PCPP, 2018*
- e) *Národní strategie primární prevence rizikového chování na období 2019-2027*
- f) *Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období
2019 - 2021*

Seznam zkratk:

CSSP, odd. PCPP - Centrum sociálních služeb Praha, oddělení Pražské centrum primární prevence
HMP - Hlavní město Praha
KŠKP - krajský školský koordinátor prevence
LF UK – Lékařská fakulta Univerzity Karlovy
MČ – městské části hl. m. Prahy
MHMP - Magistrát hl. m. Prahy
MP v PPP - metodik prevence v pedagogicko-psychologické poradně
MŠMT - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OSPOD - orgán sociálně-právní ochrany dětí
PK – protidrogový koordinátor
PK RHMP – Protidrogová komise Rady hl. m. Prahy
PPŠ - preventivní program školy
PPP - pedagogicko-psychologická poradna
RVKPP - Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky
ROZ - odbor rozpočtu
SML - odbor školství a mládeže
SŠ - střední škola
SPC – speciálně pedagogické centrum
SVP - středisko výchovné péče
ŠMP - školní metodik prevence
SOŠ – střední odborná škola
VFN – Všeobecná fakultní nemocnice
ZSP - odbor zdravotnictví, sociální péče a prevence
SOV – odbor sociálních věcí
ZŠ - základní škola

Příloha č. 1: Výsledky šetření o rizikovém chování žáků 2. stupně ZŠ a SŠ v Praze ve školním roce 2018/19

Školní rok
2018/2019

Výsledky šetření o rizikovém chování žáků 2. stupně ZŠ a SŠ v Praze

zpracovali:
Roman Petrenko
Miroslav Líbal

Metodika

Velikost výběru	8 482 respondentů ve věku 11 až 21 let z pražských základních škol, středních škol a gymnázií
Termín dotazování	27. 11. – 17. 12. 2018
Metoda sběru dat	Distribuce odkazů na dotazník jednotlivým školám. Samostatné vyplnění elektronického dotazníku žáky na internetu (CAWI) během vyučování.
Vyřazení respondentů	Za účelem zpřesnění výpovědní hodnoty dat bylo před jejich zpracováním provedeno čištění. Z původního počtu 10 510 respondentů bylo vyřazeno 2 028 respondentů. Jednotlivá kritéria použita pro vyřazení respondentů jsou uvedena na následujícím slidu.
Vážení dat	Hodnoty k rizikovému chování pocházejí z převáženého datového souboru na základě pohlaví. Převážení znamená, že záměrně kompenzujeme počty našich respondentů, aby odpovídaly celkové populaci žáků a žákyň v Praze z hlediska rozložení pohlaví v jednotlivých věkových kategoriích.
Poznámka	Veškeré zobrazované hodnoty jsou uvedeny v %.

Metodika

Vyřazení respondentů

Z původního počtu 10 510 respondentů bylo vyřazeno 2 028 respondentů, kteří:

- Uvedli nereálný věk, např. věk 99 let
(vyřazeno celkem 320 respondentů, v souboru zbývalo 10 190 respondentů)
- Uvedli věk, který nesedí s možným ročníkem a typem školy, např. 12 let a 4. ročník SŠ
(vyřazeno celkem 78 respondentů, v souboru zbývalo 10 112 respondentů)
- Uvedli nesmyslný či vymyšlený typ školy, kterou navštěvují, například Bradavice
(vyřazeno celkem 56 respondentů, v souboru zbývalo 10 056 respondentů)
- Uvedli nereálný počet sourozenců
(vyřazeno celkem 37 respondentů, v souboru zbývalo 10 019 respondentů)
- Uvedli nesmyslnou odpověď na otázku, s kým žijí v domácnosti
(vyřazeno celkem 10 respondentů, v souboru zbývalo 10 009 respondentů)
- Uvedli, že měli problém s porozuměním většině otázek v dotazníku
(vyřazeno celkem 81 respondentů, v souboru zbývalo 9 928 respondentů)
- V kontrolní otázce uvedli, že v dotazníku odpovídali vždy či téměř vždy lživě a neupřímně
(vyřazeno celkem 1 314 respondentů, v souboru zbývalo 8 614 respondentů)
- V připomínkách k dotazníku uvedli, že dotazník vyplnili záměrně nesmyslně nebo mu nerozuměli
(vyřazeno celkem 35 respondentů, v souboru zbývalo 8 579 respondentů)
- Uvedli, že berou fiktivní drogu „Relevin“
(vyřazeno celkem 97 respondentů, v souboru zbývalo 8 482 respondentů)

Obsah

Struktura výběru

snímek 05 - 08

Užívání návykových látek

snímek 09 - 20

Zkušenost s nežádoucím chováním

snímek 21 - 32

Ostatní rizikové chování

snímek 33 - 41

Spokojenost žáků a důvěra k pedagogům

snímek 42 - 46

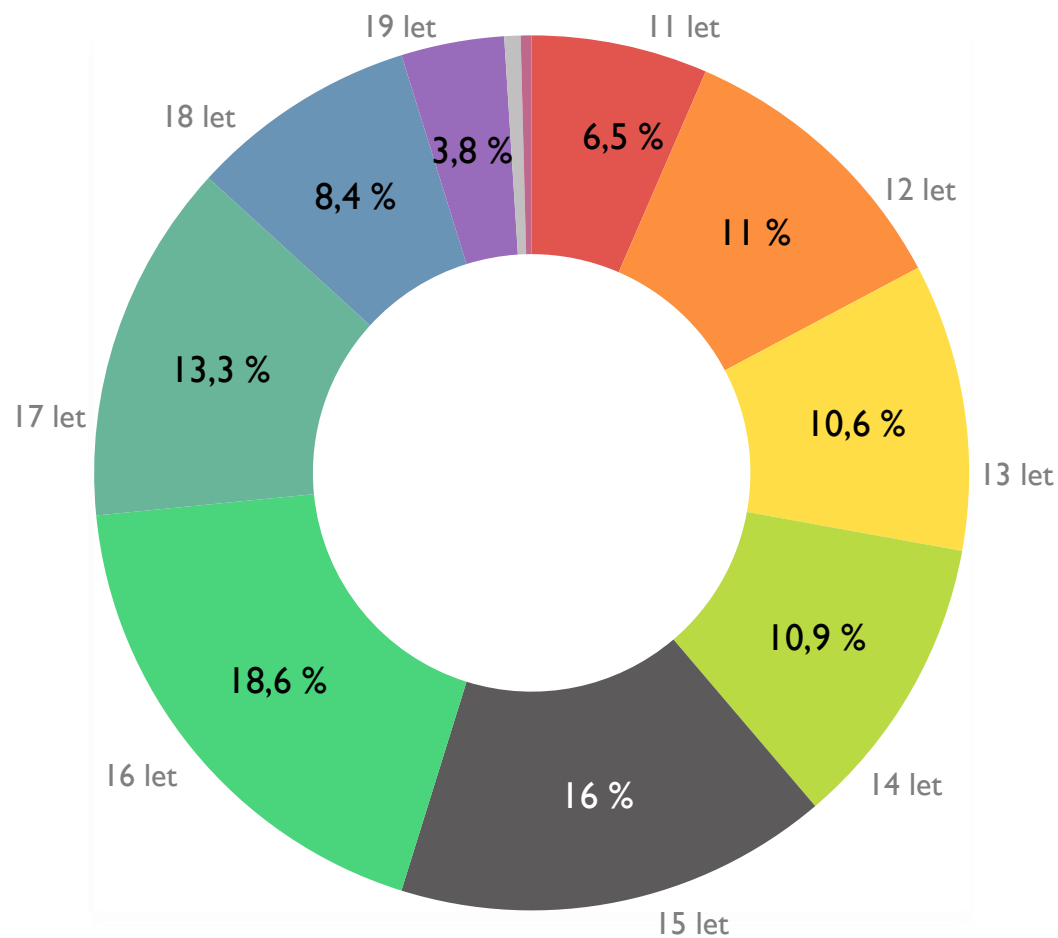
Zájem a pomoc a další informace

snímek 47 - 48

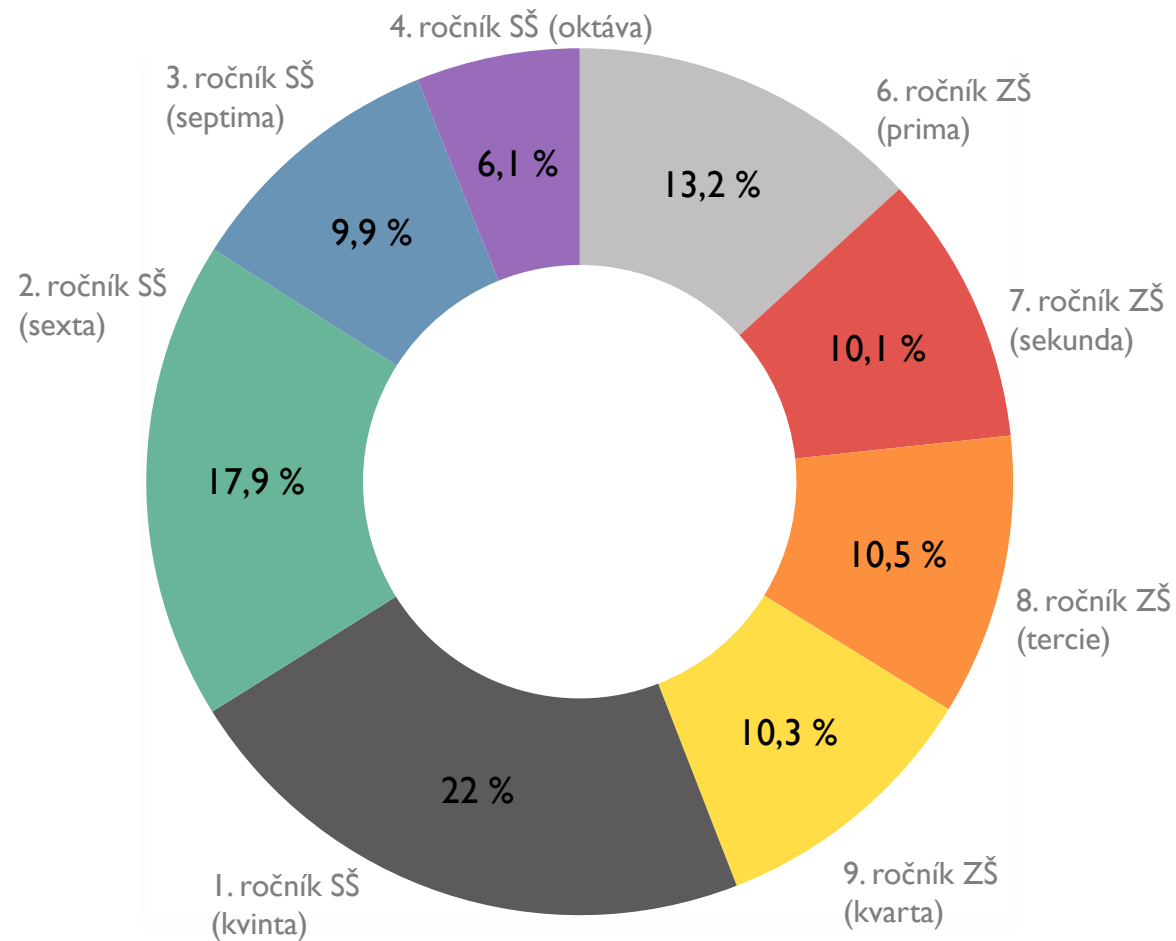
Struktura výběru

Rozložení dle navštěvovaného ročníku a věku

Věk

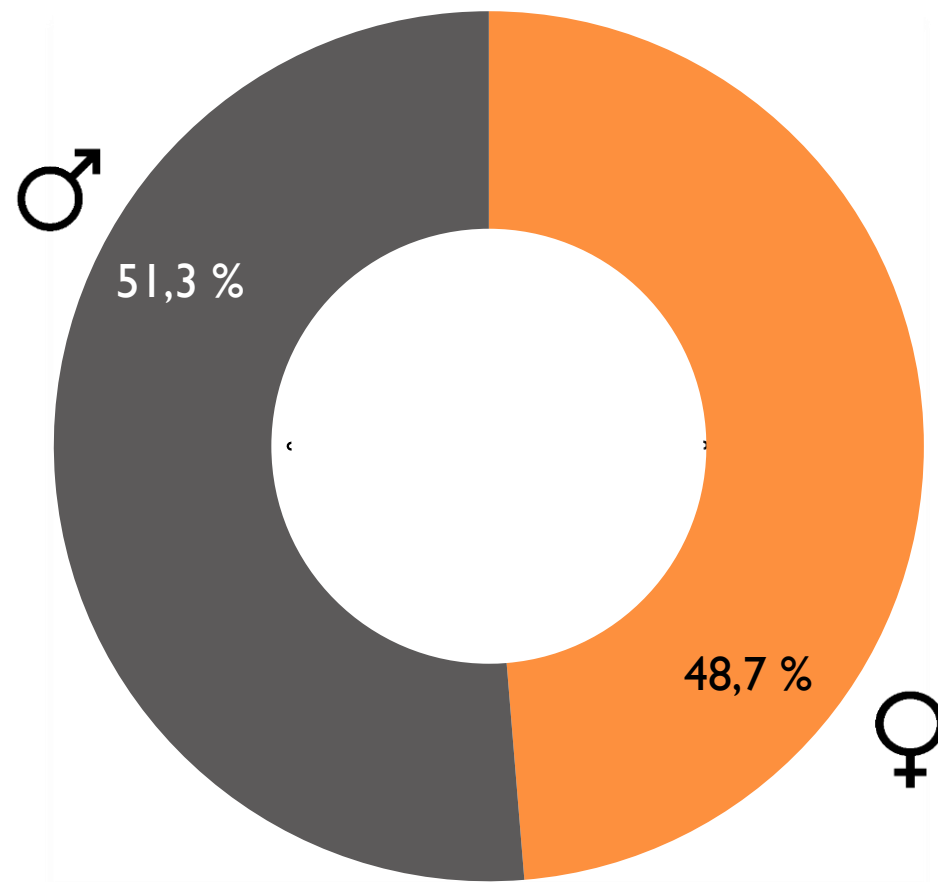
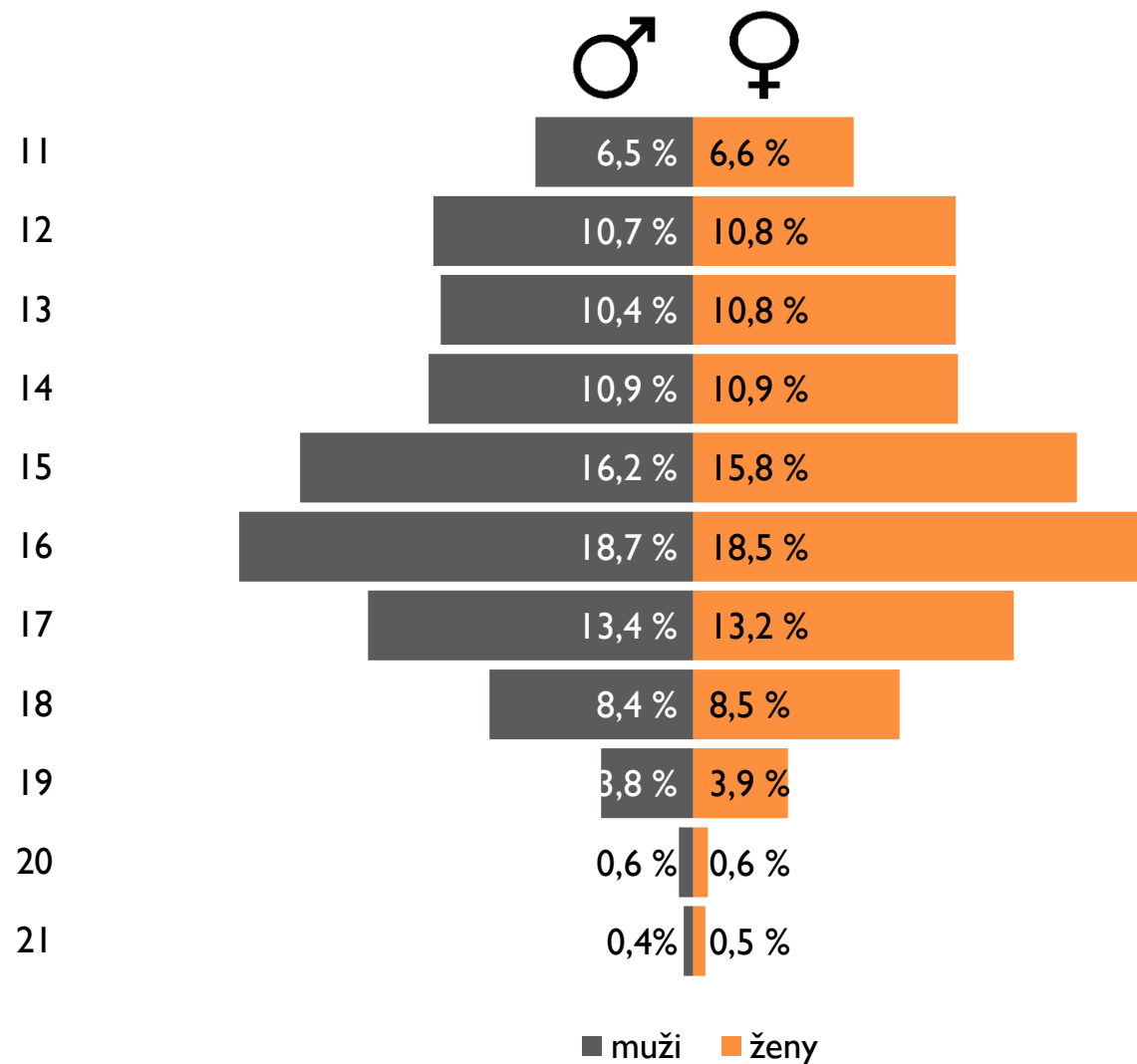

Navštěvovaný ročník

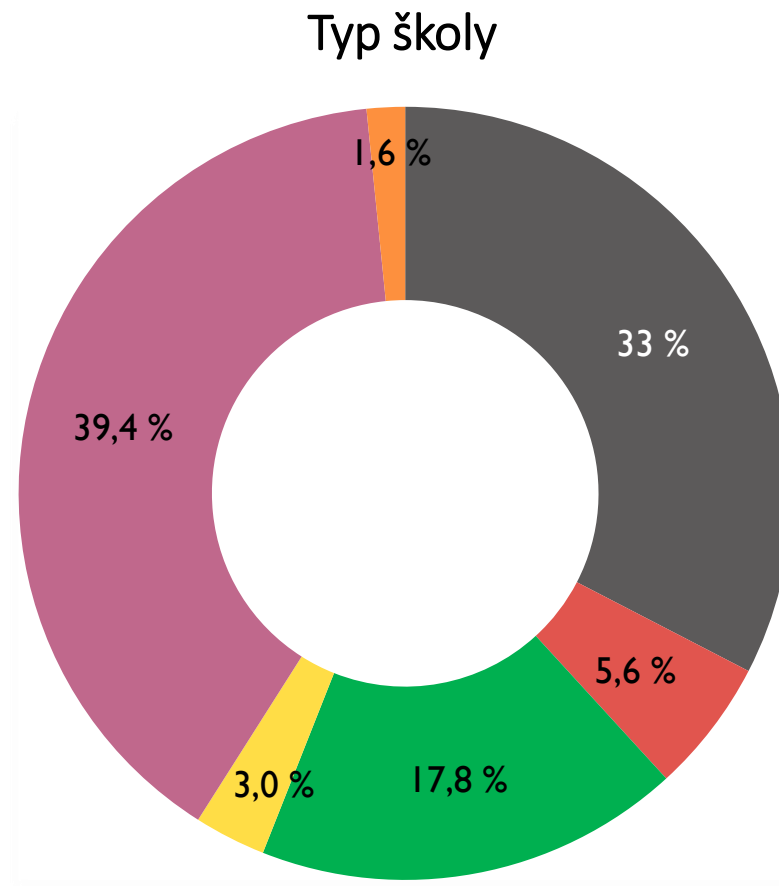
Struktura výběru

Věkové rozložení dle pohlaví

Struktura výběru

Rozložení dle navštěvovaného typu školy

■ Základní škola

■ Čtyřleté gymnázium

■ Víceleté gymnázium

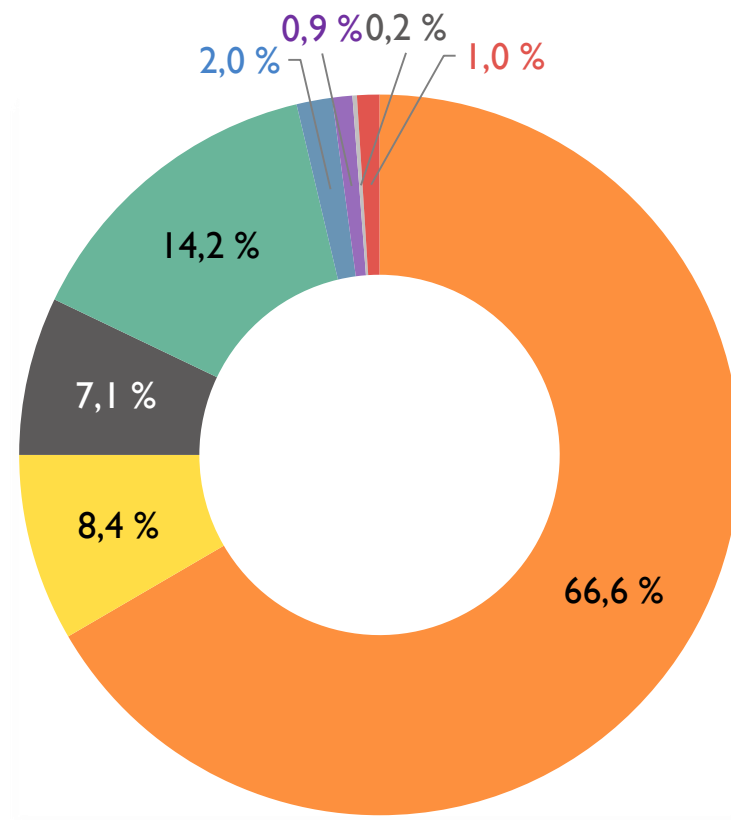
■ Střední odborné učiliště

■ Střední odborná škola

■ Jiné

Struktura výběru

Rozložení dle typu domácnosti

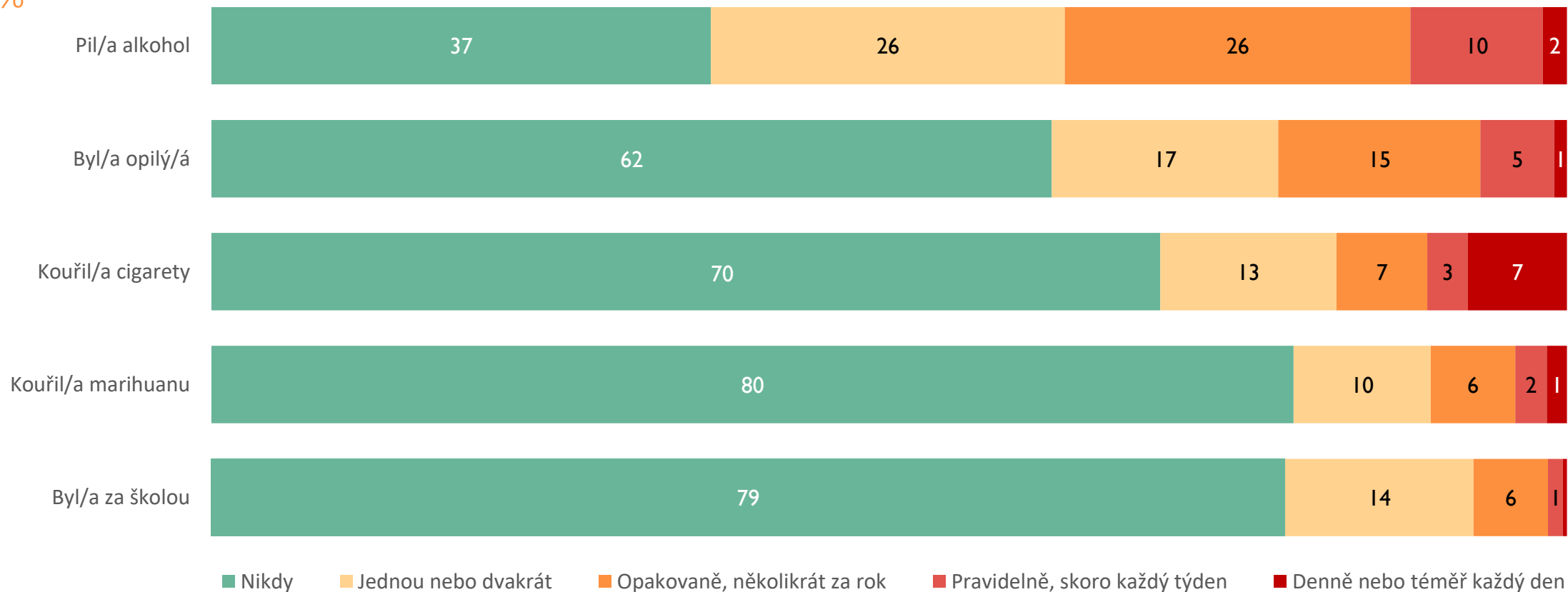
- S oběma rodiči
- S jedním vlastním a jedním nevlastním rodičem
- Jen s otcem
- S nepříbuznými pečovateli
- Ve střídavé péči matky a otce
- Jen s matkou
- Jiné
- Jen s prarodiči nebo jinými příbuznými

Rizikové chování – alkohol, tabák, marihuana

Baterie otázek č. 1 – Kolikrát se Ti v uplynulém roce stalo, že jsi:

v %

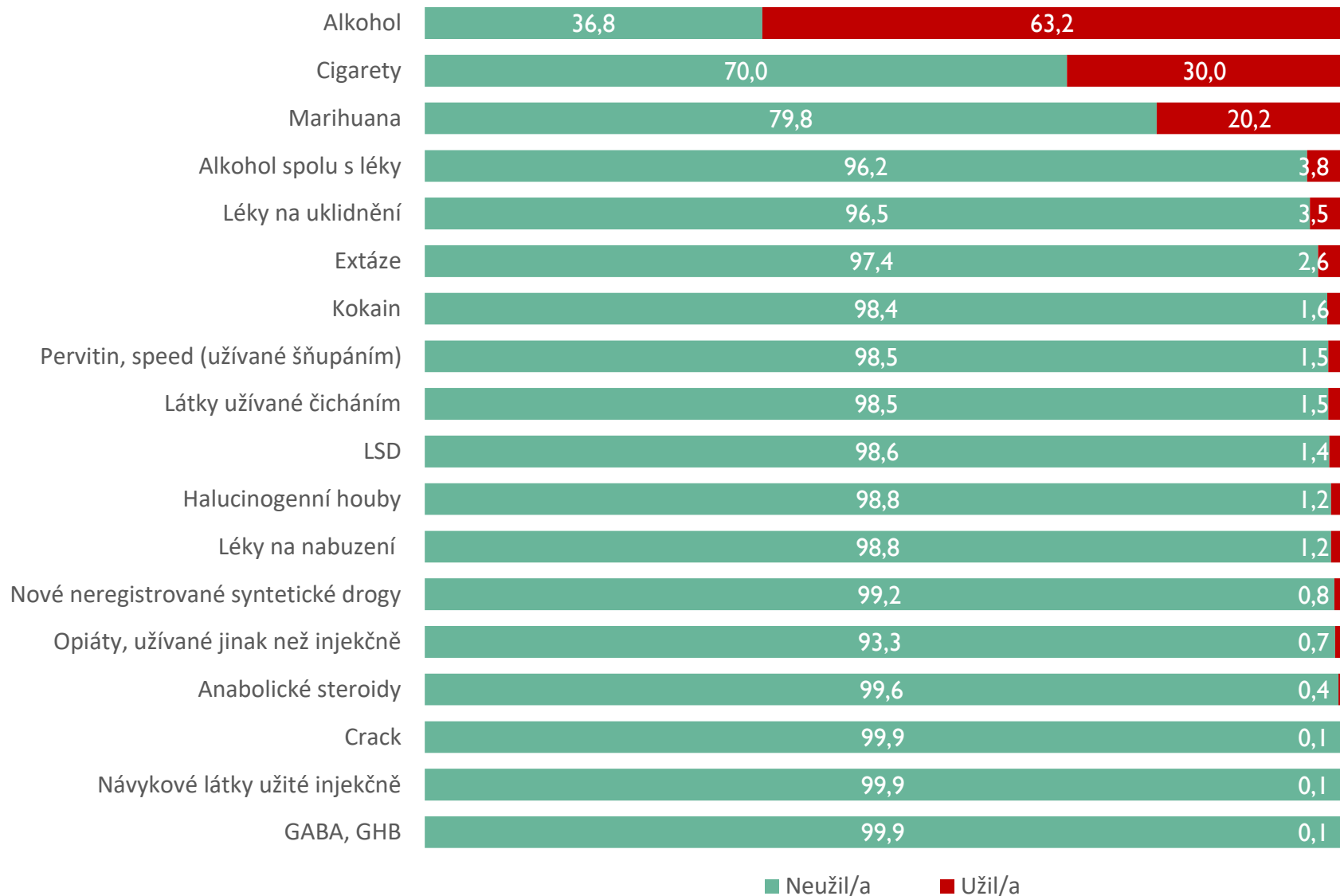
Celkově je mezi žáky nejrozšířenější konzumace alkoholu. Alespoň jednou ho pilo 63 % respondentů, přičemž 12 % ho pije pravidelně. To, že byli v minulém roce alespoň jednou opilý, uvedlo 38 % respondentů. Na třetím místě skončilo kouření cigaret (alespoň jednou 30 %). U cigaret je nejvyšší podíl těch, kteří se chování dopouští denně nebo téměř denně (10 %). Méně rozšířenými jevy ze seznamu zkoumaných činností byly záškoláctví a kouření marihuany. Alespoň jednou si kouření marihuany zkusilo 20 % žáků, záškoláctví 21 %. Četnost daných činností výrazně souvisí s věkem. S rostoucím věkem roste počet žáků, kteří se s konzumací látky či záškoláctvím setkali opakovaně či pravidelně.

Užití návykových látek v uplynulém roce

v %

Celkově je mezi respondenty nejrozšířenější návykovou látkou dle užití v uplynulém roce alkohol. Alespoň jednou ho pilo 63,2 % respondentů. Na druhém místě jsou cigarety, alespoň jednou je kouřilo 30 %. Marihuanu alespoň jednou kouřilo 20 % žáků.

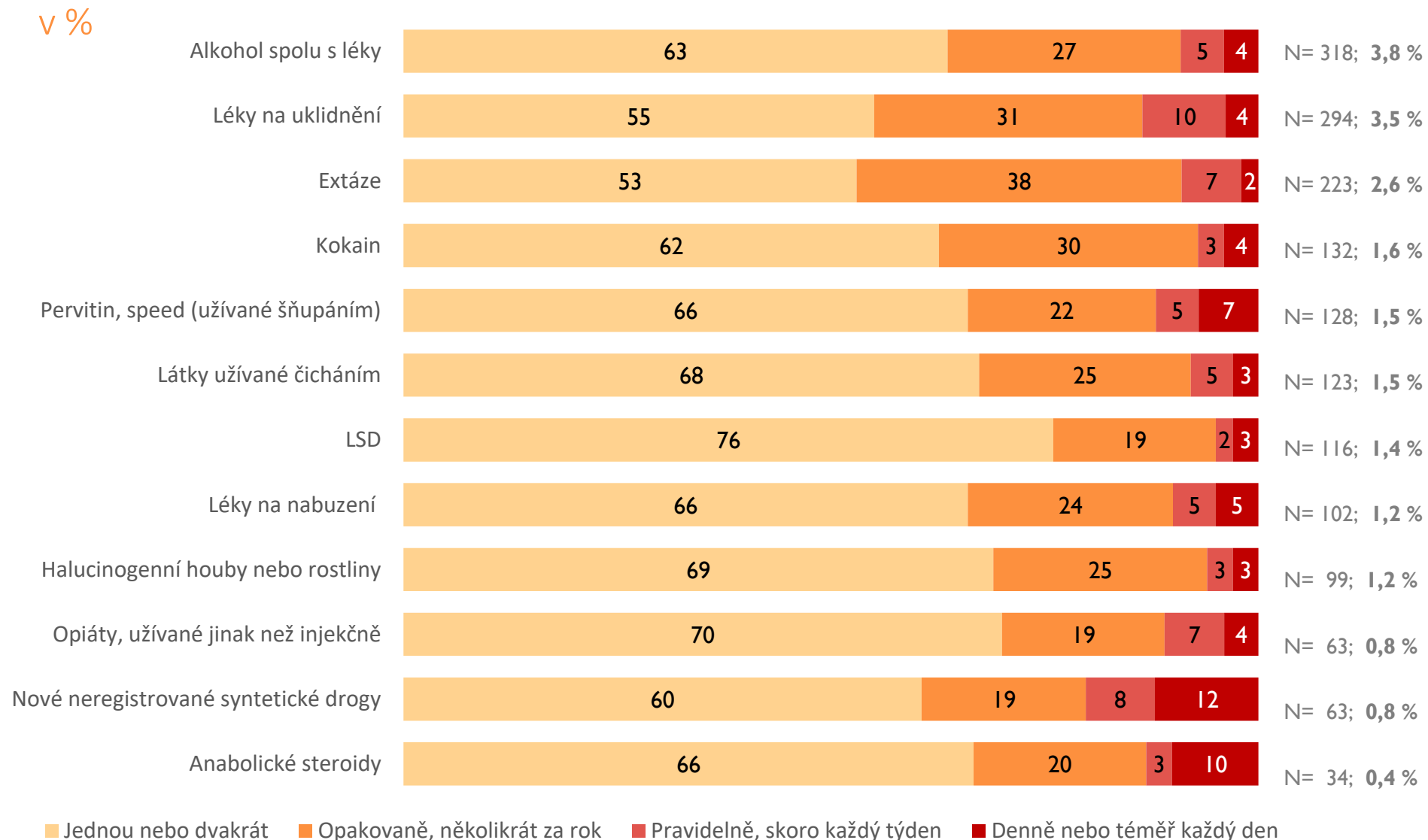
U dalších sledovaných látek je prevalence menší než 4 %. Před běžnými drogami (extáze a kokain) vede zneužívání léků či kombinace léků s alkoholem.

Četnost užití jiných návykových látek v uplynulém roce

Baterie otázek č. 2 – Kolikrát sis vzal/a následující návykové látky (pouze ti, kteří látku alespoň jednou užili):

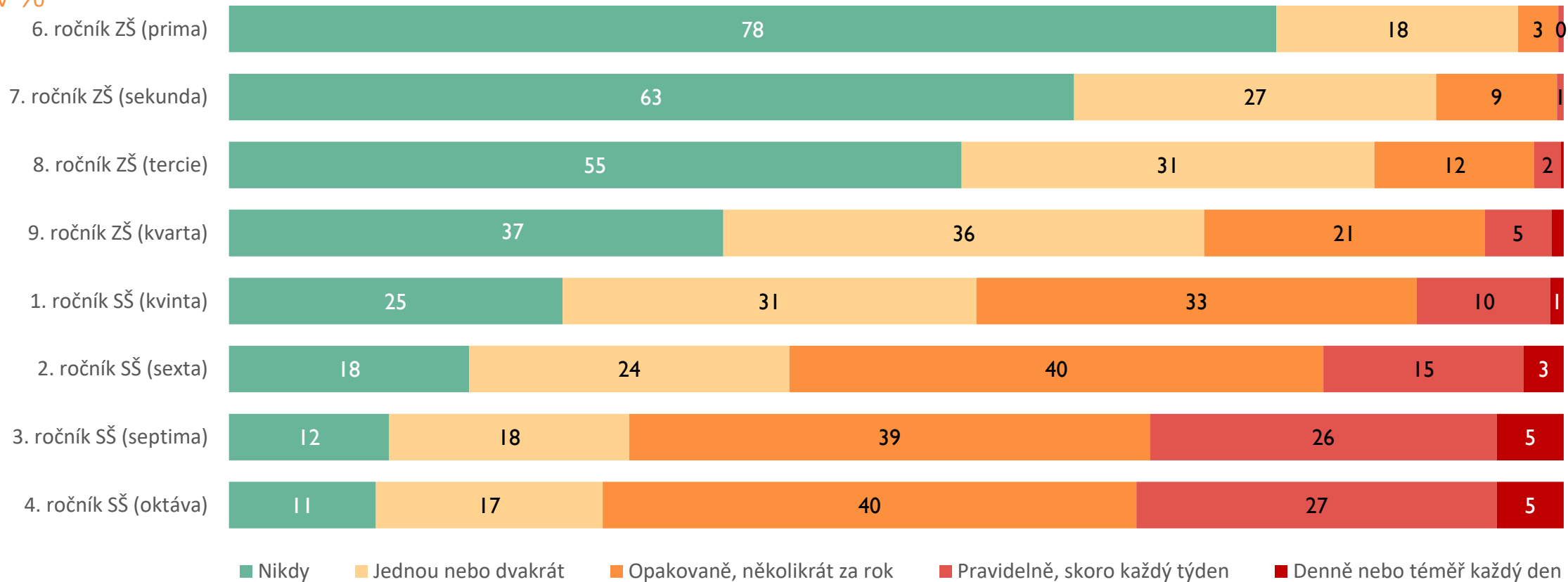
Graf znázorňuje rozložení pravidelnosti užívání návykových látek pouze za osoby, které uvedly, že danou látku v poslední roce alespoň jednou užily. Počet uživatelů v absolutních číslech a procentech z celkového vzorku uvádí údaje napravo. Nejčastěji užívanou látkou z položek nabízených v dotazníku je kombinace alkoholu a léků a léky na uklidnění. Pouze tyto položky se dostaly nad 3 % z celkového vzorku 8 482 žáků. Na dalších místech se nachází extáze s 2,6 %, dále pak kokain, pervitin a látky užívané čicháním. Prevalence jejich užívání dosahuje cca 1,5 %. U všech látek platí, že většina respondentů je užila pouze jednou či dvakrát.

Rizikové chování dle ročníku – alkohol

Baterie otázek č. 1 – Kolikrát se Ti v uplynulém roce stalo, že jsi pil/a alkohol:

v %

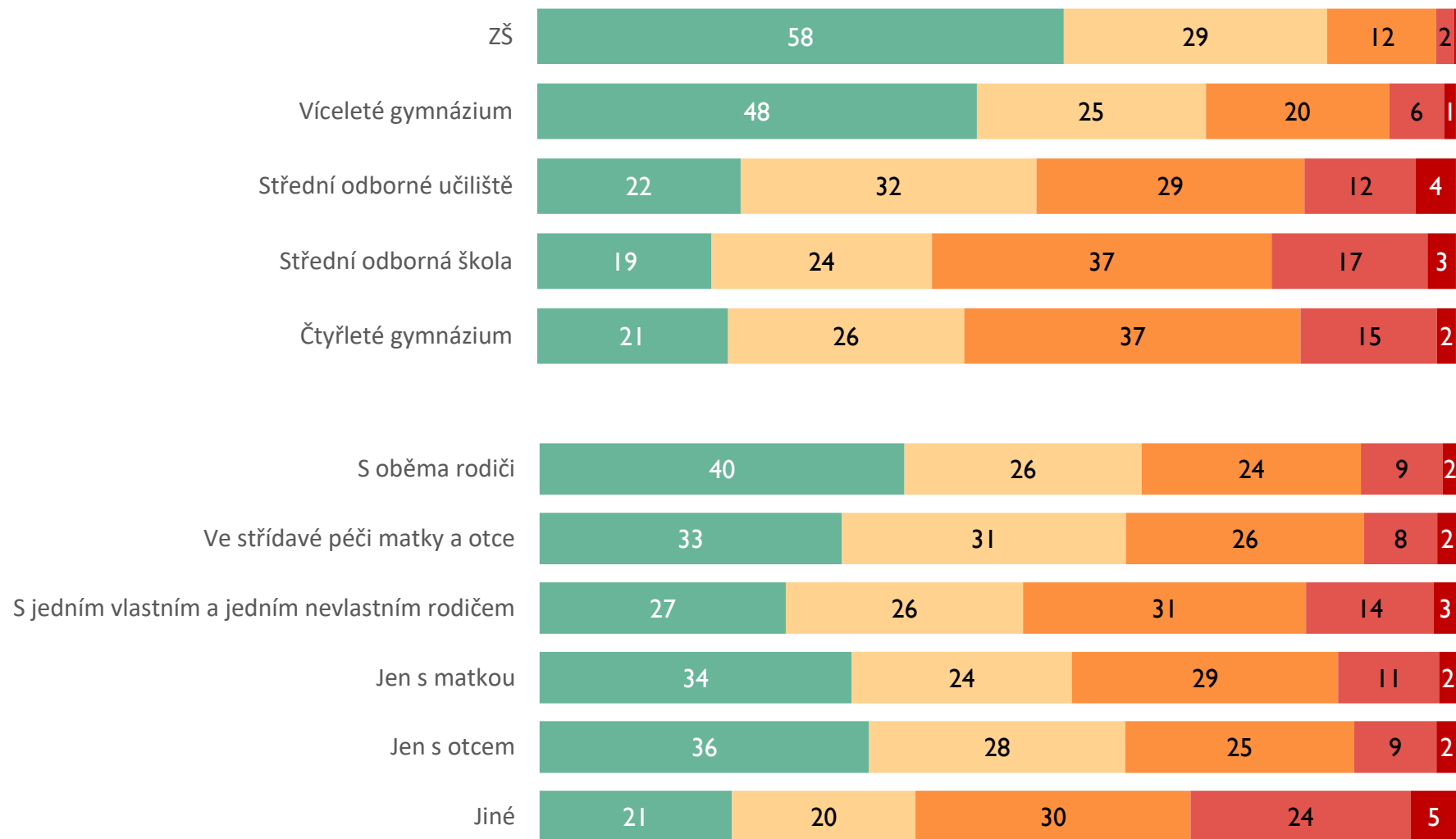
Četnost konzumace alkoholu výrazně souvisí s věkem respondenta. S rostoucím věkem roste počet žáků, kteří alkohol konzumují opakovaně či pravidelně. Zatímco u žáků 6. ročníků alkohol nikdy nekonzumovalo 78 %, u 4. ročníků SŠ je to jen 11 %. Každý ročník vykazuje určitý posun směrem k většímu počtu žáků provozujících konzumaci alkoholu. Také roste četnost jeho užívání – větší počet respondentů ho užívá opakovaně či pravidelně.

Rizikové chování dle typu školy a domácnosti – alkohol

Baterie otázek č. 1 – Kolikrát se Ti v uplynulém roce stalo, že jsi pil/a alkohol:

v %

Vztah mezi typem školy a konzumací alkoholu je statisticky významný u žáků základních škol v porovnání se stejně starými dětmi z víceletých gymnázií (ty konzumují alkohol méně často). U žáků středních škol již typ školy na míru konzumace alkoholu nemá vliv. Z pohledu struktury domácností alkohol častěji konzumují ti, kteří bydlí v domácnosti jen s jedním rodičem a jeho partnerem. Respondenti, kteří bydlí s oběma rodiči, konzumují alkohol nejméně.

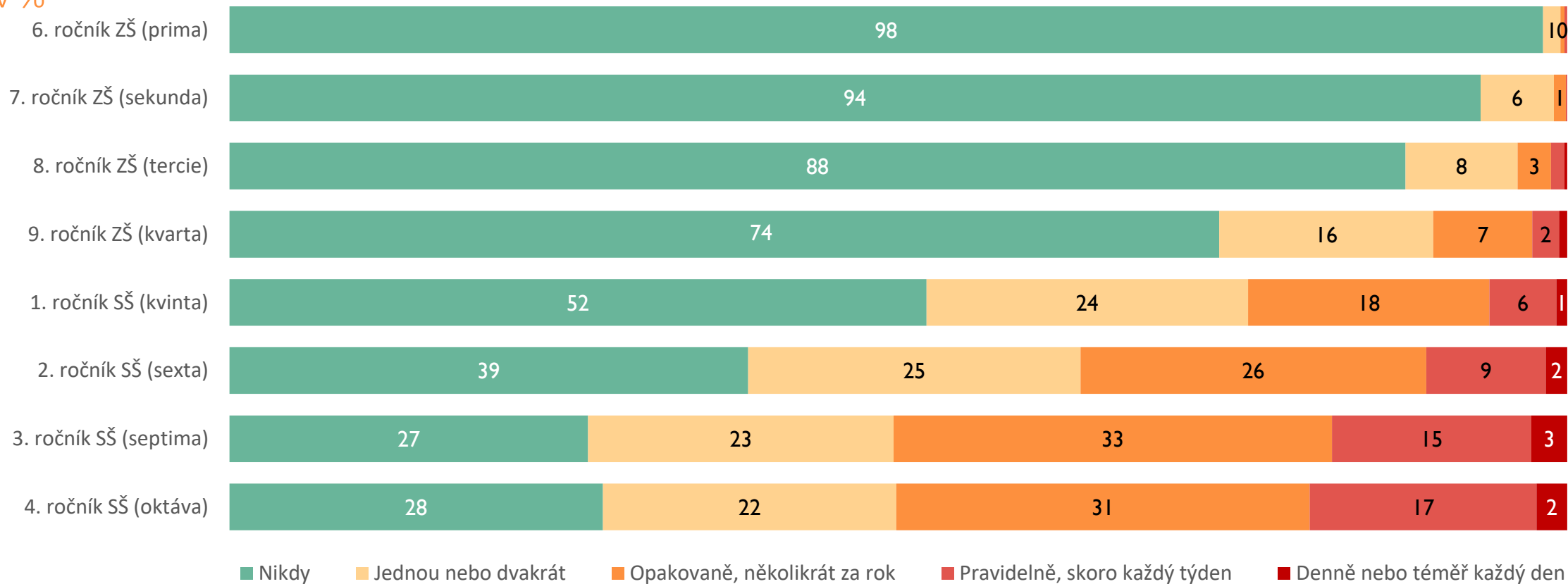

■ Nikdy ■ Jednou nebo dvakrát ■ Opakovaně, několikrát za rok ■ Pravidelně, skoro každý týden ■ Denně nebo téměř každý den

Rizikové chování dle ročníku – opilost

Baterie otázek č. 1 – Kolikrát se Ti v uplynulém roce stalo, že jsi se opil/a:

v %

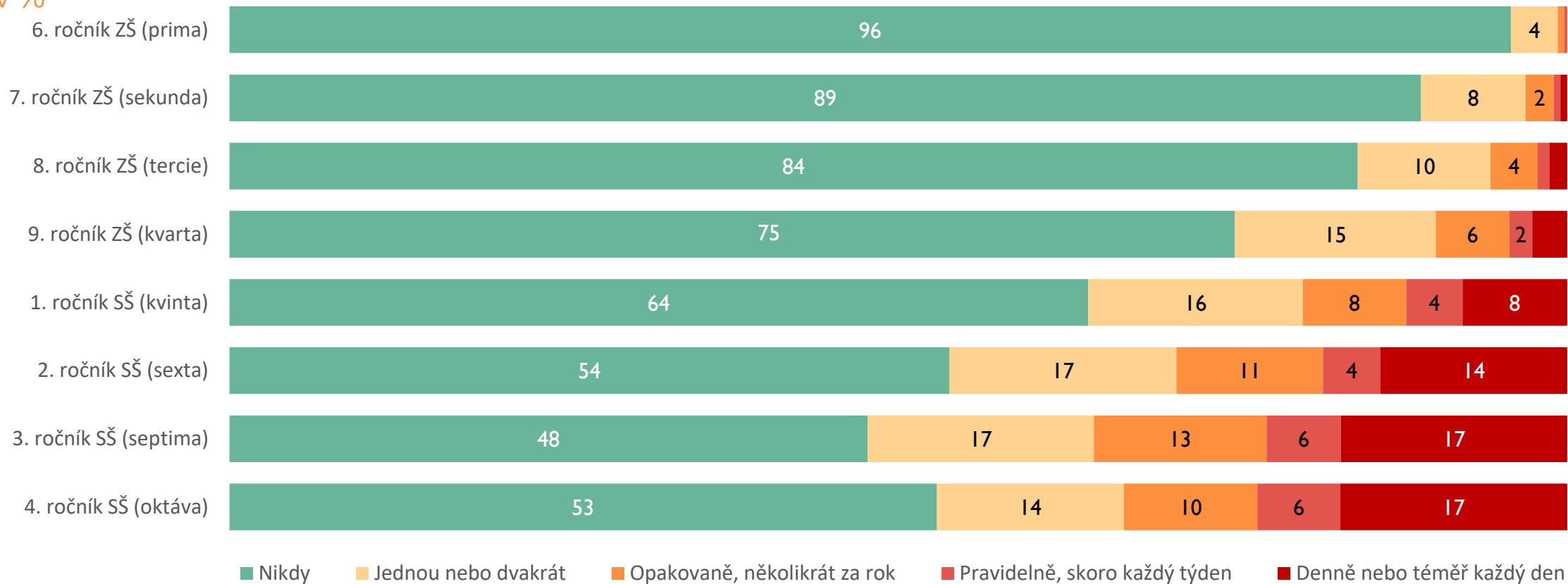

Četnost výskytu opilosti výrazně souvisí s věkem respondenta. S rostoucím věkem roste počet žáků, kteří opilost zažijí alespoň jednou nebo dvakrát ročně. Pomyslným zlomem se přitom stává konec povinné školní docházky. Zatímco v devátých ročnících zažila opilost jen přibližně čtvrtina žáků, v prvních ročnících SŠ je to již skoro polovina, ve druhém ročníku 61 %, ve třetím a čtvrtém ročníku téměř tři čtvrtiny všech dotazovaných. Pravidelnou opilost uvádí 19 % žáků 4. ročníků SŠ, ve většině případů se tedy jedná o jednorázové či výjimečné opití.

Rizikové chování dle ročníku – cigarety nebo tabák

Baterie otázek č. 1 – Kolikrát jsi v uplynulém roce kouřil/a cigarety nebo tabák:

v %

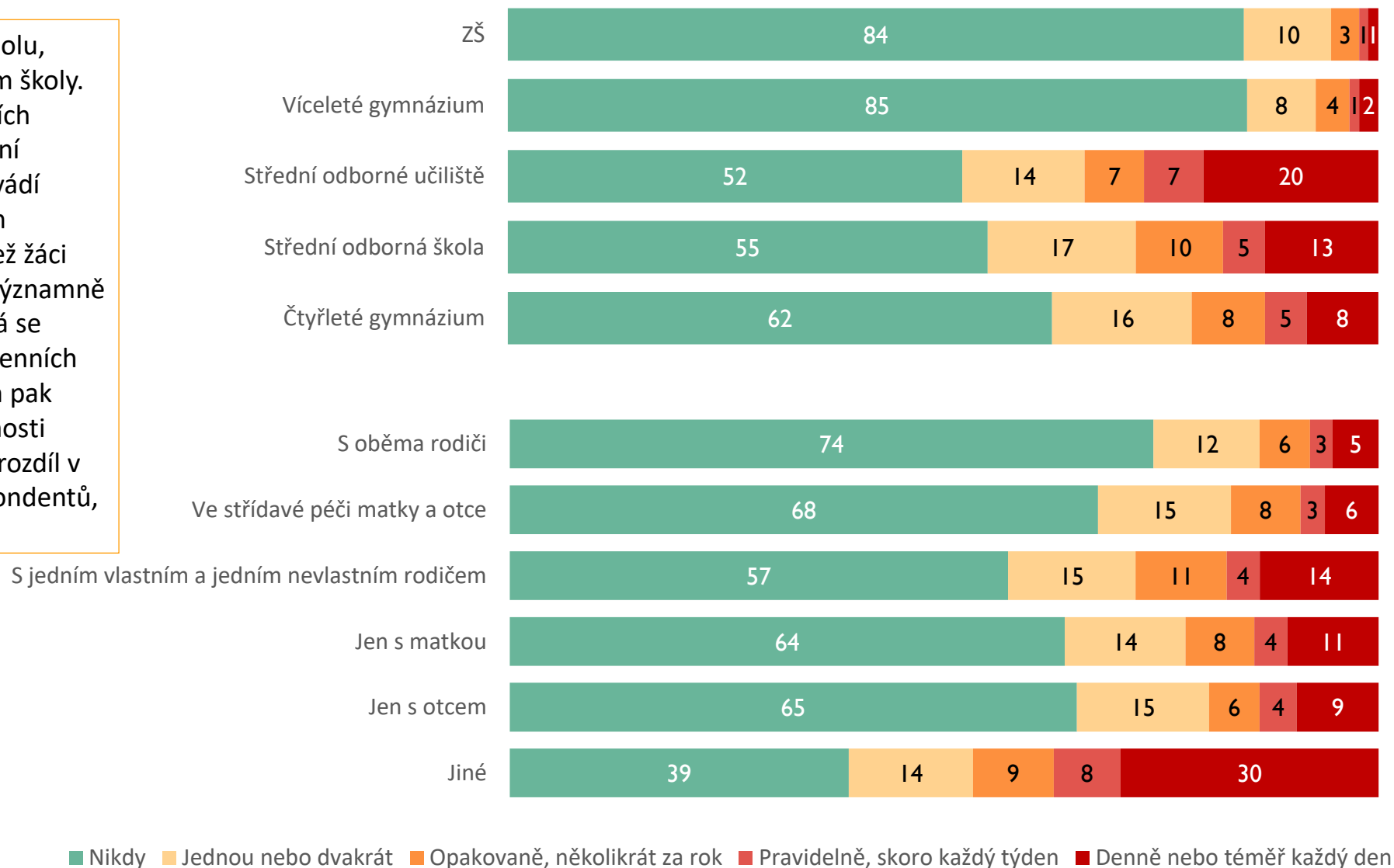
Mezi kouřením cigaret a věkem existuje (nepřekvapivě) statistická závislost. S rostoucím věkem roste počet kuřáků, a to jak těch příležitostných, tak těch pravidelných. Oproti konzumaci alkoholu vidíme mezi jednotlivými ročníky nárůsty plynulejší a pomalejší. U osmých ročníků je i jednorázové kouření cigarety pod 20 % respondentů, v devátých ročnících již na 25 %, v prvních ročnících SŠ na 36 %, ve druhých na 46 % a ve třetích na 52 % žáků, kteří v uplynulém roce alespoň jednou kouřili cigarety. V posledních ročnících SŠ výskyt kuřáků signifikantně neroste, a to ani u kategorií pravidelných kuřáků. Stěžejní se opět ukazuje hranice přechodu z povinné školní docházky na sekundární vzdělávání.

Rizikové chování dle typu školy a domácnosti – cigarety a tabák

Baterie otázek č. 1 – Kolikrát jsi v uplynulém roce kouřil/a cigarety nebo tabák:

v %

Na rozdíl od konzumace alkoholu, kouření cigaret souvisí s typem školy. Výrazně více kouří žáci středních odborných učilišť (48 % kouření vyzkoušelo a 20 % dokonce uvádí kouření denně). Žáci středních odborných škol kouří méně než žáci učilišť, avšak také statisticky významně více než ostatní skupiny. Jedná se většinou o občasné kuřáky. Denních kuřáků je 13 %, na gymnáziích pak pouze 8 %. Z hlediska domácnosti existuje statisticky významný rozdíl v nižší frekvenci kouření u respondentů, kteří žijí s oběma rodiči.

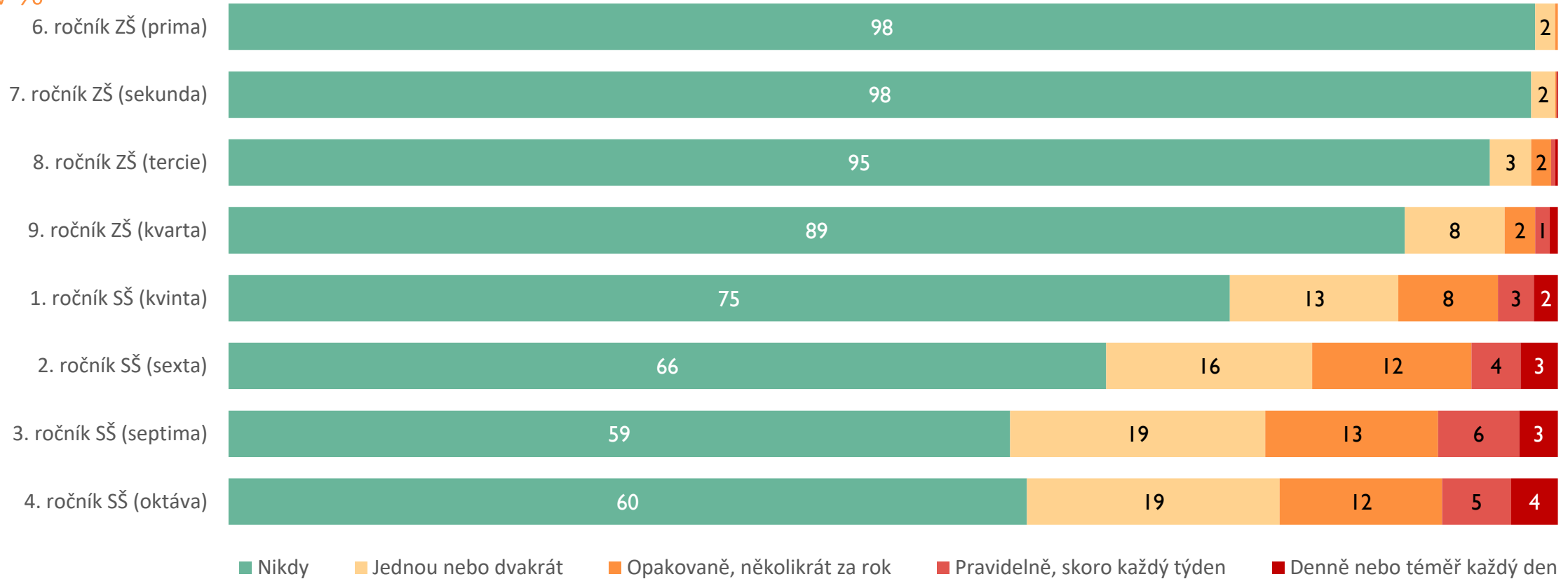
■ Nikdy ■ Jednou nebo dvakrát ■ Opakovaně, několikrát za rok ■ Pravidelně, skoro každý týden ■ Denně nebo téměř každý den

Rizikové chování dle ročníku – marihuana nebo hašiš

Baterie otázek č. 1 – Kolikrát jsi v uplynulém roce kouřil/a marihuanu nebo hašiš:

v %

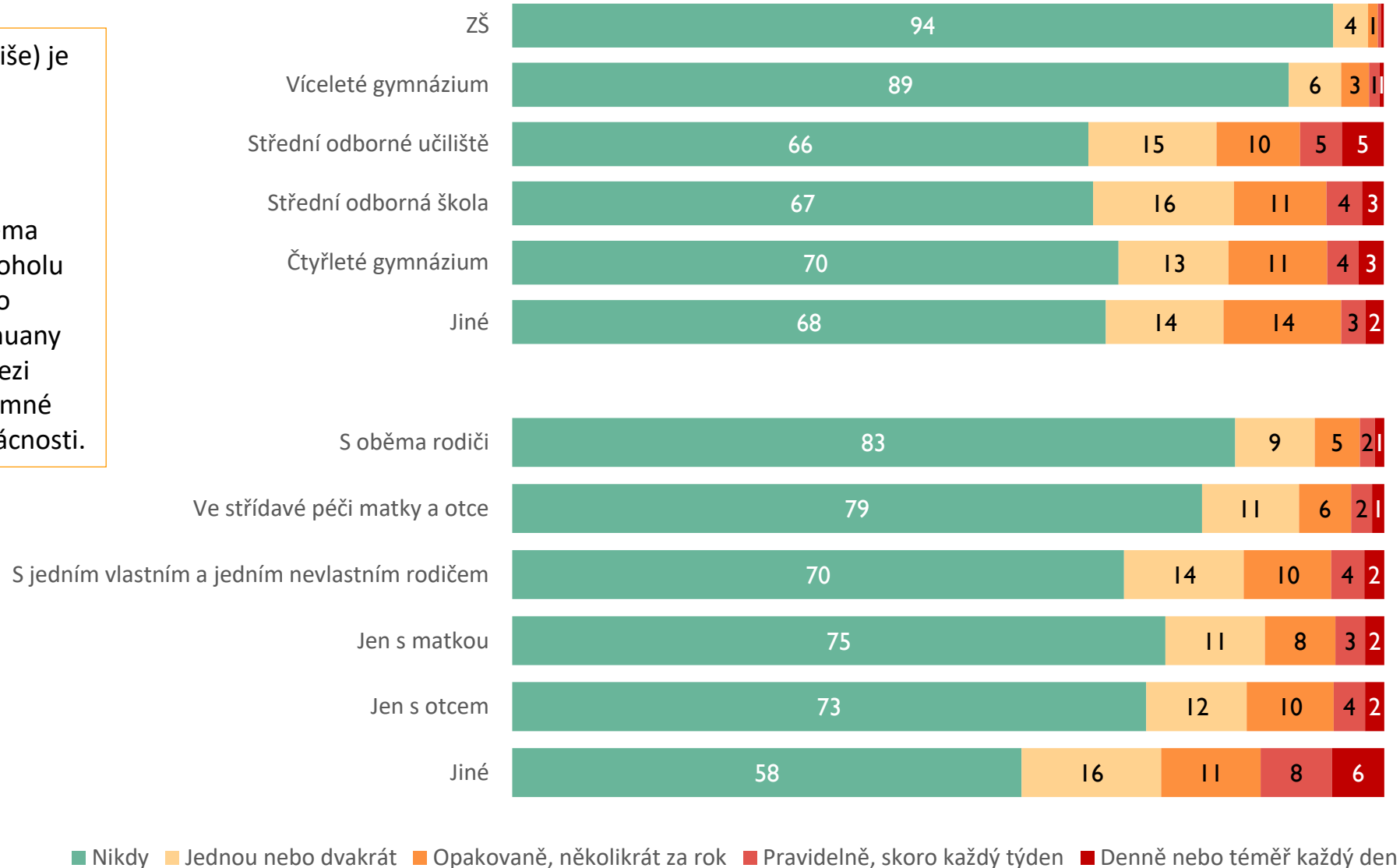
Kouření marihuany (popř. hašiše) výrazně závisí na věku žáků. Dochází ke skokovému nárůstu při přechodu žáků ze základní školy (v 9. třídách marihuanu alespoň jednou užilo 11 % žáků) na první ročník střední školy (25 %), pak růst pokračuje u žáků druhého ročníku (34 %), následně se zvyšuje již jen nepatrně. Respondenti ze třetích ročníků uvedli, že alespoň jednou marihuanu za uplynulý rok kouřili ve 41 % případů, u žáků čtvrtých ročníků to bylo 40 %. Počet pravidelných (skoro každý týden nebo téměř každý den) uživatelů je v obou případech 9 % (pro srovnání, u alkoholu je to dvojnásobek).

Rizikové chování dle typu školy a domácnosti – marihuana nebo hašiš

Baterie otázek č. 1 – Kolikrát jsi v uplynulém roce kouřil/a marihuanu nebo hašiš:

v %

Kouření marihuany (nebo hašiše) je rozšířenější u žáků středních odborných učilišť a středních odborných škol v porovnání s ostatními typy škol. Respondenti, kteří bydlí s oběma rodiči, se (podobně jako u alkoholu a kouření cigaret) profilují jako nejméně častí uživatelé marihuany (nebo hašiše). Jinak nejsou mezi respondenty statisticky významné rozdíly založené na typu domácnosti.

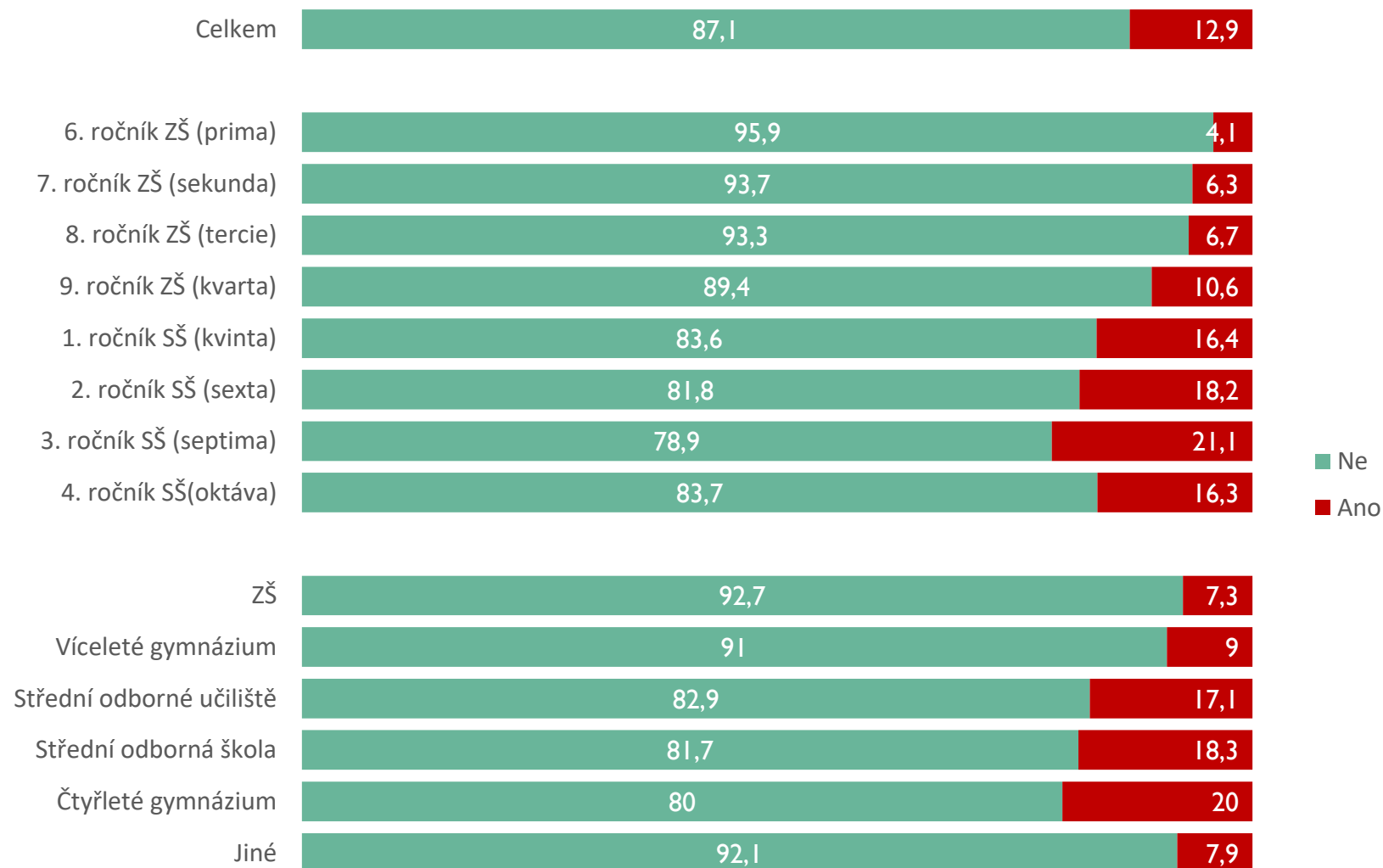
Jiné návykové látky – dle ročníku, typu školy a typu domácnosti

Baterie otázek č. 2 – Vzal/a sis v uplynulém roce jinou návykovou látku (než alkohol, marihuanu či cigarety)?

v %

Alespoň jednu návykovou látku (jinou než alkohol, cigarety a marihuanu) vyzkoušelo v uplynulém roce celkem 12,9 % žáků.

Platí trend rostoucího počtu uživatelů návykových látek v závislosti na věku, který je statisticky významný. Nejvíce uživatelů návykových látek je ve 3. ročníku střední školy, a to 21,1 %. Z hlediska typu školy nejsou mezi žáky po standardizaci věkem statisticky významné rozdíly. Možná překvapivě zde, na rozdíl od alkoholu a cigaret, nevedou střední odborné školy a učiliště, ale čtyřletá gymnázia.

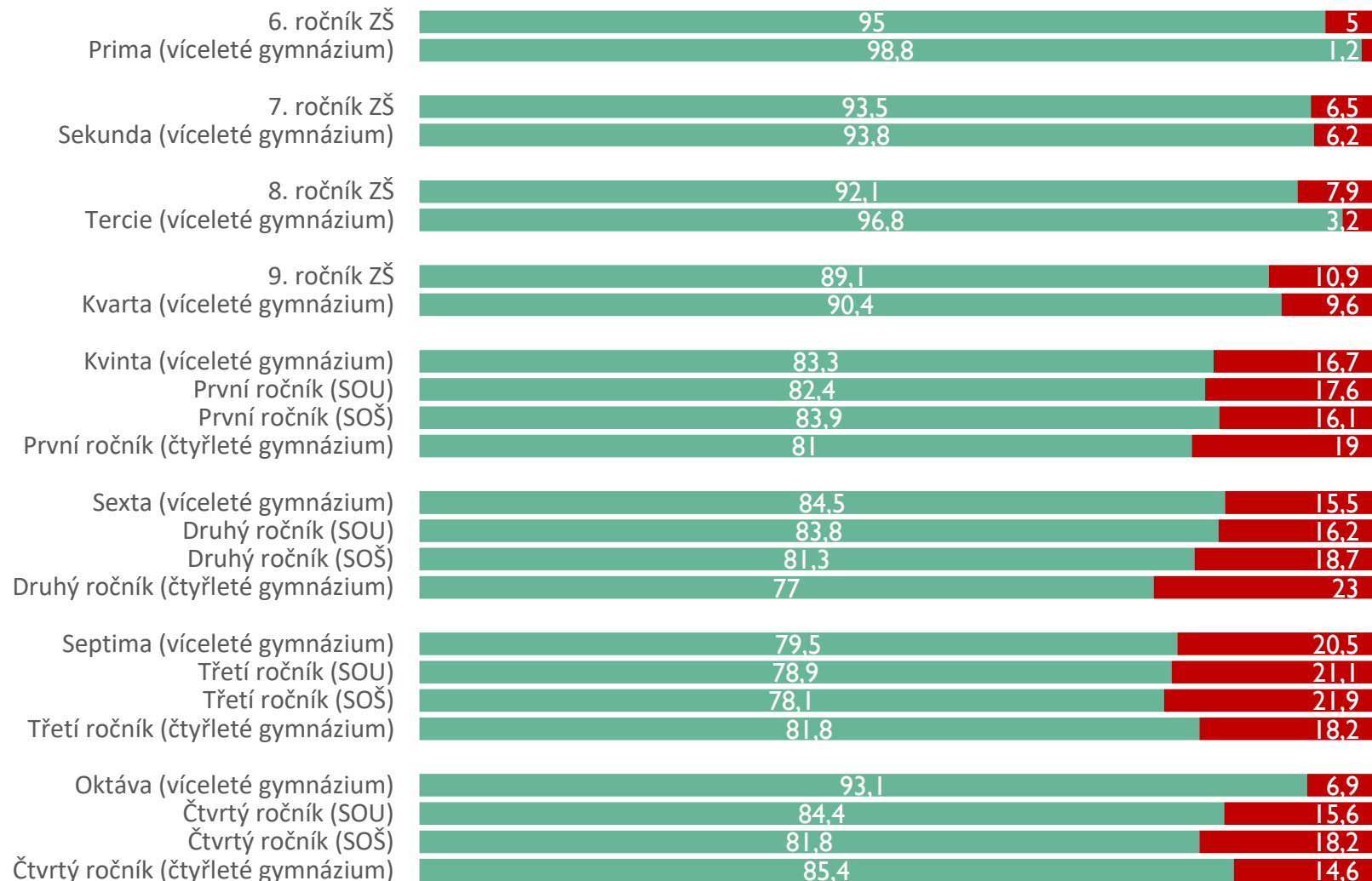

Jiné návykové látky – dle ročníku v rámci typů škol

Baterie otázek č. 2 – Vzal/a sis v uplynulém roce jinou návykovou látku (než alkohol, marihuanu či cigarety)?

v %

Z hlediska typu školy nejsou mezi žáky (při zohlednění věku) statisticky významné rozdíly v užívání ostatních návykových látek. V grafu vidíme srovnání odpovídajících ročníků z různých typů škol. Čísla jsou si pro daný ročník vždy velice podobná, jednou vychýlena směrem k žákům gymnázií, jindy směrem k žákům středních odborných škol a středních odborných učilišť. Ze statistického hlediska nenacházíme signifikantní rozdíly.

■ Ne
■ Ano

Zkušenost s nežádoucím chováním

Baterie otázek č. 3 – Kolikrát v uplynulém roce jsi:

v %

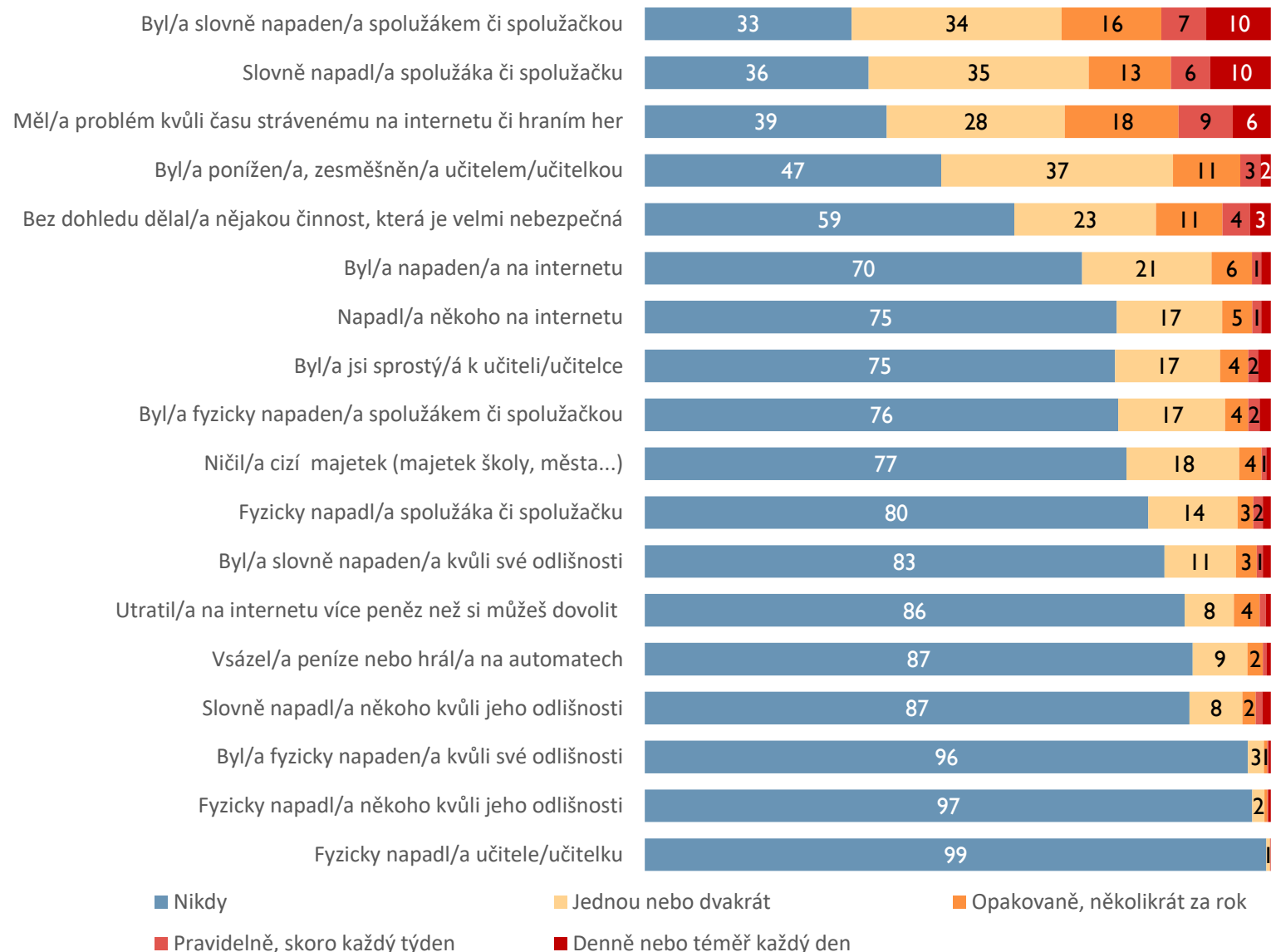
Z výčtu nežádoucích projevů chování uvedlo nejvíce respondentů problém slovního napadání (nadávání) mezi spolužáky. Slovní napadání od spolužáků zažilo 67 % respondentů, přiznalo se k němu 64 % žáků.

S časem stráveným na internetu a hraním her mělo problém 53 % žáků, 15 % dokonce pravidelně či denně.

Fyzické napadení ze strany spolužáků uvedlo 24 % žáků, naopak napadení spolužáka přiznalo 20 % respondentů.

Celkem 53 % žáků se cítilo být poníženo nebo zesměšněno učitelem či učitelkou, ale ve většině případů k tomu došlo jen jednou nebo dvakrát.

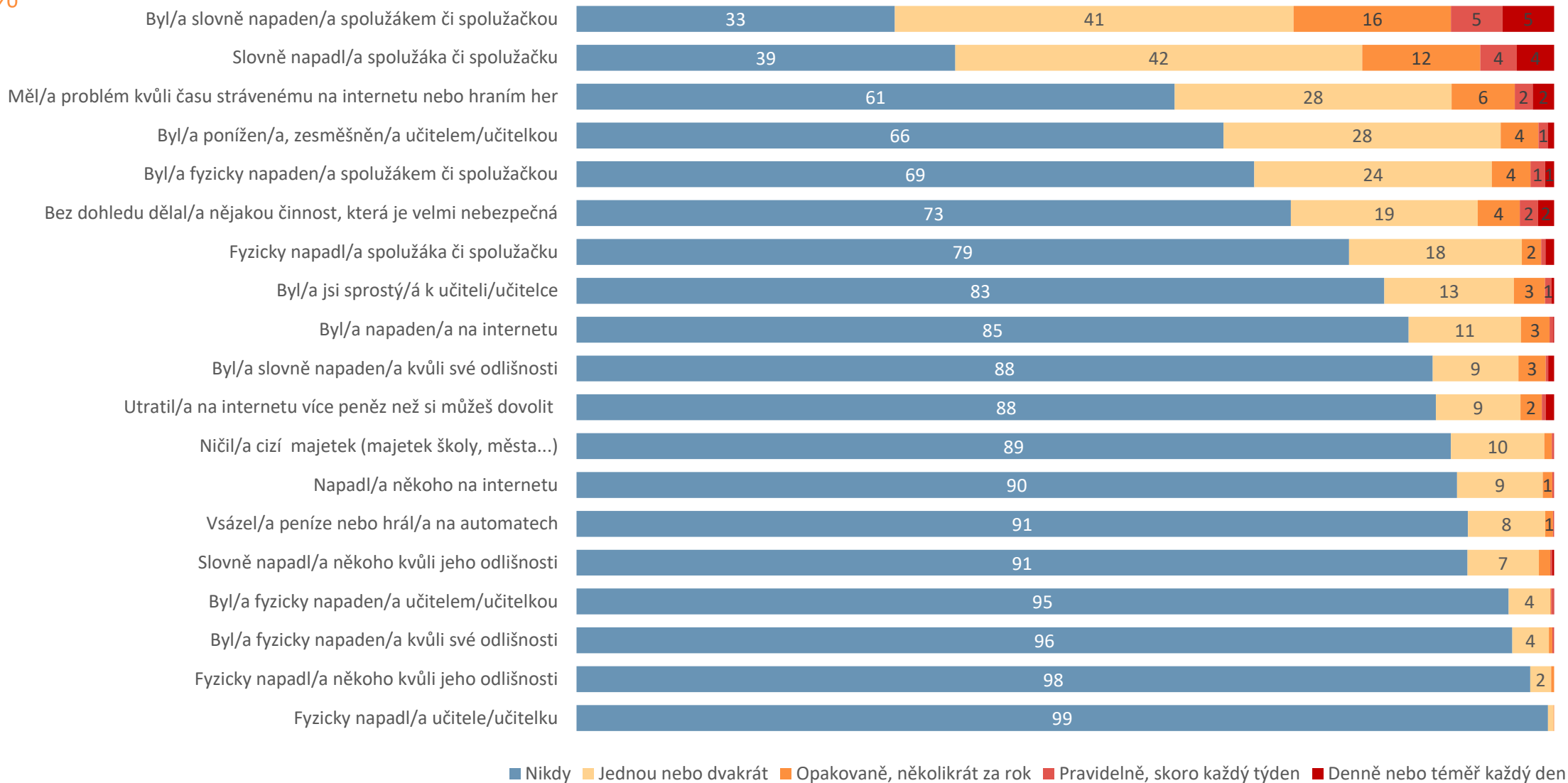
Výskyt uvedených projevů chování se u žáků povinné školní docházky zvyšuje s rostoucím věkem, ale v průběhu střední školy se četnosti již prakticky nemění, jak ilustruje následující sada grafů výskytu nežádoucího chování po jednotlivých ročnících.

Zkušenost s nežádoucím chováním – 6. ročník ZŠ a prima

Baterie otázek č. 3 – Kolikrát v uplynulém roce jsi:

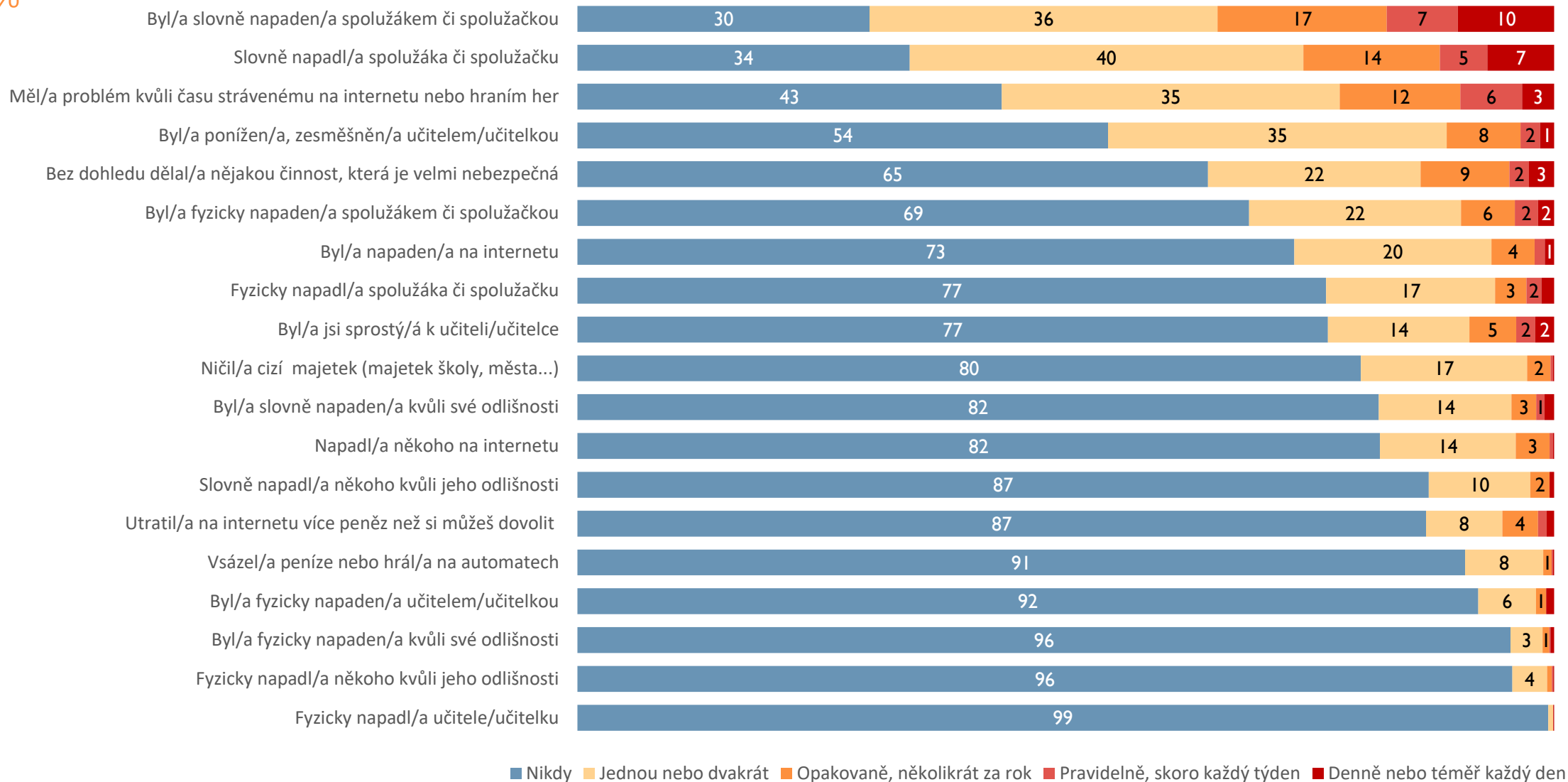
v %

Zkušenost s nežádoucím chováním – 7. ročník ZŠ a sekunda

Baterie otázek č. 3 – Kolikrát v uplynulém roce jsi:

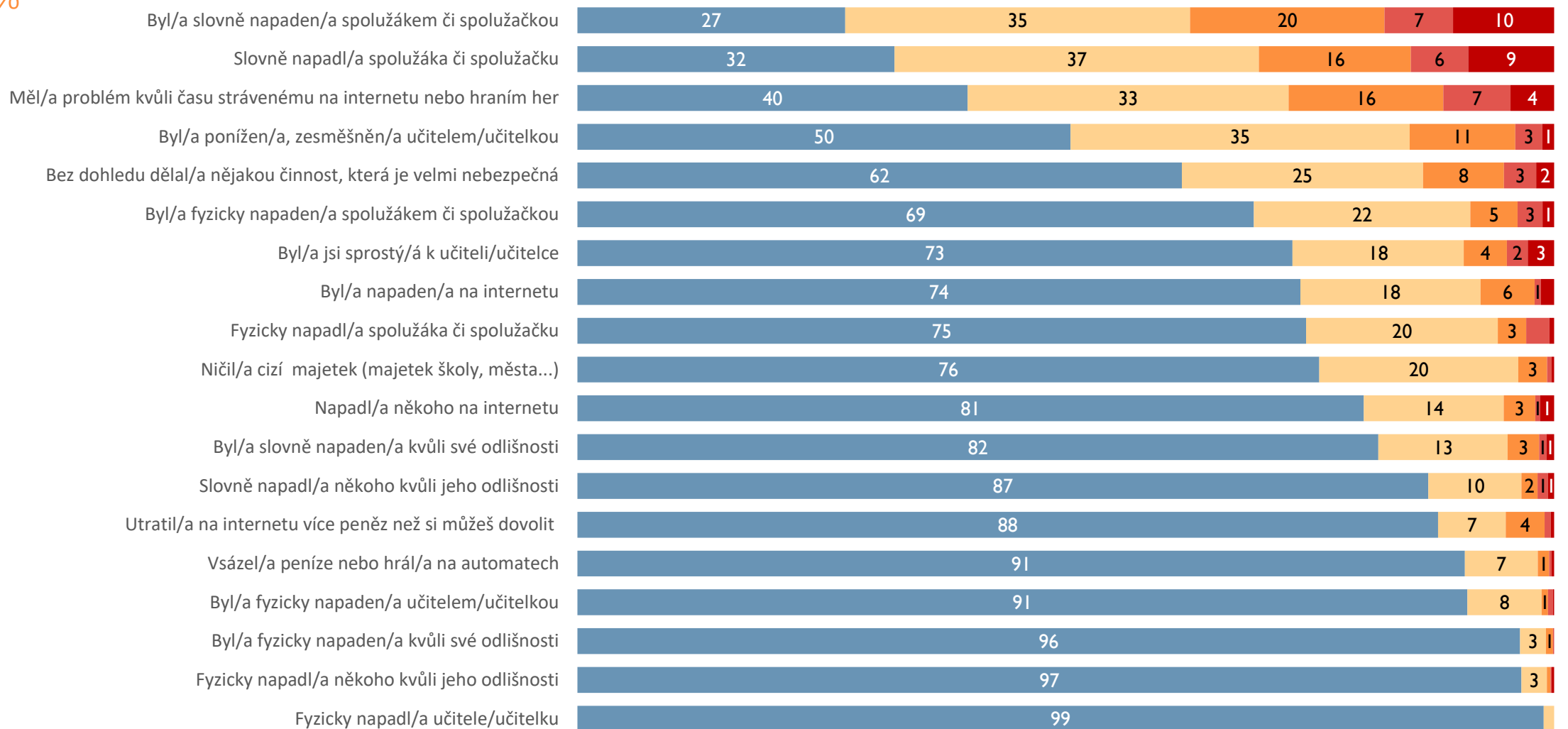
v %

Zkušenost s nežádoucím chováním – 8. ročník ZŠ a tercie

Baterie otázek č. 3 – Kolikrát v uplynulém roce jsi:

v %

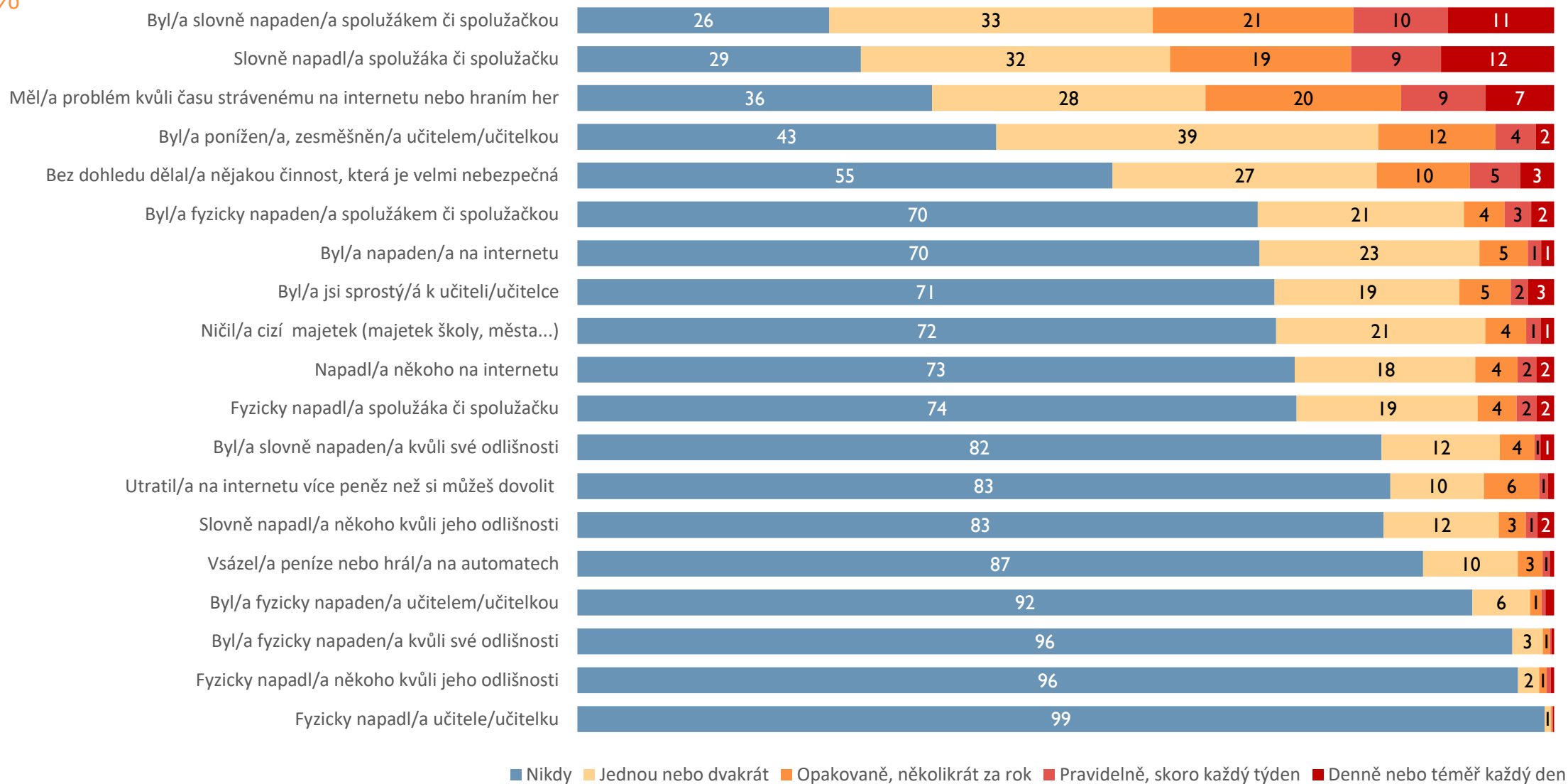
■ Nikdy ■ Jednou nebo dvakrát ■ Opakovaně, několikrát za rok ■ Pravidelně, skoro každý týden ■ Denně nebo téměř každý den

Zkušenost s nežádoucím chováním – 9. ročník ZŠ a kvarta

Baterie otázek č. 3 – Kolikrát v uplynulém roce jsi:

v %

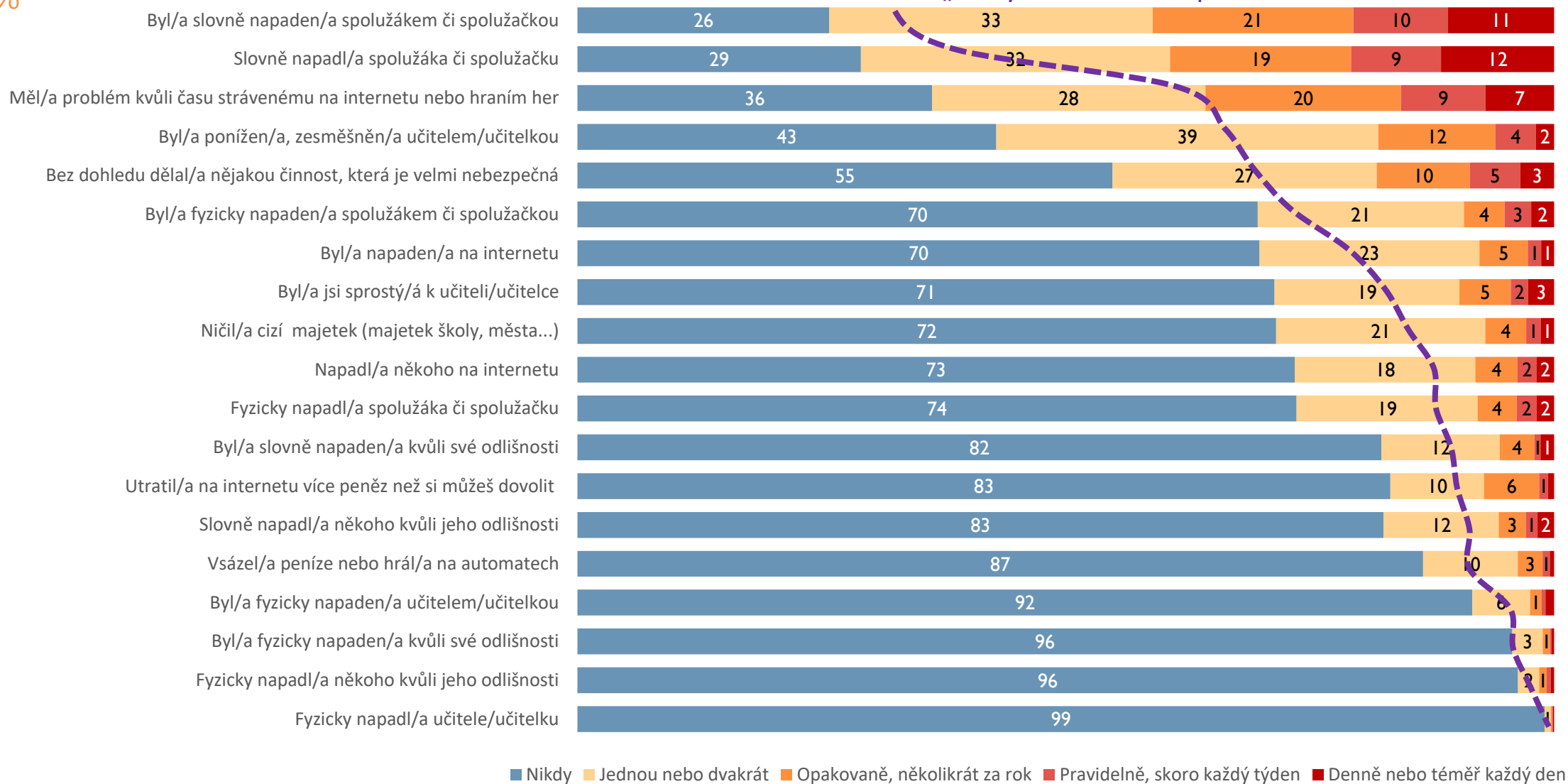

Zkušenost s nežádoucím chováním – 9. ročník ZŠ a kvarta

Baterie otázek č. 3 – Kolikrát v uplynulém roce jsi:

v %

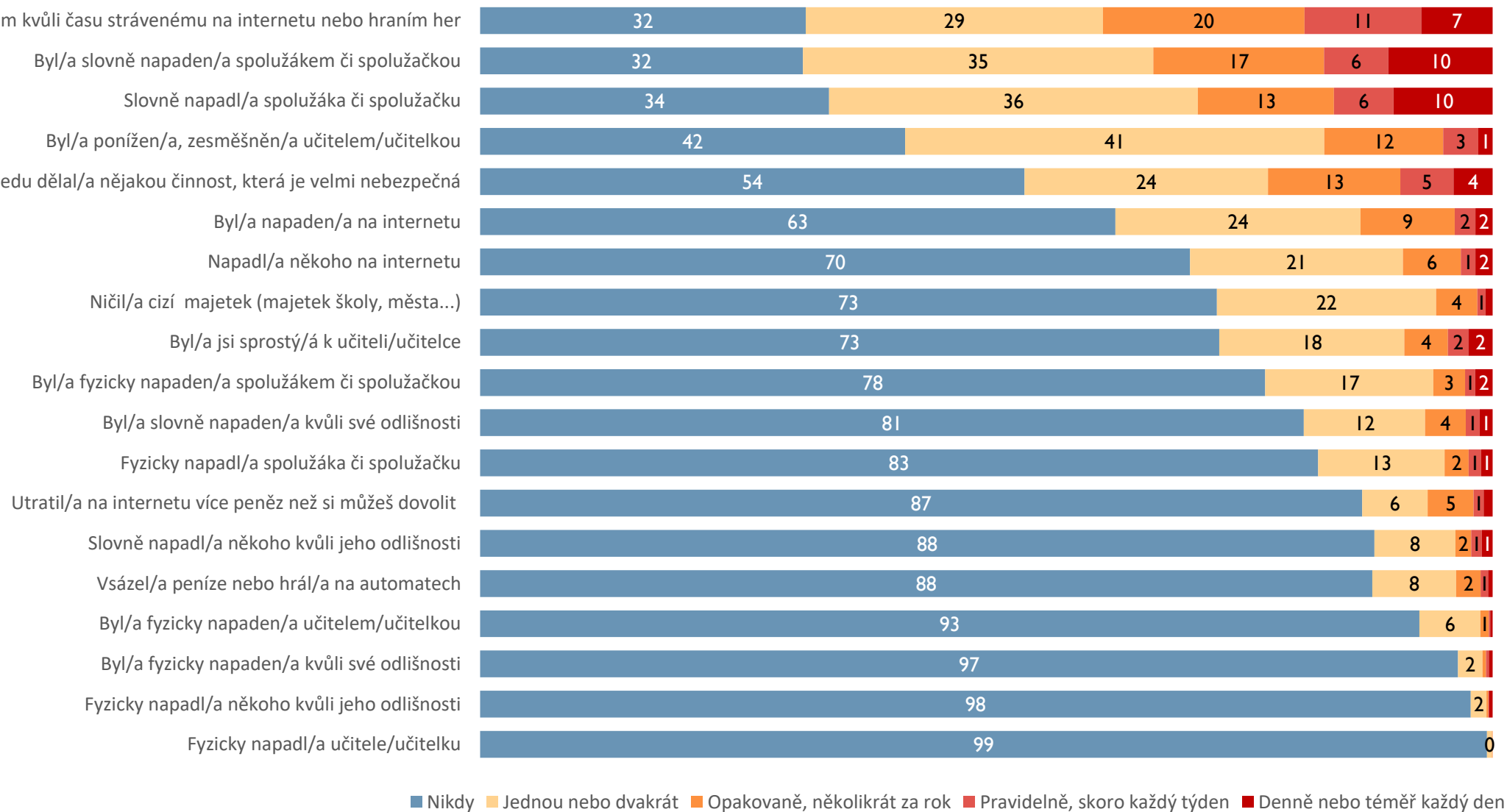
rozložení „nikdy“ u žáků 6. tříd pro srovnání

Zkušenost s nežádoucím chováním – 1. ročník SŠ a kvinta

Baterie otázek č. 3 – Kolikrát v uplynulém roce jsi:

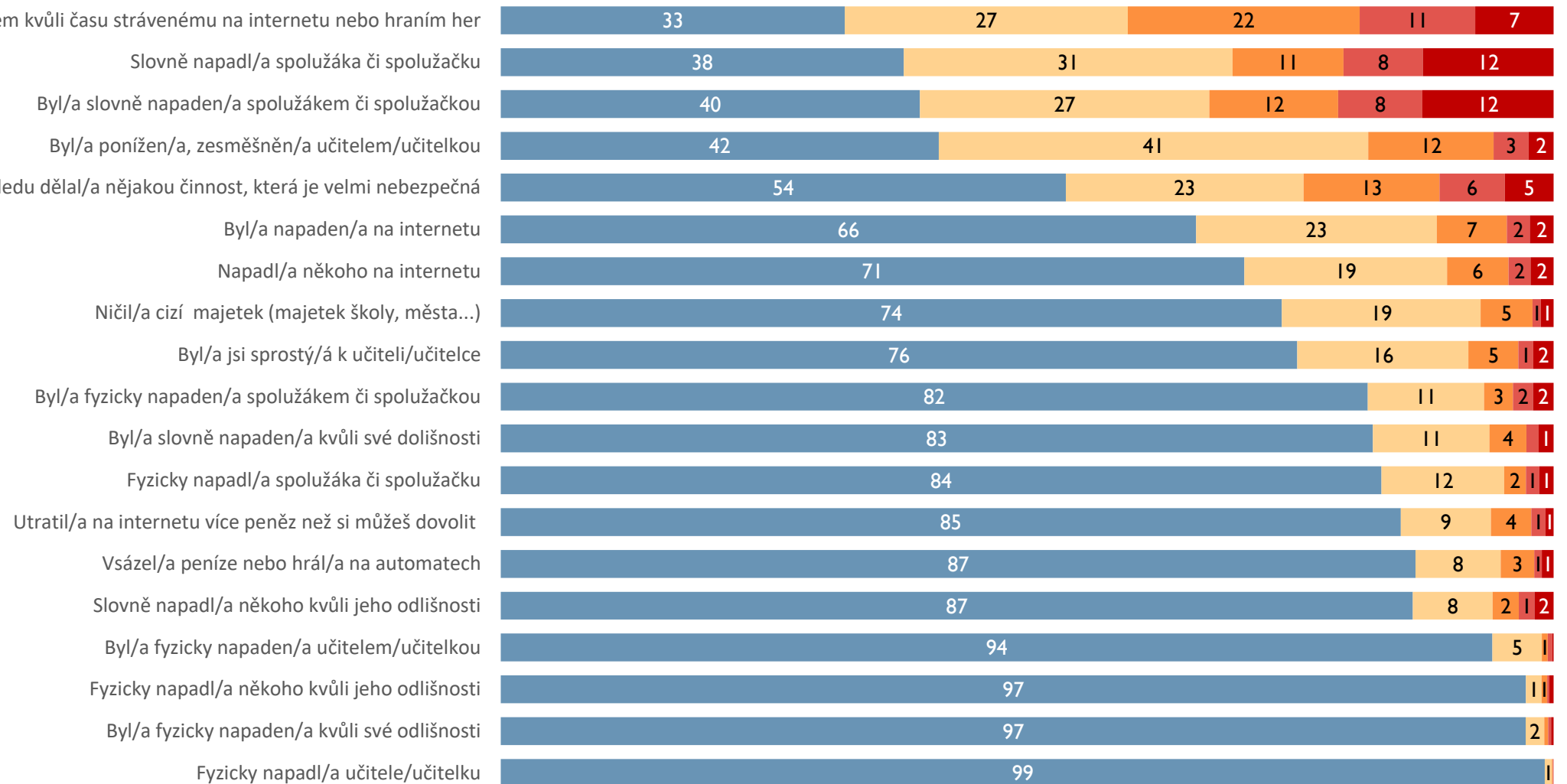
v %

Zkušenost s nežádoucím chováním – 2. ročník SŠ a sexta

Baterie otázek č. 3 – Kolikrát v uplynulém roce jsi:

v %

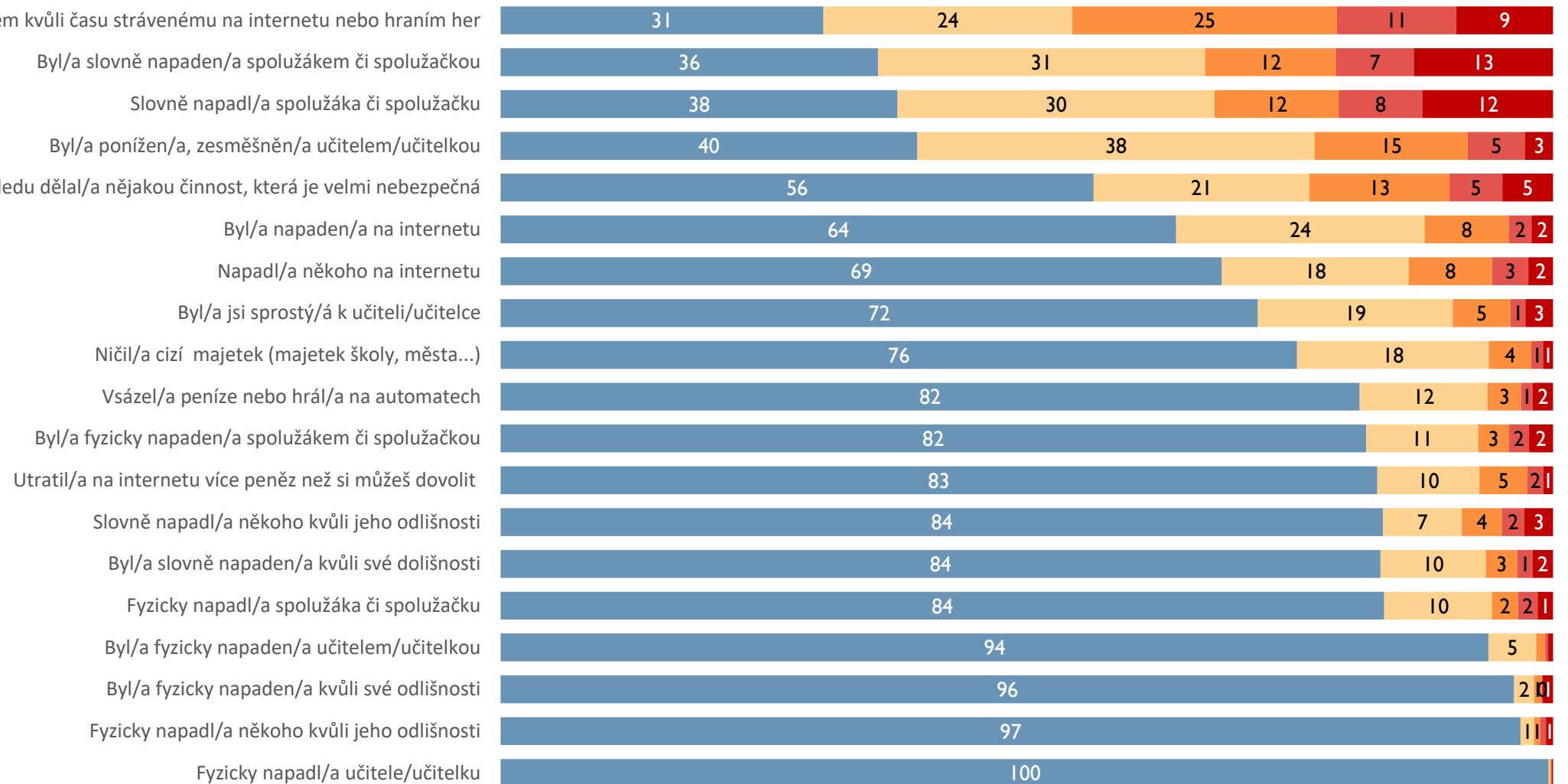

■ Nikdy ■ Jednou nebo dvakrát ■ Opakovaně, několikrát za rok ■ Pravidelně, skoro každý týden ■ Denně nebo téměř každý den

Zkušenost s nežádoucím chováním – 3. ročník SŠ a septima

Baterie otázek č. 3 – Kolikrát v uplynulém roce jsi:

v %

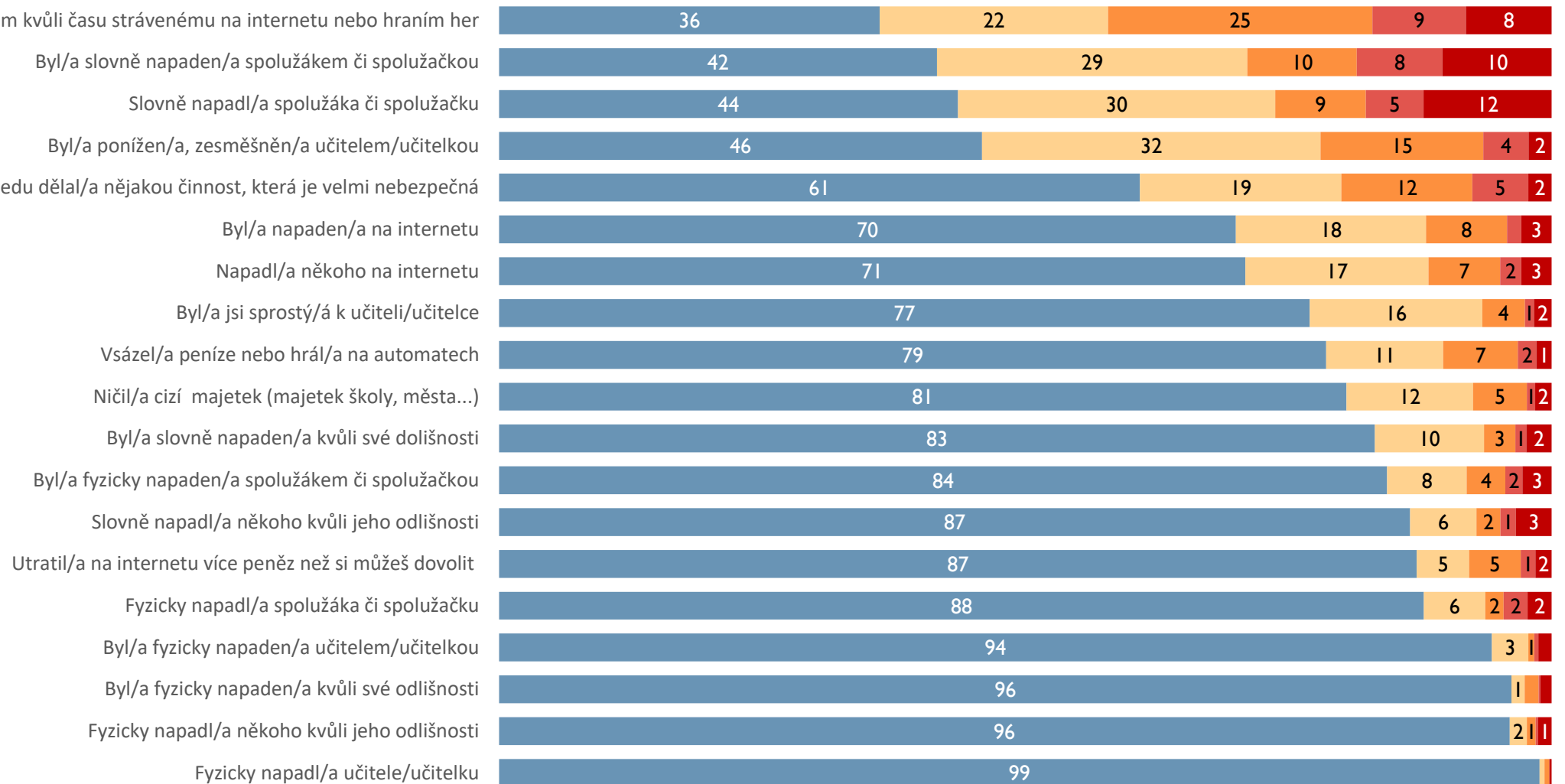

■ Nikdy ■ Jednou nebo dvakrát ■ Opakovaně, několikrát za rok ■ Pravidelně, skoro každý týden ■ Denně nebo téměř každý den

Zkušenost s nežádoucím chováním – 4. ročník SŠ a oktáva

Baterie otázek č. 3 – Kolikrát v uplynulém roce jsi:

v %

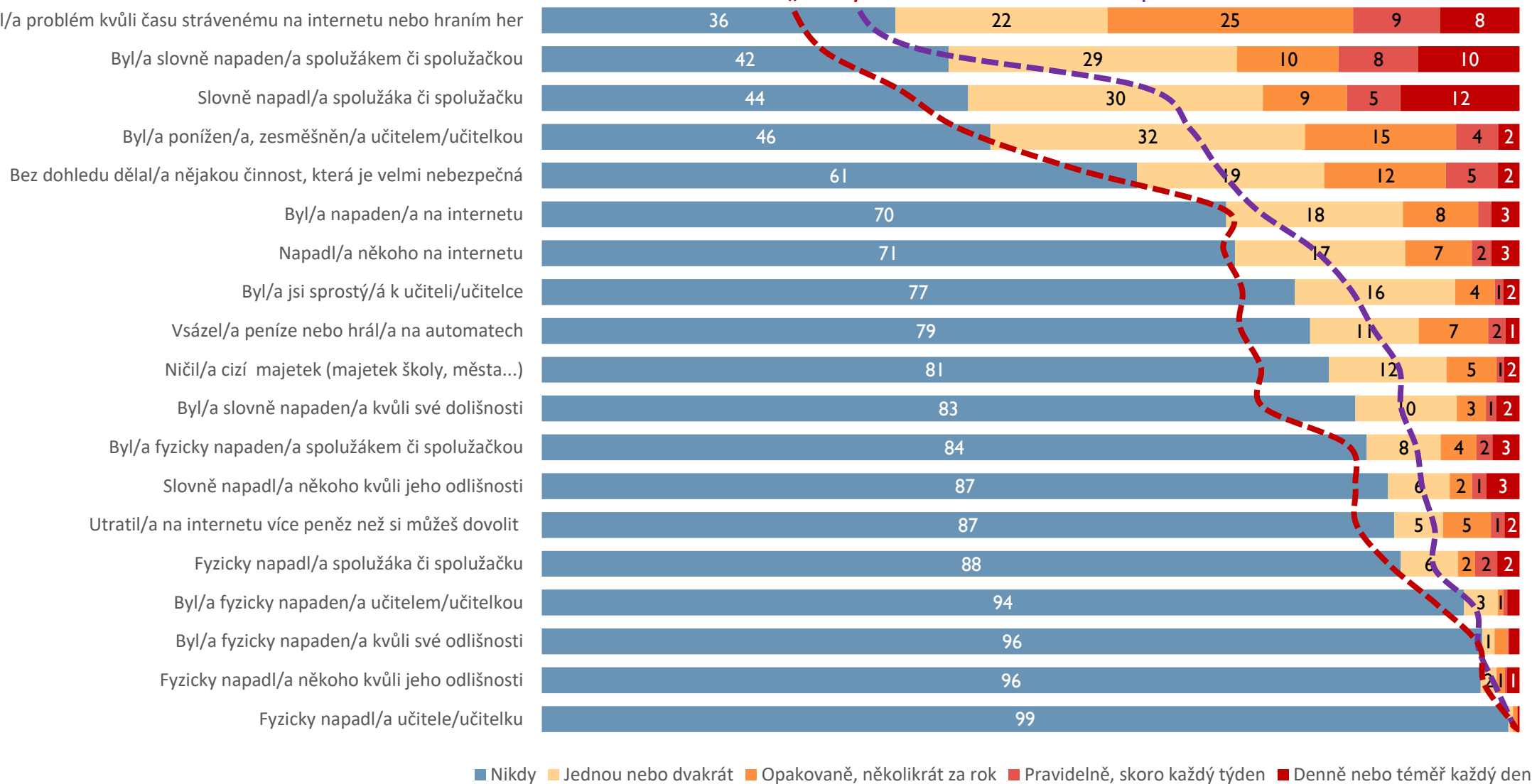
■ Nikdy ■ Jednou nebo dvakrát ■ Opakovaně, několikrát za rok ■ Pravidelně, skoro každý týden ■ Denně nebo téměř každý den

Zkušenost s nežádoucím chováním – 4. ročník SŠ a oktáva

Baterie otázek č. 3 – Kolikrát v uplynulém roce jsi:

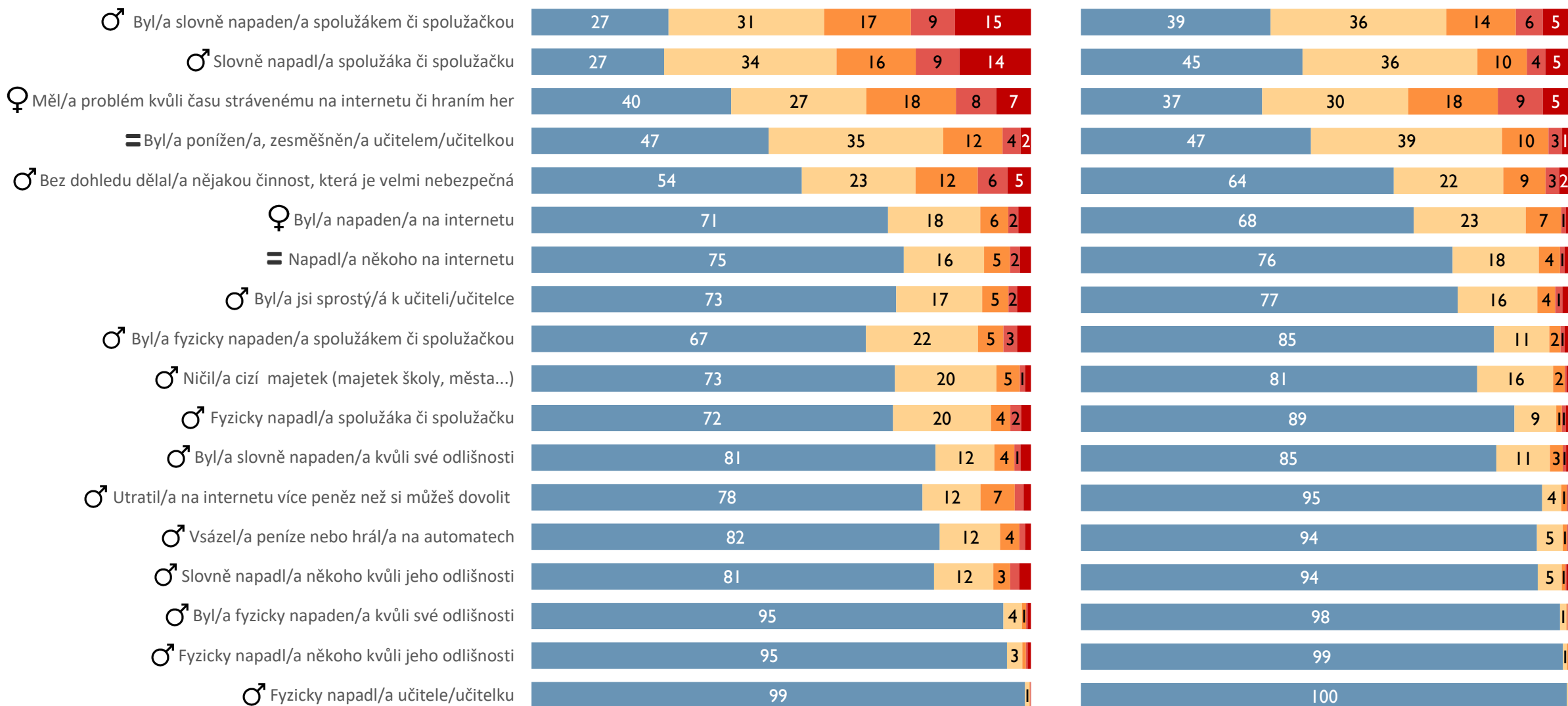
v %

rozložení „nikdy“ u žáků 9. tříd a 6. tříd pro srovnání

Zkušenost s nežádoucím chováním

Baterie otázek č. 3 – Kolikrát v uplynulém roce jsi:

N=8482

Vyskytuje se častěji u chlapců
 Vyskytuje se častěji u dívek
 Vyskytuje se podobně

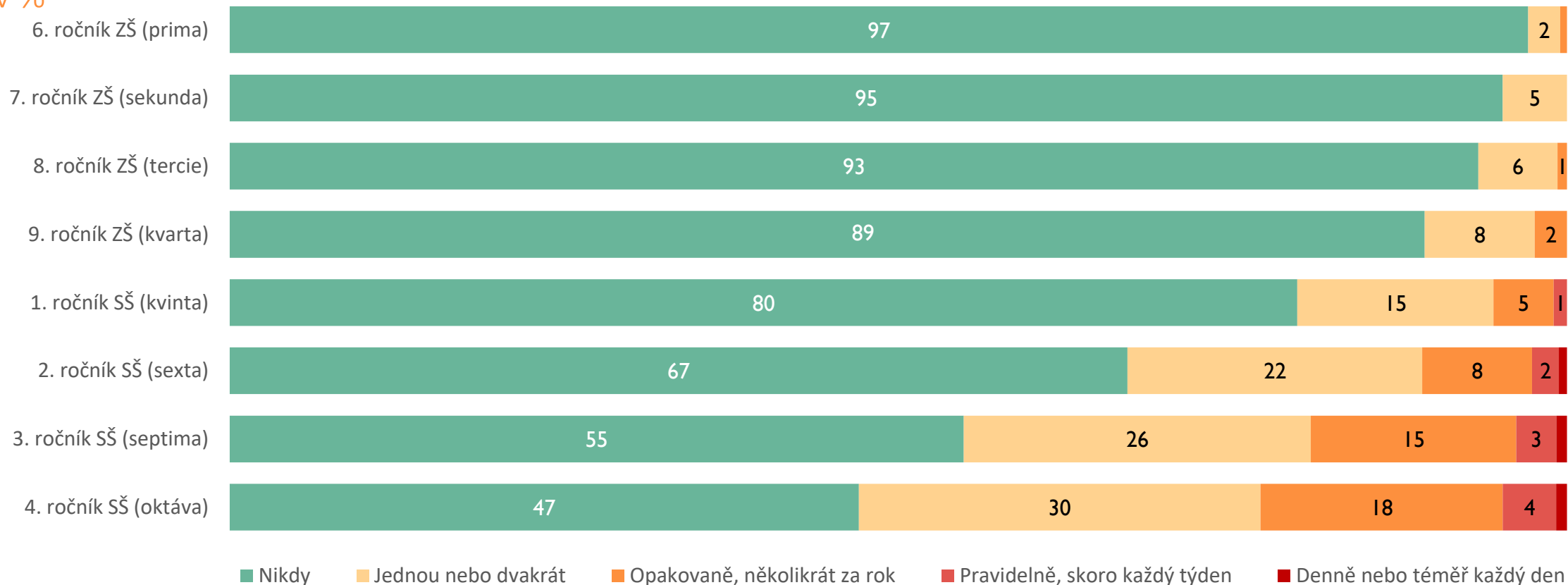
■ Nikdy
 ■ Jednou nebo dvakrát
 ■ Opakovaně, několikrát za rok
 ■ Pravidelně, skoro každý týden
 ■ Denně nebo téměř každý den

Rizikové chování dle ročníku – záškoláctví

Baterie otázek č. 1 – Kolikrát jsi byl/a v uplynulém roce za školou:

v %

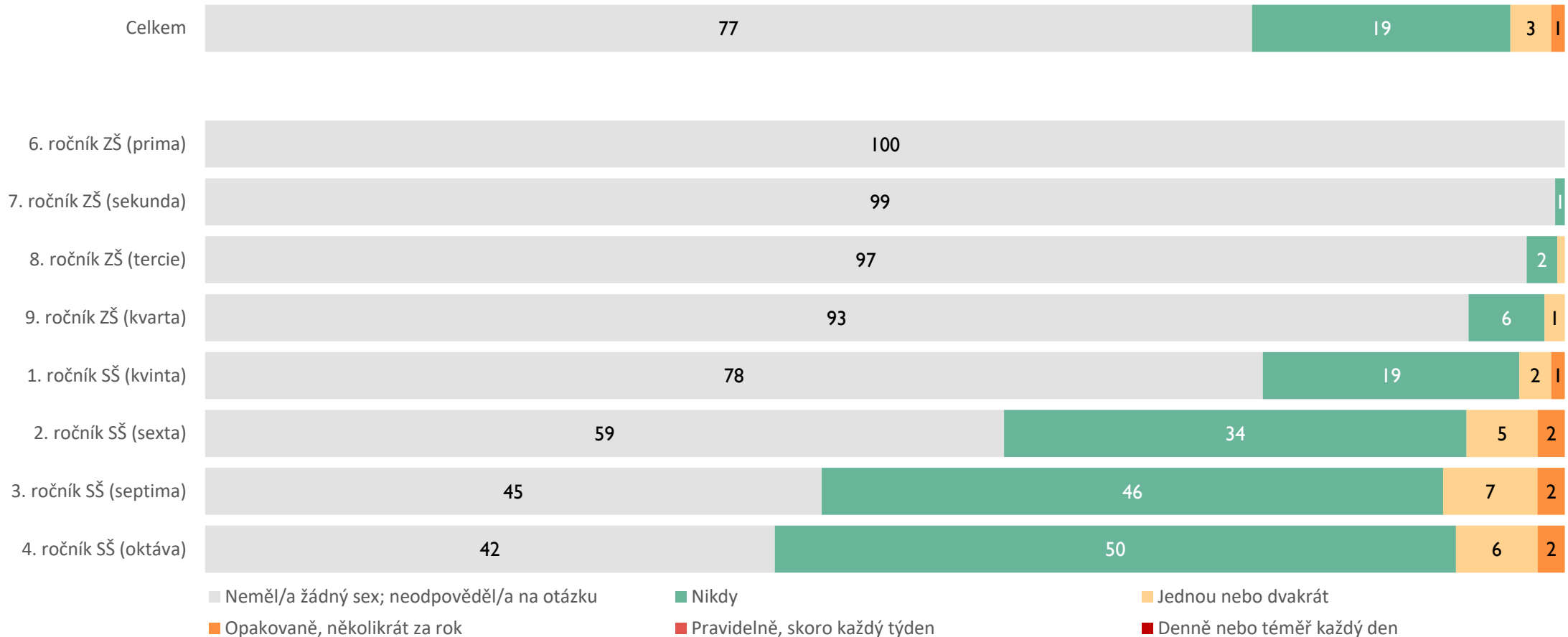

Výskyt záškoláctví statisticky významně souvisí s navštěvovaným ročníkem. Zkušenost se záškoláctvím se zvyšuje s rostoucím věkem. Nárůst mezi jednotlivými ročníky je přitom relativně plynulý. V 6. třídách se jedná o 3 % žáků, v 7. třídách o 5 %, v 8. třídách o 7 % a v 9. třídách o 11 % žáků. Při přechodu žáků na první ročník střední školy dojde ke zvýšení na 20 %, ve 2. ročníku SŠ se jedná o 33 %, ve 3. ročníku záškoláctví přiznalo 45 % a ve 4. ročníku 53 % žáků. Jedná se přitom převážně o záškoláctví jednou nebo dvakrát za rok. Téměř čtvrtina žáků nejstarších ročníků ale přiznává opakované záškoláctví.

Nechráněný pohlavní styk dle ročníku, typu školy a užití jiné náv. látky

Kolikrát v uplynulém roce jsi měl/a pohlavní styk bez kondomu s někým, koho neznáš:

v %

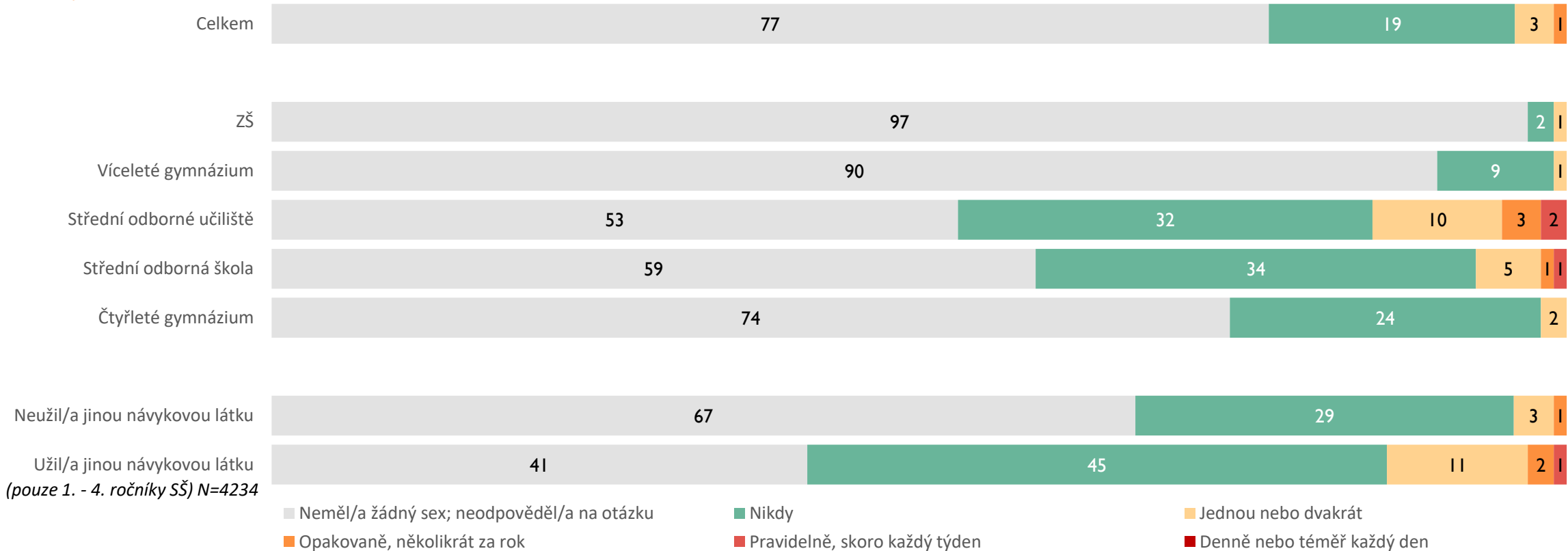

Pohlavní styk bez kondomu s neznámou osobou uvedlo cca 4 % z celkového počtu 8 482 respondentů. Četnost přitom rostla s přibývajícím věkem žáků. Šedá část grafu značí žáky, kteří uvedli, že neměli žádný sex, ostatní barvy pak četnost výskytu nechráněného sexu. Podobnou rizikovost vykazují žáci druhých, třetích a čtvrtých ročníků, a to 7 % až 9 %.

Nechráněný pohlavní styk dle ročníku, typu školy a užití jiné náv. látky

Kolikrát v uplynulém roce jsi měl/a pohlavní styk bez kondomu s někým, koho neznáš:

v %

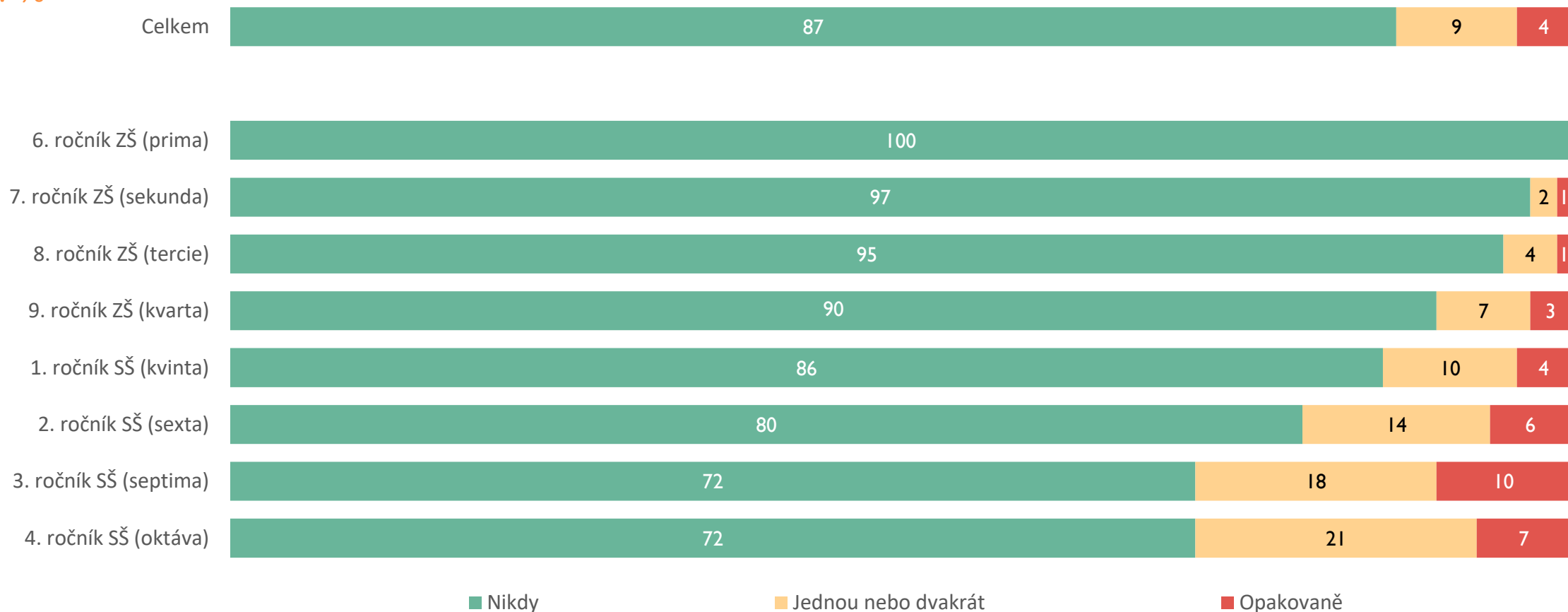

Pohlavní styk bez kondomu s neznámou osobou uvedlo cca 4 % z celkového počtu 8 482 respondentů. Z hlediska porovnání jednotlivých typů škol se nechráněný pohlavní styk objevil statisticky významně více u žáků středních odborných učilišť oproti ostatním typům škol. Dále platí (i po kontrole věku respondentů) slabá pozitivní korelace ve frekvenci nechráněného pohlavního styku a užíváním návykových látek, tzn. bez ohledu na věk uživatelé návykových látek provozují pohlavní styk bez kondomu ve větší míře.

Rizikové chování na internetu dle ročníku a typu školy

Posílal/a jsi někomu svoje fotky, videa či jiné materiály se sexuálním obsahem:

v %

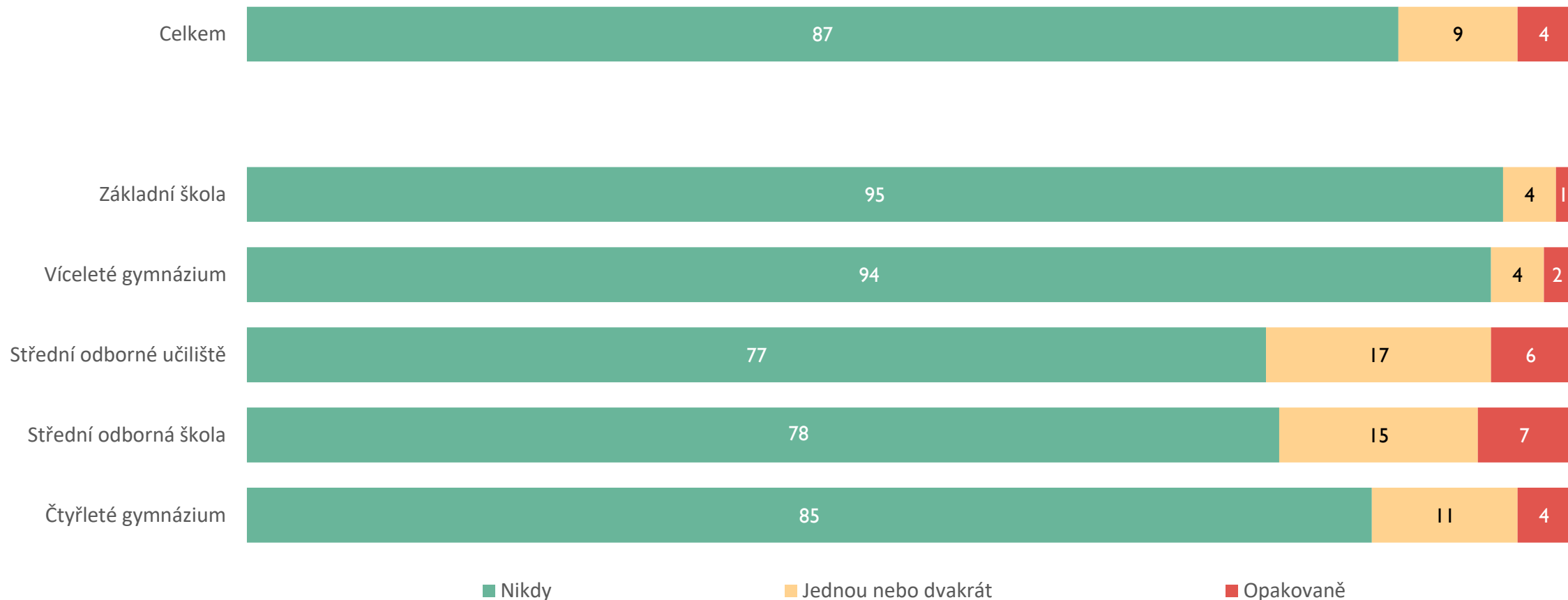

Výskyt posílání vlastních fotek, videí či jiných materiálů se sexuálním obsahem (tzv. sexting) je opět silně závislý na věku dětí. Objevuje se v sedmé třídě a od necelých 3 % roste na 10 % pro deváté ročníky, přes 14 % pro první ročníky SŠ, 20 % u druhých ročníků až k 28 % ve třetím a čtvrtém ročníku SŠ.

Rizikové chování na internetu dle ročníku a typu školy

Posílal/a jsi někomu svoje fotky, videa či jiné materiály se sexuálním obsahem:

v %

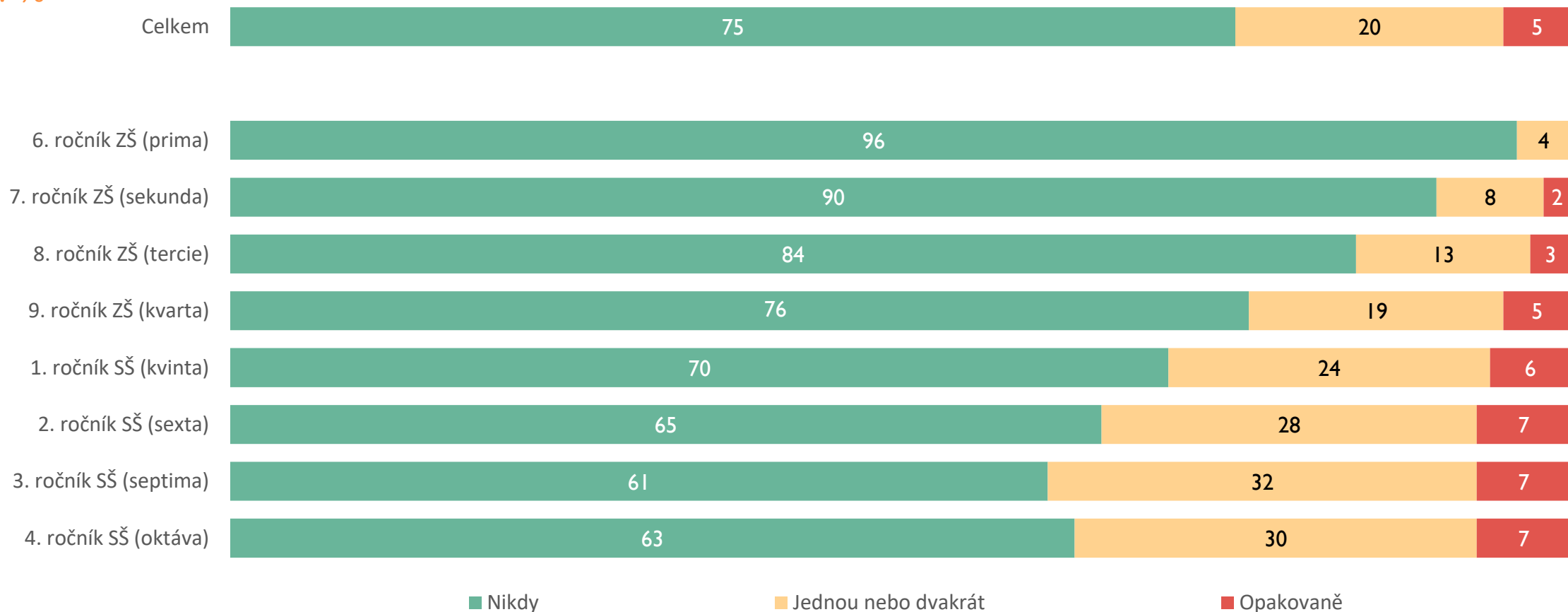

Z hlediska porovnání jednotlivých typů škol se posílání vlastních fotek, videí či jiných materiálů se sexuálním obsahem objevilo více u žáků středních odborných učilišť. Proměnná koreluje s užíváním návykových látek a celkově rizikovými vzorci chování v dalších aspektech.

Rizikové chování na internetu dle ročníku a typu školy

Šel/šla jsi na schůzku s někým, s kým jsi se seznámil/a na sociálních sítích:

v %

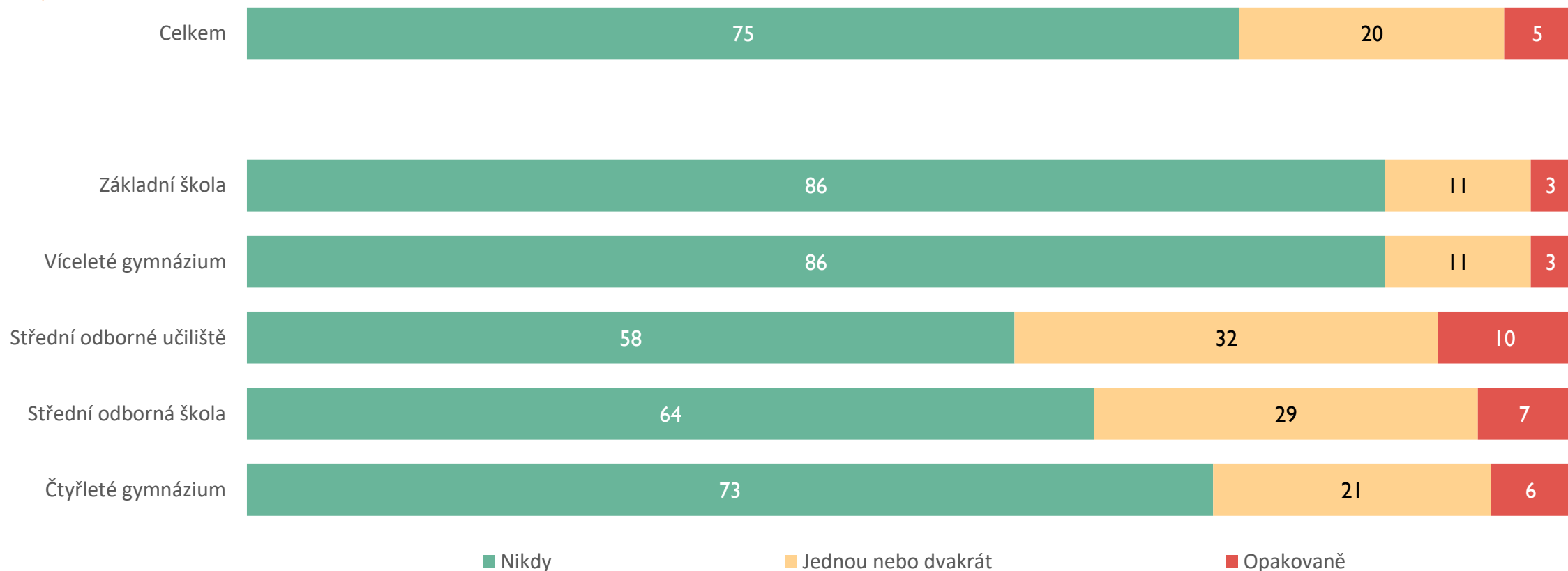

Osobní schůzku s někým, s kým se žák seznámil na sociálních sítích, přiznalo celkem 25 % respondentů. S rostoucím věkem roste počet žáků, kteří takovou osobní schůzku absolvují. Z 9. tříd se k ní přiznává 24 % žáků, ze 3. ročníků 39 %, přičemž 7 % žáků uvedlo, že na takovou osobní schůzku šlo opakovaně.

Rizikové chování na internetu dle ročníku a typu školy

Šel/šla jsi na schůzku s někým, s kým jsi se seznámil/a na sociálních sítích:

v %

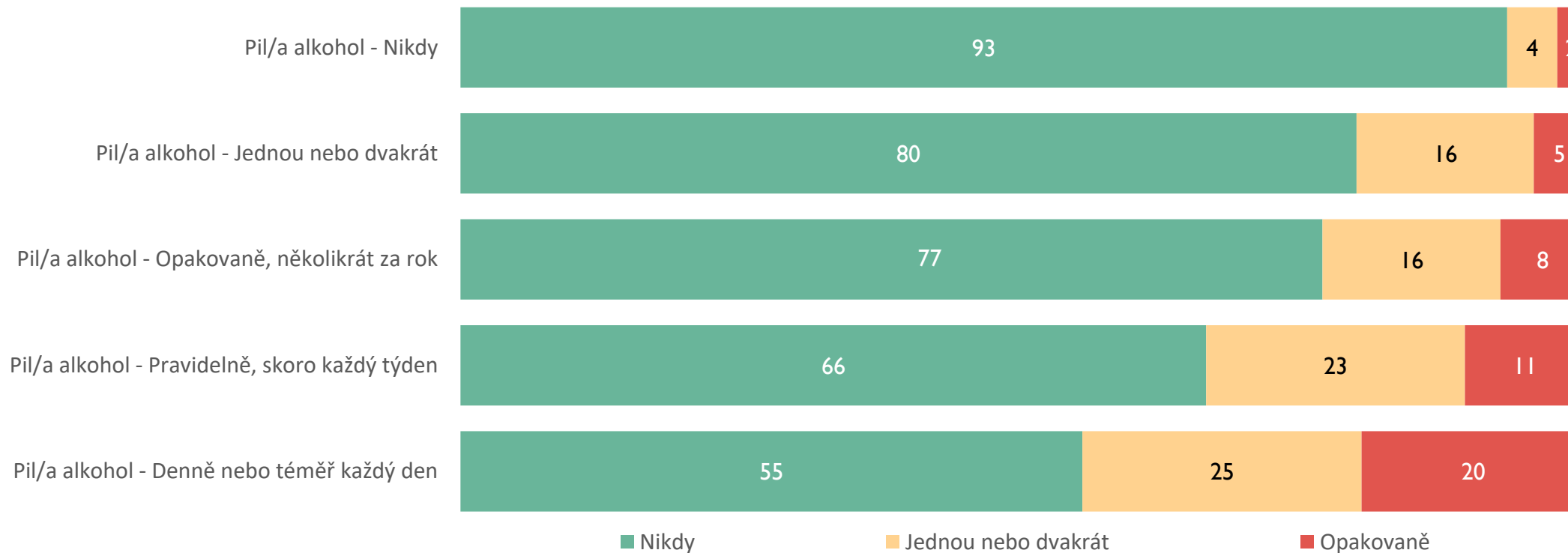
Osobní schůzku během posledního roku s někým, s kým se žák/žákyně seznámil/a na sociálních sítích, přiznalo celkem 25 % respondentů.

Při porovnání jednotlivých typů škol se osobní schůzky s cizí osobou objevují nejvíce u žáků středních odborných učilišť (42 %).

Rizikové chování na internetu dle užívání alkoholu

Posílal/a jsi někomu svoje fotky, videa či jiné materiály se sexuálním obsahem:

v % (pouze 1. - 4. ročníky SŠ)

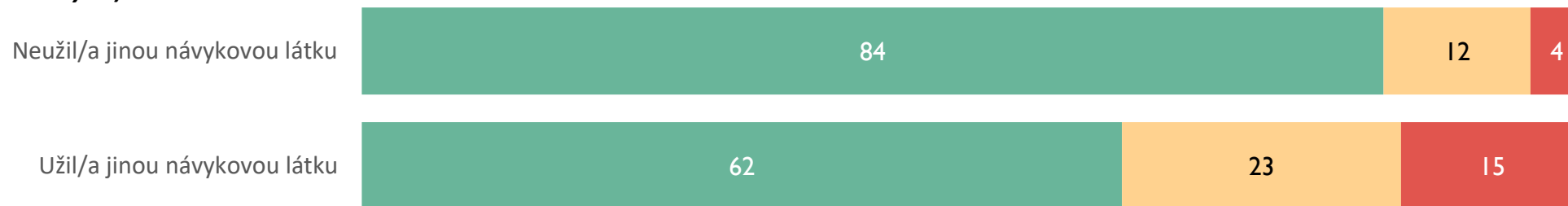
Zasílání fotek a videí se sexuálním obsahem výrazně souvisí s četností konzumace alkoholu. U žáků, kteří alkohol vůbec nekonzumovali, přiznalo zasílání sexuálního obsahu pouze 6 % žáků. U respondentů, kteří alkohol pili několikrát ročně, uvedlo posílání takových materiálů 24 % a u žáků, kteří konzumovali alkohol téměř každý den, přiznalo zasílání fotek a videí se sexuálním obsahem celkem 45 % žáků, z toho 20 % opakovaně.

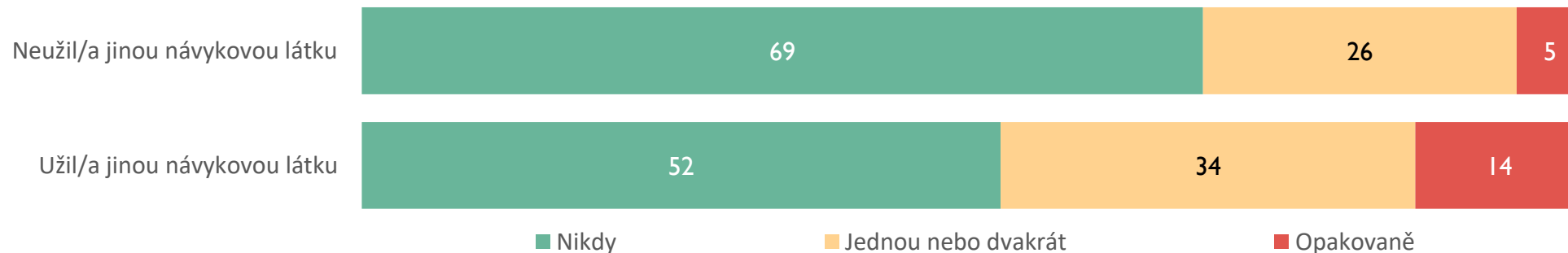
Rizikové chování na internetu dle užití jiné návykové látky

Posílal/a jsi někomu svoje fotky, videa či jiné materiály se sexuálním obsahem:

v % (pouze 1. - 4. ročníky SŠ)

Šel/šla jsi na schůzku s někým, s kým jsi se seznámil/a na sociálních sítích:

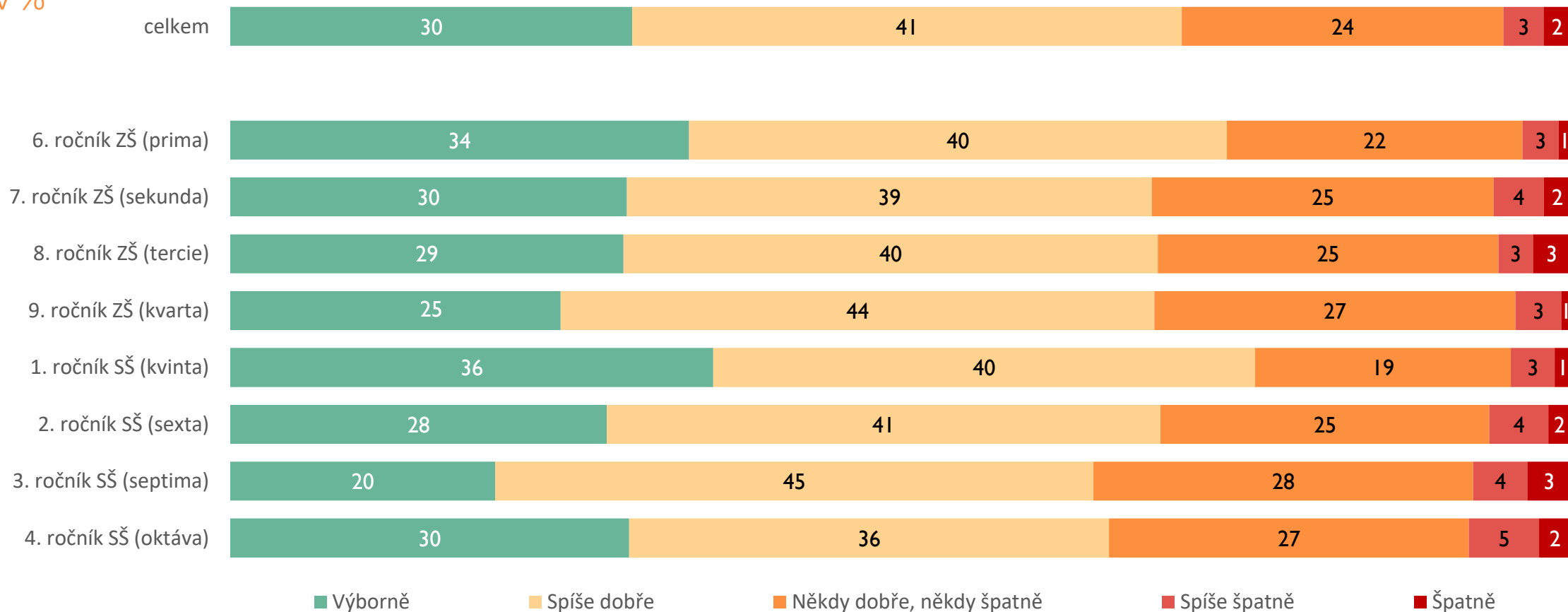

Zasílání fotek a videí se sexuálním obsahem uvedlo 16 % žáků, kteří neužívají jiné návykové látky. Naopak mezi uživateli jiných návykových látek takovou činnost vykazalo 38 % žáků. Osobní schůzku s někým, s kým se dotyčný zná pouze ze sociálních sítí, přiznalo 31 % žáků, kteří neužívají jiné návykové látky. Mezi uživateli jiných návykových látek přiznalo takovou schůzku 48 % žáků. Tyto hodnoty jsou částečně zatíženy věkem žáků, protože čím starší žáci, tím stoupá jak procento užívání jiných návykových látek, tak také počet žáků, kteří absolvují schůzky s neznámými lidmi. Nicméně i po očištění od věku vychází v obou případech stále slabá pozitivní korelace mezi těmito typy rizikového chování a užíváním jiných návykových látek.

Jak se cítí ve třídě

Jak se cítíš ve třídě mezi spolužáky:

v %

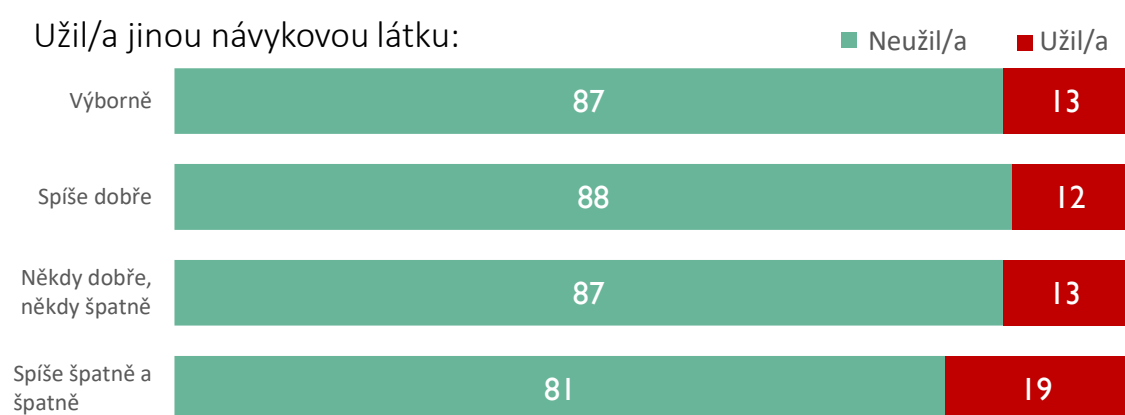
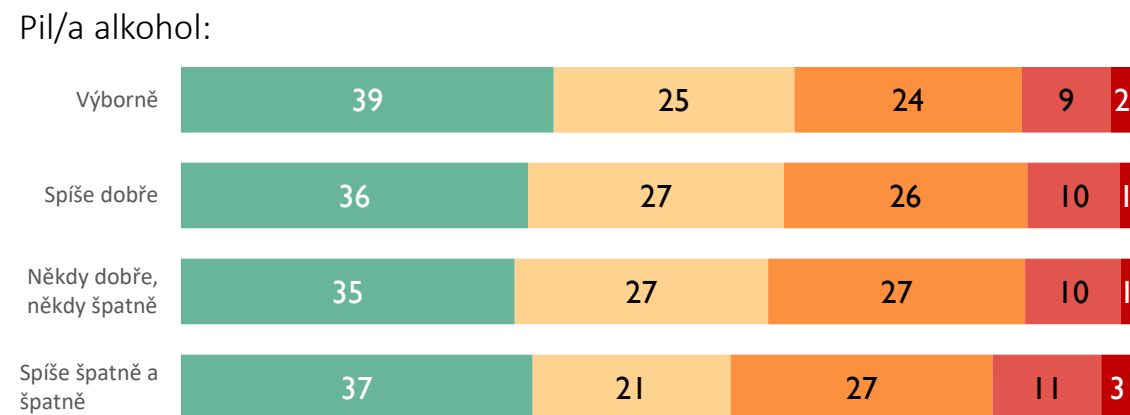
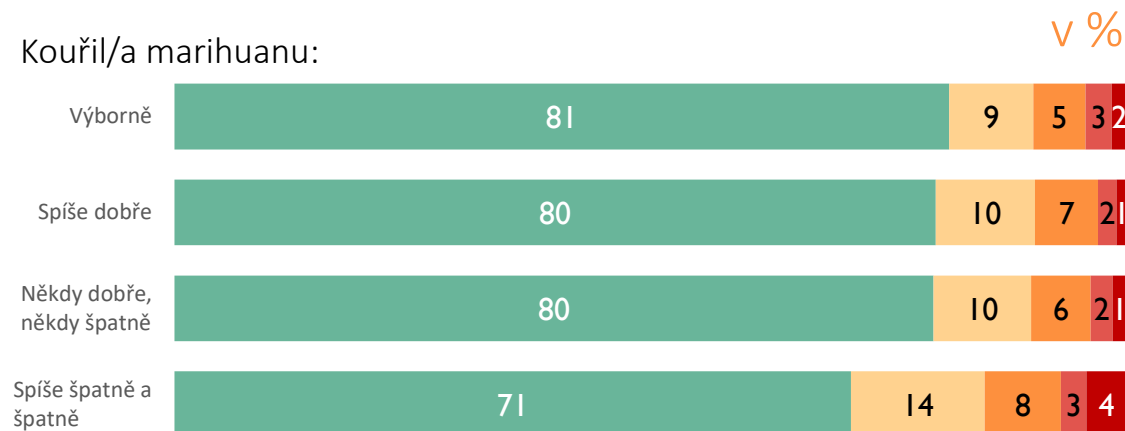
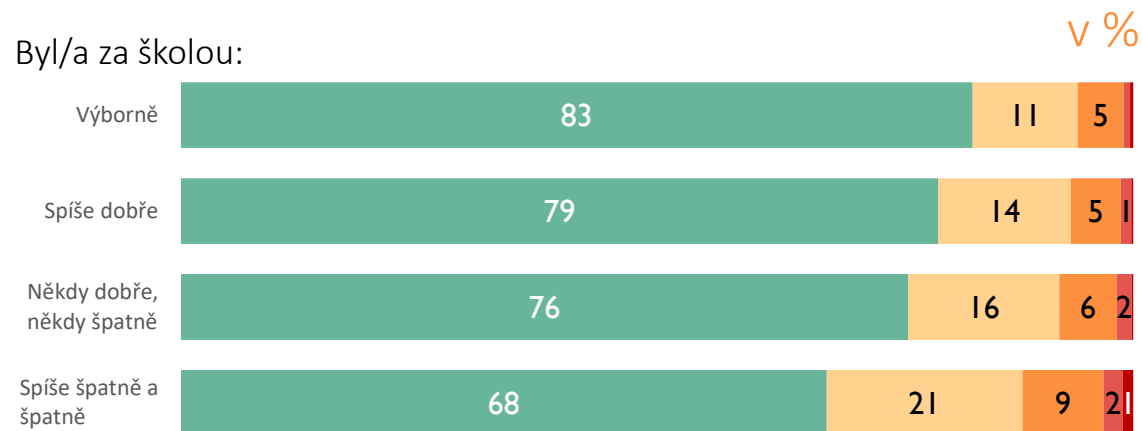

Celkem 30 % žáků uvedlo, že se ve třídě mezi spolužáky cítí výborně, 41 % spíše dobře, 24 % někdy dobře a někdy špatně, přibližně 3 % spíše špatně a 2 % žáků špatně.

Nejlépe se cítí žáci v 6. třídách ZŠ a 1. ročnících SŠ, naopak nejhůře se cítí v 9. třídách ZŠ a 3. ročnících SŠ.

Počet žáků, kteří se cítí spíše špatně nebo špatně, se pohybuje se od 4 % až k hodnotě 7 % mezi žáky 3. a 4. ročníků SŠ.

Jak se cítí ve škole / četnost rizikového chování

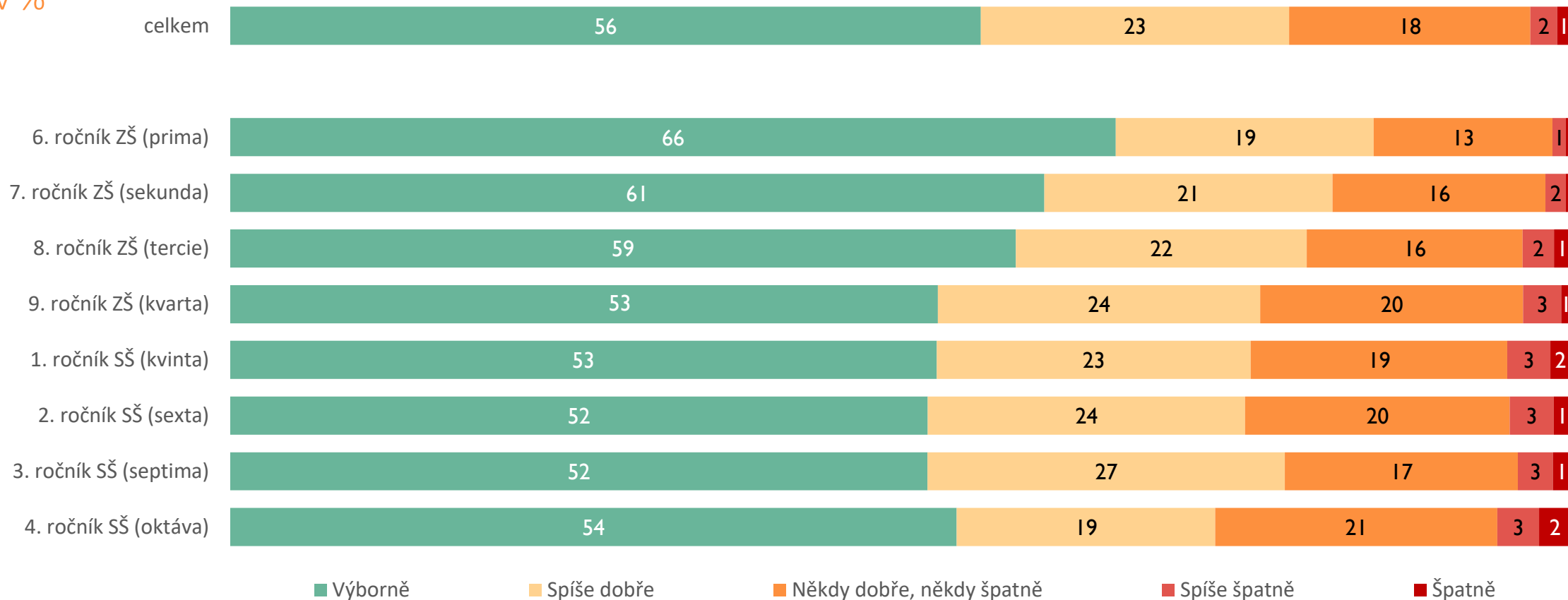
■ Nikdy
 ■ Jednou nebo dvakrát
 ■ Opakovaně, několikrát za rok
 ■ Pravidelně, skoro každý týden
 ■ Denně nebo téměř každý den

U všech typů rizikového chování je zřejmý a statisticky významný vztah mezi cítěním se ve třídě a inklinací k vyššímu výskytu rizikového chování. U žáků, kteří chodí za školu, je tento vztah nejvýraznější – je jich až 43 % z těch, kteří se ve škole cítí špatně oproti 27 %, kteří se ve škole cítí dobře. U zkušeností s alkoholem rozdíly nejsou tolik znatelné, u užívání marihuany a dalších návykových látek je pak vždy lehký nárůst v četnosti u respondentů, kteří se ve škole cítí špatně.

Jak se cítí doma

Jak se cítíš doma:

v %

Celkem 56 % žáků uvedlo, že se doma cítí výborně, 23 % spíše dobře, 18 % někdy dobře a někdy špatně, 2 % spíše špatně a 1 % žáků špatně.

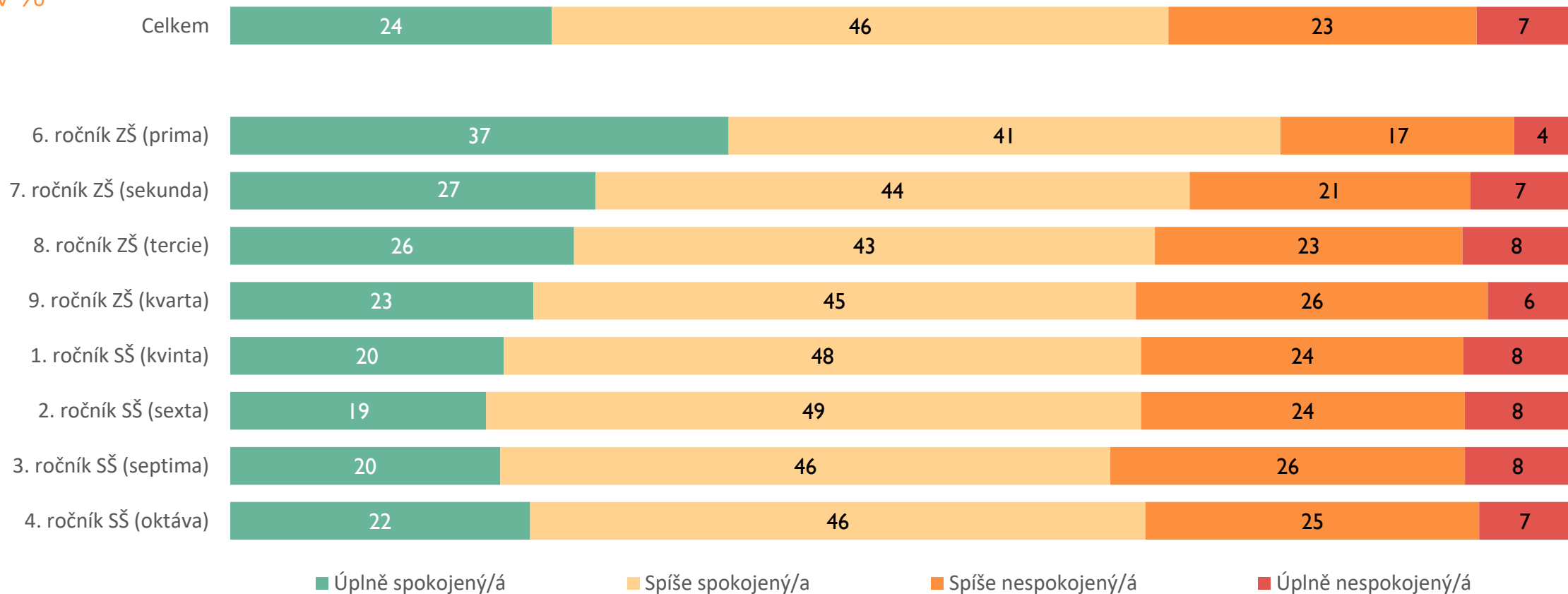
Nejlépe se doma cítí žáci 6. a 7. tříd ZŠ, naopak nejhůře se cítí doma žáci 2. a 3. ročníků SŠ.

Počet žáků, kteří se doma cítí spíše špatně nebo špatně, se pohybuje od 1 % až k hodnotě 5 % u žáků 1. a 4. ročníků SŠ.

Spokojenost s postavou a váhou

Jsi spokojený/á se svou váhou a postavou:

v %

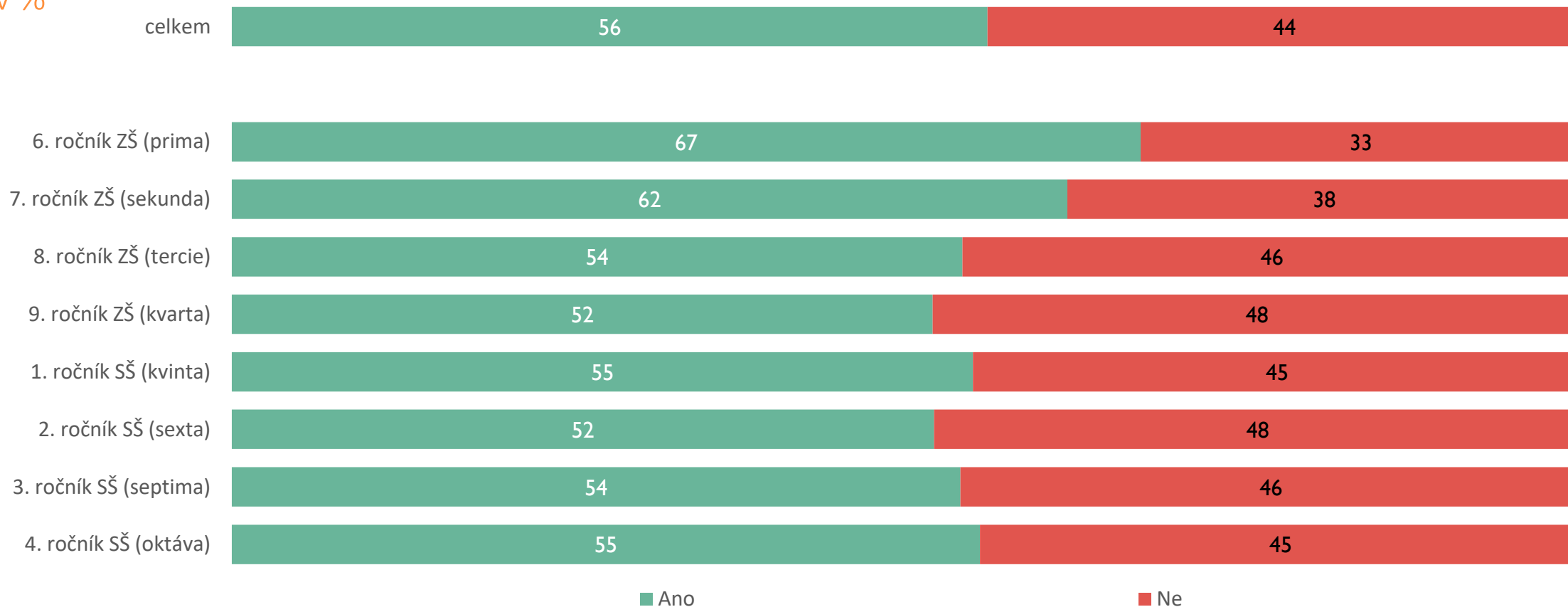
Na otázku, jak je respondent spokojený se svou váhou a postavou, odpovědělo z celkového počtu všech účastníků šetření 24 % žáků, že jsou úplně spokojeni, 46 % žáků, že jsou spíše spokojeni, 23 % že jsou spíše nespokojeni a 7 % že jsou úplně nespokojeni se svou váhou a postavou.

Z hlediska změn v rámci jednotlivých ročníků vidíme mírné zhoršování celkové spokojenosti v průběhu druhého stupně základní školy, nicméně v rámci střední školy se již spokojenost žáků se svou váhou a postavou prakticky nemění.

Možnost svěření se pedagogům

Máš ve škole mezi učiteli nebo dalšími pracovníky (psycholog, speciální pedagog apod.) někoho, komu by ses svěřil/a s problémem:

v %

Celkově uvádí 44 % respondentů, že ve škole mezi učiteli nebo dalšími pracovníky (psycholog, speciální pedagog apod.) nemají nikoho, komu by se případně svěřili se svým problémem. Při pohledu na jednotlivé ročníky vidíme, že od 6. do 9. třídy základní školy s přibývajícím věkem mírně klesá počet těch, kteří by se se svým problémem učiteli či jinému pracovníkovi školy svěřili.

Pomoc a informace

Aktuálně bych potřeboval/a pomoc nebo informace v těchto oblastech

žáci mohli zaškrtnout více možností z 11 nabídnutých variant (typy rizikového chování), plus mohli napsat vlastní odpovědi

Žáci nejvíce žádali o pomoc nebo informace k tématům závislosti na internetu, hrách a mobilních telefonech, finanční gramotnosti a poruchám příjmu potravy. Další častěji uváděná témata byla např. bezpečnost na internetu nebo informace týkající se bezpečnosti sexuálního styku a používání antikoncepce.

Podpora a pomoc

V jaké další oblasti bys uvítal/a podporu a pomoc?

žáci mohli zaškrtnout více možností ze 7 nabídnutých variant (vztahové a emocionální), plus mohli napsat vlastní odpovědi

Žáci nejvíce žádali o podporu a pomoc se zvládním stresu ze zkoušení a písemek, plánováním a plněním školních úkolů a zvládním učiva.

Další častěji uváděné téma bylo např. vztahy se spolužáky, ale o pomoc a podporu v něm žádalo výrazně méně žáků, než u třech hlavních oblastí.

